

**ԱՇԽԱՐՀԻ ՉԱՅ
ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ**
ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

ԱՇԽԱՐՀԻ ՉԱՅ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ

ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

9 հատոր
volume

VIVA^{CELL} MTS

VIVA^{CELL} MTS

**ԱՇԽԱՐՀԻ ՉԱՅ
ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ**
ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

ԱՇԽԱՐՀԻ ՉԱՅ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ

ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

Երևան • 2015 • Yerevan

ՀԴՏ 78
ԳՄԴ 85.31
Ա 653

Ա 653
Աշխարհի հայ երաժիշտները-2.-
Եր.: Անտարես, 2015.
128 էջ

Amenian Musicians
of the World-2
Yer.: Antares, 2015.
128 pp.

Երևան
© Անտարես 2015

Աշխարհի հայ երաժիշտները-2 գիրքը ներկայացնում է տարբեր երկրներում գործունեություն ծավալող ու ճանաչում գտած հայ երաժիշտներին:

Armenian Musicians of the World-2
The book represents famous Armenian musicians from all over the world.

Նախատեսված չէ վաճառքի համար
Not for sale.

Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են
All rights reserved.

Գրքի վրա աշխատել են՝	Project team
Տաթևիկ Սայադյանը	Tatevik Sayadyan
Մուշեղ Գարուկյանը	Mushegh Garukyan
Աննա Բեգլարյանը	Anna Beglaryan
Էսթեր Խանիկյանը	Ester Khanikyan
Ասթինե Բալասանյանը	Astine Balasanyan
Աննա Գրիգորյանը	Anna Grigoryan
Թագուհի Կարապետյանը	Taguhi Karapetyan
Ներսես Մարտիրոսյանը	Nerses Martirosyan
Արմեն Մելքումյանը	Armen Melkumyan
Ռուզաննա Շահինյանը	Ruzanna Shahinyan
Արմեն Անանյանը	Armen Ananyan
Դավիթ Բոյաջյանը	Davit Boyajyan

Նախագծի ղեկավար՝ Ռաֆայել Հովհաննիսյան	Head of project Rafael Hovhannisyan
--	--

ISBN 978-9939-51-825-1

«Դ-Տելեկոմ» ՓԲԸ, 2015
“K-Telecom” CJSC, 2015

«Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիա», 2015
“Panarmenian Geographic Association”, 2015

ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ

ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

Բովանդակություն	Contents
Ներածական խոսք	4 Opening Address
Նախաբան	6 Preface
Աշխարհի հայ երաժիշտները	8 Armenian Musicians of the World
ՄԱՍ 1	PART 1
Կոմիտաս	10 Komitas
Սայաթ-Նովա	24 Sayat-Nova
Զիվանի	32 Jivani
Հավասի	34 Havasi
ՄԱՍ 2	PART 2
ԱՄՆ	36 USA
Ավստրիա	58 Austria
Թուրքիա	64 Turkey
Լեհաստան	68 Poland
Լիբանան	76 Lebanon
Ռուսաստան	80 Russia
Սերբիա	100 Serbia
Ֆրանսիա	104 France

Երևան • 2015 • Yerevan

ԱՇԽԱՐՀԻ ՉԱՅ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ

ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

Հարգելի՛ ընթերցող

«Աշխարհի հայ երաժիշտները» շարքի երկրորդ հատորում շարունակում ենք պատմել տաղանդավոր հայորդիների մասին, որոնք իրենց հետքն են թողել համաշխարհային երաժշտարվեստում: Չուսով եմ, որ այս պատմությունները կոգեշնչեն Ձեզ և կօգնեն առավել խորությամբ ճանաչելու հայ մշակութային ժառանգությունը:

Գրքի խորագիրը հուշում է մեր ժողովրդի արհավիրքներով լի պատմության և ստեղծագործ ոգու հարատևության մասին, Ցեղասպանության սարսափով անցած ժողովրդի մասին, որն օտար ավերում, հայրենի հողից արմատախիլ եղած, չի դադարել երազել, հավատալ ու արարել: Արվեստը եղել է մեր պատասխանը անցյալի, ներկայի ու ապագայի մարտահրավերներին:

Ուստի, մեզ ժառանգություն թողած Հայաստանը լոկ քարտեզի վրա պատկերված հողակտորը չէ: Հայաստանը մեր կողմից ստեղծված համամարդկային, սահմաններ չճանաչող արժեքներն են՝ այն հոգևոր կամուրջները, որոնք կապում են աշխարհասփյուռ հայերին հայրենիքի հետ և մեր խոսքը փոխանցում աշխարհին: Հայաստանը մարդիկ են, ում կյանքն ու գործունեությունը ոգեշնչում են մեզ և հպարտությամբ լցնում մեր սրտերը:

«Աշխարհի հայ երաժիշտները» հրատարակությունն օժտված է հանրագիտարանային բացառիկ արժեքով, քանի որ անդրադառնում է թե՛ աշխարհահռչակ և թե՛ լայն հասարակության կողմից դեռևս չբացահայտված տաղանդավոր հայազգի երաժիշտների ստեղծագործություններին: «Աշխարհի հայ երաժիշտները» ՎիվաՍել–ՄՏՍ–ի համեստ ներդրումն է ազգային մշակույթի արժևորման և պահպանման գործում, քանզի մենք գիտակցում ենք, որ գնահատելով և համալրելով ազգային արժեքների գանձարանը՝ ստեղծում ենք կայուն ու բարեկեցիկ ապագայի երաշխիքներ:

Համոզված ենք, որ «Աշխարհի հայ երաժիշտները» շարքը, ՎիվաՍել–ՄՏՍ–ի և «Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիայի» համագործակցությամբ կազմված՝ «Աշխարհի հայկական հուշարձանները» քառահատոր հրատարակության հետ միասին, Ձեր անբաժան ուղեկիցը կլինի մեր հոգևոր ժառանգությունն ավելի լավ ճանաչելու ճանապարհին:

Ռալֆ Յիրիկյան
ՎիվաՍել–ՄՏՍ–ի գլխավոր տնօրեն

Dear reader,

In the second volume of “The Armenian Musicians of the World” we continue presenting remarkable Armenians, who have left their mark in the history of world music. I hope that these stories will inspire you and will provide with a deeper insight into the Armenian cultural heritage.

The title of the book speaks of our nation’s history, full of adversities, and of the persistence of our creative spirit. It speaks of a nation which has survived Genocide, yet, torn from the roots of the Fatherland, has never ceased to dream, believe and create. Art has been our answer to past, present and future challenges.

That is the reason why Armenia we have inherited is not merely the spot on the map. It is the timeless values created by us, those spiritual bridges which connect the Armenians across the world with their Fatherland and get our message to the world. Armenia is the people whose life and works inspire us, filling our hearts with pride.

“The Armenian Musicians of the World” has exceptional encyclopedic value since it features both world-known artists and talented musicians not yet discovered by the wide audience. “The Armenian Musicians of the World” is VivaCell–MTS’ modest contribution to the cause of appreciating and preserving our culture, for we realize that by celebrating and enriching the treasury of the national cultural heritage, we lay grounds for a safe and sustainable future.

We are convinced that “The Armenian Musicians of the World”, along with “The Armenian Monuments of the World” four–volume publication, compiled owing to the cooperation between VivaCell–MTS and the Panarmenian Geographic Association, will become a guide on your way of exploring the Armenian cultural heritage.

Ralph Yirikian
VivaCell–MTS General Manager

Նախաբան

Հայերը տաղանդավոր ժողովուրդ են: Այս մասին բազմիցս են խոսել օտարազգի հանրահայտ մարդիկ՝ գրողներ, գիտնականներ, նկարիչներ, երաժիշտներ, և նշել հայերի նվաճումների մասին: Եվ իրոք, կարծես թե չկա մի բնագավառ, որտեղ հայ ազգի ներկայացուցիչները հաջողությունների հասած չլինեն: Հայերն աշխարհին տվել են նույնիսկ տիեզերագնաց ամերիկահայ Ջեյմս Բաղյանին:

Մերոնք իրենց դրսևորել են նաև երաժշտության ասպարեզում: Հանրահայտ հայ երաժիշտները, ինչպես անցյալում, այնպես էլ այսօր, ղեկավարում են նվագախմբեր, գլխավորում են խոշոր երաժշտական կոլեկտիվներ, հաղթում են մրցույթներում ու փառատոներում, նրանց ելույթների ժամանակ ամենահեղինակավոր համերգասրահները լեփ-լեցուն են: Նրանց ստեղծագործությունները կատարում են համաշխարհային աստղերը, իսկ համերգները ցուցադրվում են առաջատար հեռուստաալիքներով: Հենց նրանց էլ նվիրված է «Աշխարհի հայ երաժիշտները» գիրքը, որի առաջին մասում տեղ են գտել հոդվածներ Արամ խաչատրյանի, Շառլ Ազնավուրի, Միքայել Թարիվերդիևի, Սերժ Թանկյանի, Մարիա Գուլեգինայի, Հասմիկ Պապյանի, ինչպես նաև շատ ուրիշների մասին:

Այս գործում ևս շարունակում ենք պատմել հանրահայտ հայ երաժիշտների մասին: Իհարկե, երկու հատորում հնարավոր չէ ընդգրկել մեր բոլոր նշանավոր հայրենակիցներին, որոնք երաժշտության ոլորտում մեծ նվաճումների են հասել: Այդ իսկ պատճառով մենք փորձել ենք ներկայացնել նրանց՝ ըստ ժանրերի և աշխարհագրության, որպեսզի հասկանալի լինի

ընդգրկվածությունը: Այս հաստոցի առաջին մասում տեղ են գտել նյութեր հայ ակա- նավոր երաժիշտների՝ Կոմիտասի, Սա- յաթ-Նովայի, Առնո Բաբաջանյանի, ինչ- պես նաև աշուղներ Զիվանու և Հավասու մասին: Թեև Նրանց կյանքն ու գործունե- ությունը ծավալվել են նաև Հայաստանում, սակայն իրենց կյանքի զգալի մասն ապրել ու ստեղծագործել են արտերկրում: Երկ- ռորդ մասը նվիրված է տարբեր երկրնե- րում գործունեություն ծավալած հանրա- հայտ հայ երաժիշտներին, իսկ գիրքը եզրափակվում է աշխարհահռչակ \$րան- սահայ երաժիշտ Միշել Լեգրանին նվիր- ված նյութով:

Սա արդեն վեցերորդ գիրքն է արտերկրում հայերի գործունեության մասին: Առաջին չորս գիրքն աշխարհի հայկական հուշարձանների մասին էր, որտեղ ներկայացվել են մոտավորապես ութ հարյուր հուշարձան, որոնք տեղադրված են հայրենիքի սահմաններից դուրս: Հինգերորդ և վեցերորդ մասերը հայ երաժիշտների մասին են: Այս շարքը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց ինչպես Հայաստանում ու Սփյուռքում, այնպես էլ օտարերկրացիների շրջանում, որոնք անթաքույց հիացմունք էին արտահայտում՝ բացահայտելով այս ոլորտում հայերի գործունեության սահմանները:

Հայ երաժիշտների մասին այս յուրատեսակ հանրագիտարանի ստեղծումը հնարավոր դարձավ ԿիվանՍել-ՄՏՍ ընկերության և անձամբ ընկերության տնօրեն Ռաֆ Յիրիկյանի շնորհիվ, ինչի համար խորին շնորհակալություն ենք հայտնում, վստահ ենք նաև այս հրատարակության բազմաթիվ ընթերցողների անունից:

Preface

Armenians are a talented people. Renowned foreign writers, scientists, artists and musicians have recognized their achievements more than once and on numerous occasions. Indeed, it seems there is hardly any field Armenians have not succeeded in; further still, Armenians have even had an astronaut, the American Armenian James Bagian. Music is no exception. Now as before prominent Armenian musicians conduct orchestras and direct famous music bands; they score the highest in competitions and festivals. Their music performed by celebrated musicians and broadcasted on leading television channels, take place in the large stand the most famous music halls of the world at full houses. They feature in the book "Armenian Musicians of the World"; its first part includes names like Aram Khachaturian, Charles Aznavour, Mikhail Tariverdiev, Serj Tankian, Maria Guleghina, Hasmik Papian, and many others. This volume continues to introduce famous Armenian musicians. However, embracing all the distinguished musicians of Armenian descent in just two parts of the book was an insurmountable task; that is why we broke the contents by genre and by geography to make it more

comprehensible for the reader. The first part includes lives of outstanding Armenian musicians Komitas, Sayat-Nova, Arno Babajanian, as well as Jivani and Havasi:- two ashooghs, who lived and worked mostly abroad, yet spent significant part of their time in Armenia. The second part is devoted to those well-known Armenian musicians, who live and work beyond Armenia. The book is concluded with a major article about the world famous French Armenian musician Michel Legrand.

This is the sixth book in a row about Armenians living and working abroad. The first four books referred to the Armenian monuments of the world, including some 800 works located outside Armenia. These series have stirred major interest and an apparent excitement in Armenia, the Diaspora, and equally among foreigners, who discovered for themselves the extent of Armenian presence in this sphere.

On behalf of our team and, surely, the readers, we would like to express our deepest gratitude to VivaCell-MTS and personally the General Manager of the Company Ralph Yirikian for having brought this unique project to life.

Panarmenian Geographic Association
Yerevan, 2015

Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիա
Yerevan, 2015

1

4

8

2

7

3

5

8

6

ԱՄՆ	1	USA
Ավստրիա	2	Austria
Թուրքիա	3	Turkey
Լեհաստան	4	Poland
Լիբանան	5	Lebanon
Ռուսաստան	6	Russia
Սերբիա	7	Serbia
Ֆրանսիա	8	France

ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅ
ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ
ARMENIAN MUSICIANS OF THE WORLD

separate the ...
 part of the ...
 the ...
 what ...

[Faint handwritten notes:]

H. H.
Lige & me
Unge munde
Freye - Freyde
Ged-e-Ge

your best services
yours truly
John F. Kennedy

Wang 48-2

June 29 45

tyne

Very true in 70

Printed by

Sp. fruct. - ...
- ...

التبريد

1271

1) *Pinus* - *Pinus* of 2 feet
 The *Pinus* *Pinus* *Pinus*
 The *Pinus* *Pinus* *Pinus* - *Pinus*
Pinus *Pinus* *Pinus* *Pinus*

Am 2. April 1848. In der
Mitte des Monats April
wurde die erste Sitzung
des Vereins gehalten. - Am
1. Mai 1848. In der
Mitte des Monats Mai
wurde die zweite Sitzung
gehalten.

Grün mefandeg - fongumt
Abfucht u.

Glücksgewinn
Gewinn - Gewinn -

Im freien, letzten
Einsatz mit - e der

174

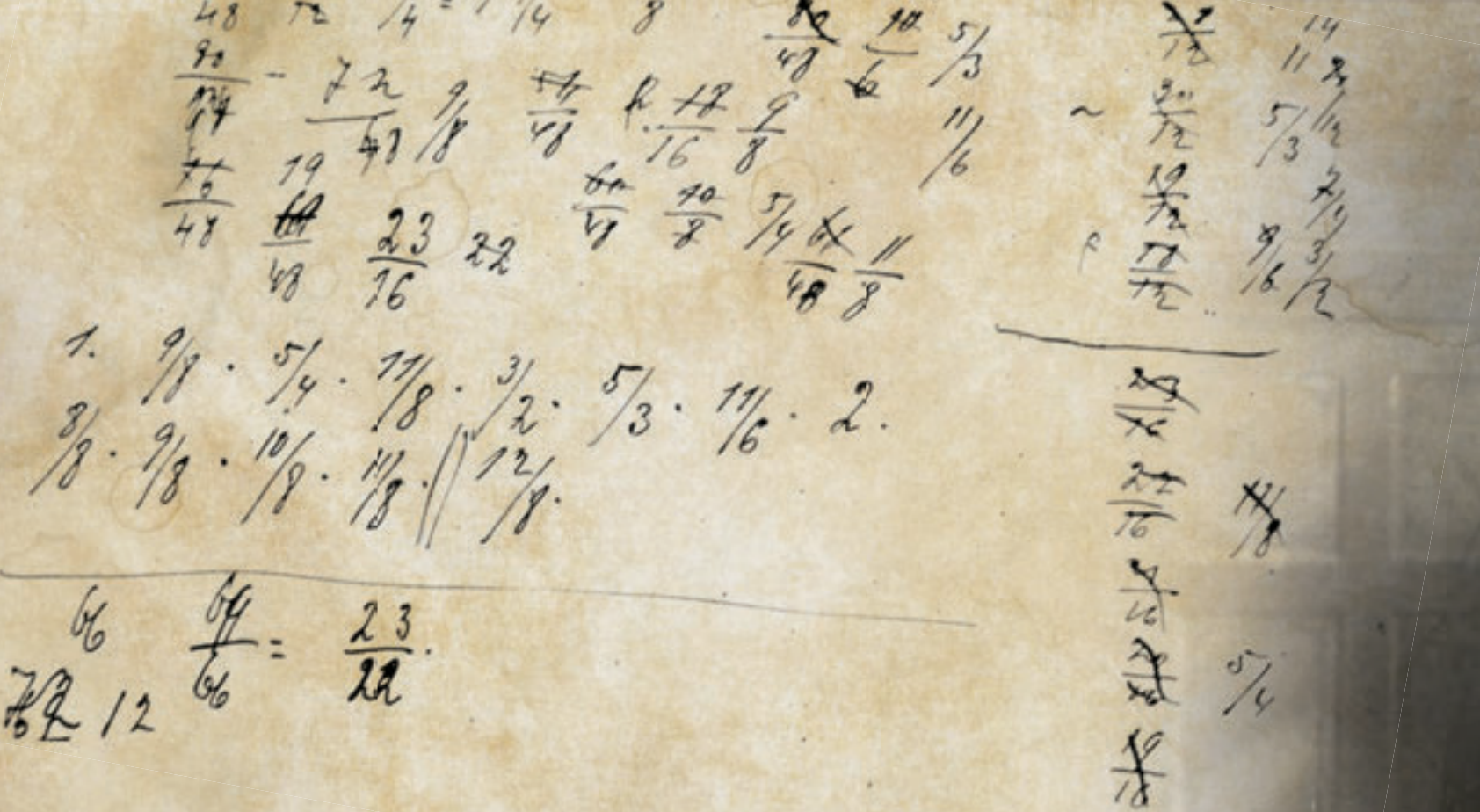
[illegible]

Frucht, Frucht.

Ken-2 In-25

۱۴۰۳

6. 12. 1941

Yohannatur

Yohannatur (Soghomon Gevorg Soghomonian) was born on September 26 (October 8), 1869 in Anatolia, Turkey, in the town of Koutina (Ketaia). His father, Gevorg Soghomonian was a shoemaker but he also composed songs and had a beautiful voice. Being a carpet weaver, the composer's mother - Taguhi - was also singled out for her vivid musical abilities. Soghomon's childhood was full of deprivations. He lost his mother when he was less than one year old, and because his father was too busy his grandmother took care of him. At the age of seven Soghomon went to local elementary school, and after finishing it his father sent him to Bursa to continue his education. However, he failed his studies and four months later he came home having ultimately become an orphan: his father passed away, while Soghomon was only 11 years old... "He was a frail, weak, pale boy, always thoughtful and kind. He was dressed poorly," one of his classmates recalled about Komitas. Soghomon was often seen sleeping on the cold stones of the laundry room. He could sing perfectly, and no wonder he was called "a little vagrant singer" in Koutina. For his splendid voice Soghomonian was also indebted to an event that fundamentally changed the entire course of his life.

Komitas

Yohannatur (Soghomon Gevorg Soghomonian) was born on September 26 (October 8), 1869 in Anatolia, Turkey, in the town of Koutina (Ketaia). His father, Gevorg Soghomonian was a shoemaker but he also composed songs and had a beautiful voice. Being a carpet weaver, the composer's mother - Taguhi - was also singled out for her vivid musical abilities. Soghomon's childhood was full of deprivations. He lost his mother when he was less than one year old, and because his father was too busy his grandmother took care of him. At the age of seven Soghomon went to local elementary school, and after finishing it his father sent him to Bursa to continue his education. However, he failed his studies and four months later he came home having ultimately become an orphan: his father passed away, while Soghomon was only 11 years old... "He was a frail, weak, pale boy, always thoughtful and kind. He was dressed poorly," one of his classmates recalled about Komitas. Soghomon was often seen sleeping on the cold stones of the laundry room. He could sing perfectly, and no wonder he was called "a little vagrant singer" in Koutina. For his splendid voice Soghomonian was also indebted to an event that fundamentally changed the entire course of his life.

Իր հիանալի ծայնին էր Սողոմոնը պարտական այն իրա-
դարձությամբ, որը հիմնովին փոխեց նրա կյանքի ընթացքը:

1881 թ. Կուտինայի վանահայր Գ. Դերձակյանը պետք է մեկ-
ներ էջմիածին՝ եպիսկոպոս ձեռնադրվելու: Կաթողիկոսի խն-
դրանքով նա իր հետ մի ծայնեղ, որը տղա պետք է տաներ՝ էջ-
միածնի հոգևոր ճեմարանում ուսանելու: Քսան որք երեխա-
ներից ընտրվում է տասներկուամյա Սողոմոնը: Քանի որ այդ
ժամանակ Կուտինայում հայերեն խոսելն արգելված էր, տղան
թուրքախոս էր, և Գևորգ Դ կաթողիկոսի ողջունին պատաս-
խանեց. «Ես հայերեն չեմ խոսում, եթե ուզում եք՝ կերգեմ»: Եվ
իր գեղեցիկ ծայնով երգում է հայերեն շարական՝ առանց որևէ
բառ հասկանալու: Բացառիկ ընդունակությունների շնորհիվ
տղան կարճ ժամանակում հաղթահարում է բոլոր խոչըն-
դոտները, կատարելապես տիրապետում հայերենին:

1890 թ. Սողոմոնը ձեռնադրվում է սարկավագ: 1893 թ. ավար-
տում է ճեմարանը, նրան շնորհվում է աբեղայի աստիճան և
տրվում 7-րդ դարի Նշանավոր բանաստեղծ, շարականների
հեղինակ Կոմիտաս կաթողիկոսի անունը: Ճեմարանում
Կոմիտասը Նշանակվում է երաժշտության ուսուցիչ:

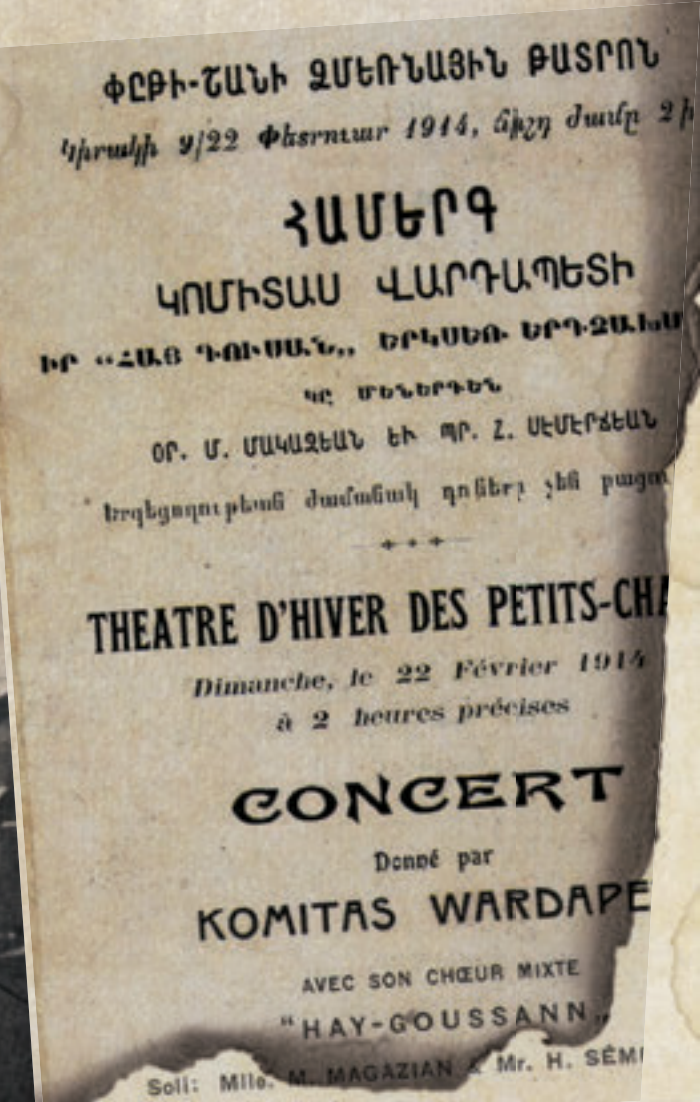
Մանկավարժությանը զուգընթաց Կոմիտասն ստեղծում է
երգչախումբ, ժողովրդական գործիքների նվագախումբ,

In 1881 the priest of Koutina, G. Dertsakyan, had to leave for
Echmiadzin to be ordained a bishop. At the request of the
Catholicos he had to bring a gifted orphan boy with him to study
at the Echmiadzin Seminary. Twelve-year old Soghomon was
selected out of twenty orphans to study at the Seminary. As it
was forbidden to speak Armenian at that period the boy spoke
Turkish and when being greeted by the Catholicos Gevorg IV, he
replied, "I don't speak Armenian, if you wish I will sing."

Then with his fine voice he sang an Armenian sharakan (hymn)
without understanding a single word. Due to his exclusive
aptitude the boy overcame all the obstacles in a very short
time and mastered the Armenian language.

In 1890 Soghomon was ordained a hiermonk.
After graduating the Seminary in 1893 and following his
ordination as "vardapet" (celibate priest) he was given the
name of the 7th-century outstanding poet and musician
Catholicos Komitas.

At the Seminary Komitas was assigned a music teacher.
Along with teaching, Komitas assembled a choir, an orchestra
of folk instruments, transcribed folk songs, and first researched
into the field of Armenian Church music.

մշակում ժողովրդական երգեր, գրում իր առաջին ուսումնասիրությունները հայ եկեղեցական երաժշտության մասին:

1895 թ. Կոմիտասին շնորհվում է վարդապետի հոգևոր աստիճան: Նույն թվականի աշնանը Նա մեկնում է Թիֆլիս՝ երաժշտական ուսումնարանում սովորելու: Սակայն համադիպելով Պետերբուրգի կոնսերվատորիայում կրթություն ստացած կոմպոզիտոր Մակար Եկմալյանին՝ փոխում է իր մտադրությունը և վերջինիս մոտ կարճ ժամանակով (5 ամիս) ուսումնասիրում ու յուրացնում հարմոնիայի դասընթացը: Այս պարապմունքները եվրոպական երաժշտական տեխնիկային տիրապետելու յուրատեսակ նախերգանք դարձան նրա համար:

Կոմիտասի կյանքի հետագա իրադարձությունները կապված են եվրոպայի խոշոր երաժշտական կենտրոնի Բեռլինի հետ, որտեղ Նա մեկնեց ուսանելու կաթողիկոսի բարեխոսությամբ՝ թոշակ ստանալով հայ խոշոր նավթարդյունաբերող Ալեքսանդր Մանթաշյանից: Կոմիտասն ընդունվում է պրոֆեսոր Ռիխարդ Շմիդտի մասնավոր կոնսերվատորիան: Վերջինիս պարապմունքներին զուգընթաց կոմպոզիտորը հաճախում է Բեռլինի Կայսերական համալսարանի փիլիսոփայության, գեղագիտության, ընդհանուր և երաժշտության պատմության դասախոսություններին: Ուսումնառության տարիներին Կոմիտասը հնարավորություն է ստանում «շփվելու» եվրոպական երաժշտության հետ՝ ավելի հարստացնելով գիտելիքների իր պաշարը, զբաղվում է երաժշտաքննադատական գործունեությամբ: Բեռլինի միջազգային երաժշտական ընկերության հրավերով Նա դասախոսություններ է կարդում հայ եկեղեցական և աշխարհիկ երաժշտության մասին՝ այն համեմատելով թուրքական, արաբական, քրդական երաժշտության հետ՝ միևնույն ժամանակ ընդգծելով հայ երաժշտության ինքնության փաստը:

1899 թ. սեպտեմբերին Կոմիտասը վերադառնում է Էջմիածին և շարունակում գիտական, ստեղծագործական գործունեությունը և մանկավարժական աշխատանքը: Կարճ ժա-

In 1895 Komitas was ordained an archimandrite. In the autumn of the same year he left for Tiflis to study at the musical college. However, when he met the composer Makar Yekmalyan, a graduate of St. Petersburg Conservatory, he changed his mind and took up a five-month course on harmony with the composer. These studies laid the groundwork for understanding of European musical heritage.

The further events of Komitas' life were linked with the large music center in Europe – Berlin – where he went to study at the request of the Catholicos, and was financed by the wealthy Armenian oil explorer Alexander Mantashyan.

Komitas studied music at the private conservatory of Professor Richard Schmidt. Simultaneously with these classes, he also attended the lectures on Philosophy, Esthetics, General History and History of Music. During these academic years he had an opportunity to “communicate” with European music, enriching the supply of knowledge and engaging in musical criticism.

Upon the invitation of the Berlin chapter of the International Musical Society he held lectures devoted to the Armenian Church and contemporary music in comparison with Turkish, Arabic and Kurdish music, at same time highlighting the fact of the Armenian identity in music.

In September 1899 Komitas returned to Echmiadzin and started his musical activity. In a short period he completely changed the system of teaching music in the seminary, organized a small orchestra and raised the performance level of the choir. He visited various regions of Armenia compiling and putting down thousands of Armenian peasant songs.

He started serious scientific research, studied Armenian folk and church melodies and worked on the decipherment of Armenian “khaz” (Armenian music notation system) and on the theory of sonant voices. In various countries of the world Komitas appeared as a performer and promoter of Armenian music.

մանակում Կոմիտասն արմատականորեն փոխում է երաժշտության ուսուցման դրվածքը ճեմարանում, ստեղծում ոչ մեծ նվագախումբ, բարձր վարպետության հասցնում երգչախմբի կատարողական հնարավորությունները:

Նա շրջում է Հայաստանի շատ վայրերում՝ գրի առնելով և ուսում-նասիրելով հազարավոր հայկական գեղջկական երգեր: Նա ուսում-նասիրում է հայ ժողովրդական և հոգևոր մեղեդիները, աշխատում հայկական խազերի վերծանման, ծայնեղանակների տեսության վրա: Կոմիտասն աշխարհի տարբեր երկրներում հանդես է գալիս որպես հայ երաժշտության կատարող և քարոզիչ: Կոմպոզիտորն սկսում է խորհել նաև երաժշտական խոշոր, մոնումենտալ ձևերի մասին: Մտադրվում է «Սասնա ծռեր» էպոսի հիման վրա ստեղծել երաժշտական դրամա և շարունակել իր աշխատանքը «Անուշ» օպերայի վրա, որը սկսել էր 1904-ից: Նա իր ուշադրությունը բևեռում է ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործության հետ կապված թեմաների վրա, բացահայտում է ժողովրդական երգերի բովանդակային առանձնահատկությունները: Իհարկե, կոմպոզիտորի աշխարհայացքի նմանօրինակ հիմքերը պետք է հանգեցնեին եկեղեցու և Կոմիտասի միջև հակասության: Խրիմյան Հայրիկի վախճանից հետո (1908 թ.) եկեղեցու նոր ղեկավարների սառնասրտությունը, վանական միաբանության հետադեմ խավի թշնամական վերաբերմունքը, բամբասանքներն ու գրպարտանքն ավելի են մեծանում և թունավորում կոմպոզիտորի կյանքը: Մի մարդու, որը ժամանակակիցների հիշողության մեջ մնացել է որպես աշխարհիկ անձնավորություն:

Կոնֆլիկտն այնքան է խորանում, որ Կոմիտասը մի աղերսագին գրավոր դիմում է հղում կաթողիկոսին՝ խնդրելով իրեն ազատ արձակել, թույլ տալ հանգիստ ապրել և ստեղծագործել: Այս դիմումն անհետևանք է մնում, և սկսվում է ավելի անթաքույց հալածանք Կոմիտասի նկատմամբ:

1910 թ. Կոմիտասը թողնում է էջմիածինը ու մեկնում Կոստանդնուպոլիս: Նա կարծում էր, թե Պոլսում կարող էր գտնել այնպիսի միջավայր, որտեղ կկարողանար իրականացնել իր իղձերը, որտեղ կհասկանային, կպաշտպանեին իրեն և կխրախուսեին իր գործունեությունը: Կոմիտասը ցանկանում էր ստեղծել ազգային երաժշտանոց, որի հետ էր կապում հարազատ ժողովրդի երաժշտության հետագա զարգացումը: Սակայն կոմպոզիտորին չի հաջողվում այս, ինչպես և շատ այլ ձեռնարկումներ իրագործել: Նրա բոլոր նվիրական մտահոգումները հանդիպում են տիրող իշխանությունների անտարբերությանն ու խորտակվում: Պոլսում Կոմիտասը կազմակերպում է երեք հարյուր հոգանոց խառը երգչախումբ՝ անվանելով այն «Գուսան»: Վերջինս մեծ ժողովրդականություն է վայելում բնակչության լայն շրջաններում: Նրա համերգային ծրագրերում տեղ էին գտնում հայ ժողովրդական և հոգևոր երգեր:

Կոմիտասը հաճախ իր ժամանակն անցկացնում էր ուղևորությունների մեջ՝ հանդես գալով զեկուցումներով ու դասախոսություններով, իր կազմակերպած համերգներում ելույթ ունենալով որպես մեներգիչ ու խմբավար: Կոմպոզիտորը հիանալիորեն տիրապետում էր սրինգին և դաշնամուրին: Նա օժտված էր իր ունկնդիրներին հուզելու և համոզելու մեծ ուժով: Կոմիտասի արվեստը հիացրել էր հռչակավոր երաժիշտներ Վենսան դ'Էնդիին, Գաբրիել Ֆորեին, Քամիլ Սեն-Սանսին...

The composer began thinking over huge, monumental musical forms. He intended to create the musical drama based on the epos Sasna tsrer; he continued adapting the opera “Anush,” which he started back in 1904.

Komitas focused on the themes concerning folk music and revealed the content of folk songs. No doubt, such world outlook had to result in an inescapable conflict between Komitas and the Church. After Khrimyan Hayrik’s death in 1908, Komitas, remembered as a “secular man” among his contemporaries, was not accepted by the Church and the indifference of new leaders, negative attitude of the backward group of the church figures, gossip and slander made his life so unbearable that he sent a letter to the Catholicos begging to release him and let him create and live quietly. However, this request remained unanswered, and the persecution of Komitas became more obvious.

In 1910 Komitas left Etchmiadzin for Constantinople. There he expected to find an environment that would understand and protect him, and encourage his activity, and here he would be able to fulfill his intentions. Komitas wanted to establish a National Conservatory, in which he could see the further destiny of Armenian music. But the composer failed to accomplish this plan. His inspired ideas were only faced with the cold indifference of the local authorities. In Constantinople, Komitas organized a mixed choir of 300 and called it the Gousan. The choir, gaining wide popularity among communities, performed Armenian folk and spiritual compositions.

Komitas would often spend his time touring, giving presentations and lectures; he also acted as a soloist and conductor. He wonderfully mastered the flute and the piano. He was endowed with great power to influence his audience. The well-known musicians: Vincent D’Andy, Gabriel Fauré, Camille Saint-Saëns... admired Komitas for his creative work.

In 1906 after one of the concerts the outstanding French composer Claude Debussy exclaimed excitedly, “Father Komitas! I bow before your musical genius!”

In Constantinople Komitas could not find any like-minded people who would help him implement his plans. Moreover, while in Echmiadzin he was surrounded with his native people and close to its lifestyle and art, in Constantinople he was deprived of it. Nevertheless, he continued to work hard. Komitas paid a special attention to the composition of spiritual music. His masterpiece in this field is Patarag (Liturgy) written for the male chorus.

Musicology was also an important field for him. In Paris at the Conference of the International Music Society he gave two reports: “Armenian Folk Music” and “On Old and New Notation of Armenian Spiritual Music.” These provoked great interest among the participants of the conference. Komitas was also requested to give a spontaneous presentation on the topic: “On Time, Place, Accentuation and Rhythm of Armenian Music.”

In the period of World War I the government of Young Turks initiated their monstrous program on violent and inhumane extermination of part of the Armenian people. In April 1915, Komitas was arrested along with the number of outstanding Armenian writers, publicists, physicians, and lawyers. After the arrest, accompanied by violence, he was deported far in Anatolia where he had witnessed the extermination of the nation. Though Komitas was dispatched back to Constantinople due to the intervention of influential

1906 թ. մի համերգից հետո ֆրանսիացի նշանավոր կոմպոզիտոր Կլոդ Դեբյուսին հուզված բացականչում է. «Չանճարեղ հայր Կոմիտաս, զեր երաժշտական հանճարի առջև խոնարհվում եմ»: Պոլսում նույնպես Կոմիտասը չգտավ անշահախնդիր համախոհներ, որոնք կօգնեին իր ծրագրերն իրագործելու: Դեռ ավելին, եթե էջմիածնում Նա իր հարազատ ժողովրդի հետ էր, միտ էր Նրա կենցաղին ու արվեստին, Պոլսում գրկված էր Նաև դրանից: Այդուհանդերձ, Նա շարունակում է իր լարված աշխատանքը: Կոմիտասն առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձնում հոգևոր գործերի ստեղծմանը: Այս բնագավառում Նրա գլուխգործոցը «Պատարագն» է՝ գրված արական երգչախմբի համար:

Կոմպոզիտորը կարևոր նշանակություն էր տալիս Նաև երաժշտագիտական գործունեությանը: Փարիզում Միջազգային երաժշտական ընկերության համաժողովում Նա կարդում է երկու զեկուցում՝ «Չայ ժողովրդական երաժշտություն» և «Չայ հոգևոր երաժշտության մեջ հին և Նոր նոտագրության մասին» թեմաներով, որոնք մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում համաժողովի մասնակիցների շրջանում:

Կոմիտասին առաջարկում են կարդալ Նաև չնախատեսված զեկուցում՝ «Չայ երաժշտության ժամանակի, կշռի, շեշտավորության և տաղաչափության մասին» թեմայով:

figures, the nightmare he had experienced affected his soul. Komitas remained in seclusion from the outer world, absorbed in his gloomy and heavy thoughts – sad and broken.

In 1916 Komitas' health deteriorated and he was put in a psychiatric hospital. However, there was no hope of recovery. The medicine was powerless against the disease.

The genius of Armenian music found his final shelter in Paris, in a psychiatric clinic in the suburbs of Villejuif having stayed there for almost 20 years.

On October 22, 1935, the Great Komitas died. In the spring of 1936 his remains were transported to Armenia and buried in Yerevan – in the Pantheon of prominent art figures. Even more tragic was the destiny of Komitas' works. The majority of his manuscripts were destroyed or lost all over the world...

“The Armenian nation found and recognized its soul, its spiritual nature within Komitas's songs. Komitas Vardapet is a beginning having no end. He will live through the Armenian people, and they must live through him, now and forever.” (Vazgen I, the Catholicos of all Armenians)

Both in Armenia and abroad monuments are erected to Komitas' memory, many cultural centers music bands are named in honor of the great musicologist, one of the main avenues in Yerevan carries his name.

Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին երիտթուրքերի կառավարությունը սկսում է իրագործել հայ ժողովրդի մի հատվածի դաժան և անմարդկային բնաջնջման իր հրեշավոր ծրագիրը: 1915 թ. ապրիլին մի շարք նշանավոր հայ գրողների, հրապարակախոսների, բժիշկների, իրավաբանների հետ մեկտեղ ձերբակալվում է Նաև Կոմիտասը: Խոշտանգումներով ուղեկցվող բանտարկությունից հետո Նա աքսորվում է Անատոլիայի խորքերը՝ ականատես դառնալով հայ ժողովրդի բնաջնջմանը: Ու թեև ազդեցիկ անձանց միջնորդությամբ Կոմիտասը վերադարձավ Պոլիս, վերապրած սարսափներն անջնջելի հետք թողեցին Նրա հոգեկան աշխարհի վրա: Կոմիտասն առանձնացավ արտաքին աշխարհից, փակվեց միայն իր մռայլ ու ծանր խոհերի մեջ, ընկճված և մելամաղձոտ: 1916 թ. կոմպոզիտորի առողջական վիճակն է՛լ ավելի է վատթարանում, և Նրան տեղափոխում են հոգեբուժարան: Սակայն ապաքինման ոչ մի հույս չկար: Բժշկությունն անգոր էր փոխելու հիվանդության ընթացքը:

Չայ երաժշտության հանճարն իր վերջին ապաստանը գտնում է Փարիզի Վիլ-ժուիֆ արվարձանի հիվանդանոցում՝ անցկացնելով այնտեղ գրեթե քսան տարի:

1935 թ. հոկտեմբերի 22-ին ընդհատվում է մեծն Կոմիտասի կյանքը:

1936 թ. գարնանը Նրա աճյունը տեղափոխվեց Չայաստան և հողին հանձնվեց Երևանում՝ Մշակույթի գործիչների պանթեոնում:

Ոչ պակաս ողբերգական ճակատագիր ունեցավ Նաև Կոմիտասի հսկայական ժառանգությունը: Նրա ձեռագրերից շատերը ոչնչացան կամ ցրվեցին աշխարհով մեկ...

«Չայ ժողովուրդը կոմիտասյան երգին մեջ գտավ, ճանաչեց իր հոգին, իր հոգեկան ինքնությունը: Կոմիտաս վարդապետը սկիզբ է, որ վախճան չունի: Նա պիտի ապրի հայ ժողովրդով, հայ ժողովուրդը պիտի ապրի Նրանով, ինչպես այսօր, այնպես էլ հավիտյան» (Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա.):

Չայաստանում, ինպես Նաև երկրի սահմաններից դուրս տեղադրվել են Կոմիտասի հիշատակին նվիրված բազմաթիվ հուշարձաններ, մշակույթի տներ ու երաժշտական կոլեկտիվներ են անվանվել ի պատիվ մեծ երաժշտի: Երևանի գլխավոր պողոտաներից մեկը նույնպես կրում է Նրա անունը:

Իսկ 2015 թ. հունվարի 29-ին՝ Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումների շրջանակում, մայրաքաղաքի Կոմիտասի անվան զբոսայգում տեղի ունեցավ Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտի բացումը, որի կառուցման որոշումը կայացվել էր 2013 թ. մայիսի 30-ին Հայաստան համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստում՝ 22 նախագահի առաջարկի հիման վրա: Թանգարանի նախագծի հեղինակն ու ճարտարապետն է Արթուր Մեսչյանը: Թանգարան-ինստիտուտը հագեցած է ժամանակակից տեխնոլոգիաներով: Ունի համերգասրահ, մշտական ցուցադրություն և ժամանակավոր ցուցահանդեսների հնարավորություն: Կառույցի շրջանակում կգործեն գիտահետազոտական կենտրոնը, երաժշտական ստուդիան, գրադարանը, հրատարակչությունը: Թանգարան-ինստիտուտը կնպաստի Կոմիտասագիտության զարգացմանը, մեծ երաժշտի ստեղծագործական ժառանգության հետազոտմանը և հանրահռչակմանը:

On the January 29 2015 in the frames of the events for the commemoration of the 100th anniversary of the Armenian Genocide, took place the opening of the Komitas Museum-Institute at the Komitas Park. Under the President's proposal, the resolution to build the museum was passed by the Board of Trustees of Hayastan All Armenian Fund on May 30, 2013.

The architect of the museum is Arthur Meschyan. The Museum is equipped with modern technologies-Concert Hall, the possibility of permanent and temporary exhibitions. The complex houses a research center, a music studio, a library and a publishing house. The museum will contribute to the development of Komitas studies, research and popularization of the composer's creative heritage.

Chengzhang Han

Սայաթ-Նովա

Սայաթ-Նովայի (Հարություն (Արուսիկ) Սայադյան) մայրը՝ Սառան, ծնվել է Թիֆլիսում, իսկ հոր՝ Կարապետի ծննդավայրը համարվում է Ադանան կամ Հալեպը: Արուսիկը ծնվել է 1722 թ. Թիֆլիսում: Տղան գրաճանաչ է դարձել հոր օգնությամբ, այնուհետև սովորել է Թիֆլիսի հայկական դպրոցներից մեկում, հետագայում գիտելիքները խորացրել ինքնակրթությամբ:

Ենթադրվում է, որ 15 տարեկանում Նրան գերեվարել են. շուրջ 4 տարի դեգերել է Արևելքի երկրներում, որպես երգիչ-նվագաժու մասնակցել Նադիր շահի Հնդկական արշավանքին (1738-39 թթ.), ապա Նրան փրկագնել է վրաց արքայազն Հերակլը և դարձրել պալատական աշուղ: Այստեղ էլ Նա սկսել է ստեղծագործել Սայաթ-Նովա (երգի որսորդ) աշուղական անունով: Նա գրել է բանաստեղծություններ, երգել, նվագել է քամանչա, չունգուր և թամբուր: Սայաթ-Նովան ծառայել է պալատում, բայց ողջ ռաջամբ նվիրված է եղել հասարակ ժողովրդին. իրեն անվանել է «խալխի Նոբար»:

Դժվար է լինում Սայաթ Նովայի կյանքը արթունքում. իր դիրքը կորցնում է այն բանից հետո, երբ սիրահարվում է թագավորի քրոջը, Նրան վտարում են արթունքից, դրանից հետո ստիպված է լինում ողջ կյանքն անցկացնել որպես շրջիկ աշուղ:

1752-ին Վրաստանից աքսորվելուց հետո, Հերակլ արքան Նրան բռնի ուժով դարձնում է քահանա: Քահանա Տեր-Ստեփանոս ձեռնադրված Սայաթ-Նովան ամուսնացել է լոռեցի Մարմարի հետ և ունեցել 4 զավակ:

Նա հոգևոր հովիվ է եղել Նաև Պարսկաստանի Գիլան Նահանգի Էնզելի քաղաքում: 1768 թ. կնոջ մահից հետո

Sayat-Nova

Sayat Nova's / Arutiun Sayatyan/ mother, Sara, was born in Tbilisi and his father, Karapet, either in Aleppo or Adana. He was born in Tbilisi. In 1722 the father helped him become literate; later he studied in one of Tiflis' local schools, after which he got skilled by himself. He is said to be captured at the age of 15, wandering as a minstrel in the East for four years; to have participated in Nadir Shah's invasion of India (1738-39). Later he was bailed out by Georgian Prince Heraclius, becoming a courtier troubadour. Here he started composing and adopted the ashik name Sayat Nova (Song hunter). He was skilled in writing poetry, singing, and playing the kamancha, chonguri, and tambur.

Despite his service in the court he called himself "a servant of the people."

He lost his position at the royal court after having fallen in love with the king's sister; after being banished from the court he had to spend the rest of his life as an itinerant bard. In 1752 King Heraclius, after expelling him from Georgia, forced him to become a priest. Sayat Nova who was then ordinate priest Stepanos, got married to Marmar from Lori, and they had four children. He was a pastor in Gilan province of the Iranian city Anzali.

After his wife's death in 1768, he served as a monastic priest in various locations including St. George church of Tiflis (Tbilisi) and Haghpate Monastery.

It is believed that Sayat Nova was martyred in 1795, when the Persian Agha Mohammad Khan invaded Tbilisi.

Sayat Nova is considered a great poet who made a

Սայաթ-Նովան՝ որպես կուսակրոն քահանա, ծառայել է Չաղպատի վանքում և Թիֆլիսի Սբ Գևորգ եկեղեցում:

Ենթադրվում է, որ Սայաթ-Նովան նահատակվել է 1795 թ., երբ պարսից Աղա Մահմադ խանը ներխուժել է Թիֆլիս:

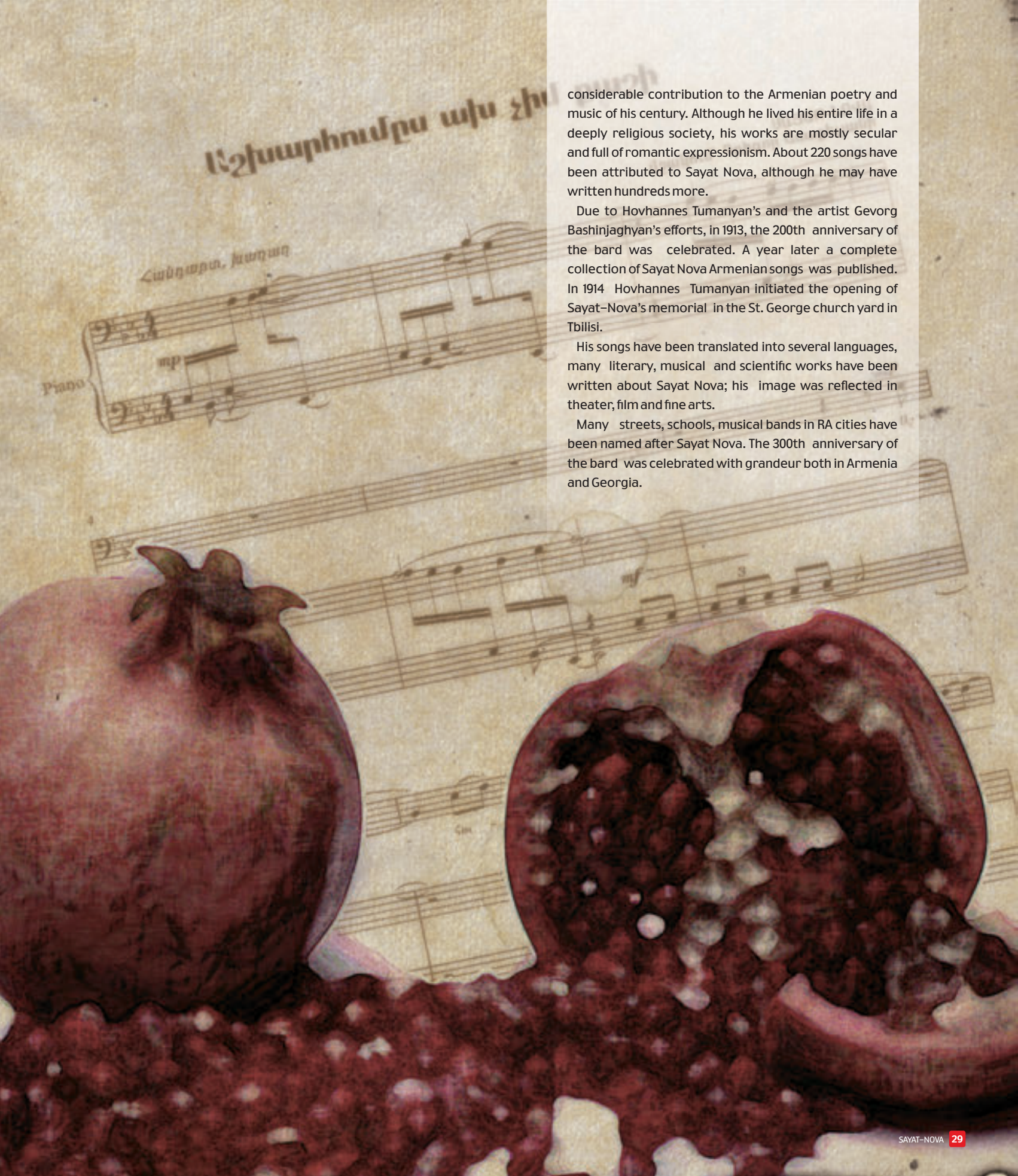
Սայաթ-Նովան մեծ բանաստեղծ է և երաժիշտ-կատարող. նրա արվեստը նշանակալի ներդրում է ունեցել և՛ հայ պոեզիայի, և՛ Անդրկովկասի աշուղական արվեստի զարգացման գործում: Նրա գործերում հիմնականում իշխում են աշխարհիկ տարրերը, որոնք լի են ռոմանտիկ արտահայտչամիջոցներով: Սայաթ-Նովային են վերագրվել ավելի քան 220 երգեր, թեև դրանց թիվն իրականում կարող է անցնել ևս մի քանի հարյուրի սահմանը:

Հովհաննես Թումանյանի և Նկարիչ Գևորգ Բաշինջաղյանի ջանքերով 1913 թ. տոնվել է աշուղի ծննդյան 200-ամյակը: Մեկ տարի անց հրատարակվել է հայերեն խաղերի ամբողջական՝ «Սայաթ-Նովա» ժողովածուն: Հովհաննես Թումանյանի Նախաճեռ-նությամբ Նույն թվականին Թիֆլիսի Սբ Գևորգ եկեղեցու բակում բացվել է Սայաթ-Նովայի հուշաքարը:

Սայաթ-Նովայի երգերը թարգմանվել են մի շարք լեզուներով, նրա մասին գրվել են գրական, երաժշտական ստեղծագործություններ, գիտական աշխատություններ, ինչպես նաև նրան անդրադարձել են թատրոնում, կինոյում և կերպարվեստում:

Սայաթ-Նովայի անունով 22 տարբեր քաղաքներում կոչվել են փողոցներ, դպրոցներ, երաժշտական խմբեր:

Հայաստանում ու Վրաստանում մեծ շուքով նշվել է նաև աշուղի 300-ամյա հոբելյանը:

considerable contribution to the Armenian poetry and music of his century. Although he lived his entire life in a deeply religious society, his works are mostly secular and full of romantic expressionism. About 220 songs have been attributed to Sayat Nova, although he may have written hundreds more.

Due to Hovhannes Tumanyan's and the artist Gevorg Bashinjaghyan's efforts, in 1913, the 200th anniversary of the bard was celebrated. A year later a complete collection of Sayat Nova Armenian songs was published. In 1914 Hovhannes Tumanyan initiated the opening of Sayat-Nova's memorial in the St. George church yard in Tbilisi.

His songs have been translated into several languages, many literary, musical and scientific works have been written about Sayat Nova; his image was reflected in theater, film and fine arts.

Many streets, schools, musical bands in RA cities have been named after Sayat Nova. The 300th anniversary of the bard was celebrated with grandeur both in Armenia and Georgia.

«Սայաթ-Նովա» աշուղական երգի վաստակավոր անսամբլը ստեղծել է մեծանուն երգիչ Շարա Տալյանը 1927 թ.: 1942–1972 թվականներին անսամբլը ղեկավարել է 22 ժողովրդական արտիստ Վաղարշակ Սահակյանը: 1972-ին անսամբլը դադարել է գոյություն ունենալ: 20 տարի անց՝ 1992թ. Թովմաս Պողոսյանը, իր շուրջը համախմբելով մի խումբ արհեստավարժ երգիչների և երաժիշտների, վերստեղծեց անսամբլը, որն առ այսօր գործում և վայելում է մեր ժողովրդի սերն ու համակրանքը՝ ինչպես հայրենիքում, այնպես էլ սփյուռքում:

Անսամբլի երգացանկն ընդգրկում է ինչպես անցյալի, այնպես էլ ներկայումս ստեղծագործող աշուղների շուրջ 400 և ավելի երգեր: Սայաթ-Նովա ան-սամբլը բազմաթիվ համերգներով հանդես է եկել Հայաստանի և սփյուռքի տարբեր բնակավայրերում՝ Ռուսաստան, Վրաստան, Իրան, Սիրիա, ԱՄՆ և այլուր:

The “Sayat–Nova” State Minstrel Song Ensemble was established in 1927 by the famous singer and musician Shara Talian. Since 1942 the Ensemble was directed by Armenia’s People’s Performer Vagharshak Sahakian. In 1972 the Ensemble ceased its activities. In 1992, 20 years later, Tovmas Poghosian, bringing together a group of professional singers and musicians, reestablished the Ensemble which still performs today enjoying the admiration and support of the Armenians in the Motherland and the Diaspora alike. The repertoire of the Ensemble consists of more than 400 songs of the minstrels from the past and the present. The “Sayat–Nova” Ensemble has performed numerous concerts throughout Armenia and the Diaspora–Russia, Georgia, Iran, Great Britain, United States, etc.

Զիվանի

Զիվանին (Սերոբ Ստեփանի Լևոնյան) ծնվել է 1846 թ. Ախալքալաք գավառի Կարծախ գյուղում։ Դառն են եղել տղայի մանկության և պատանեկության տարիները։ Փոքր տարիքում կորցնում է հորը, իսկ մայրն ամուսնանում է երկրորդ անգամ և հեռանում գյուղից։ Սերոբը և Նրա երկու եղբայրները՝ Զերոբն ու Փիլիպոսը, զրկվում են մայրական խնամքից ու զուրգուրանքից։ Սորից բաժանվելու վիշտն ընդմիշտ մնում է Սերոբի սրտում։ Նրա հորեղբայրը՝ Մարտիրոսը, որը Կարծախում ճանաչված մարդ էր, իր վրա է վերցնում երեք որբերի խնամքն ու դաստիարակությունը։ Ժամանակներն ու պայմանները թույլ չեն տալիս, որպեսզի Սերոբը կարողանա սիստեմատիկ կրթություն ստանալ։ Գյուղական խալիֆայական դպրոցում Նոր էր գրել–կարդալ սովորել, երբ հորեղբայրը Նրան դպրոցից դուրս է բերում և կարգում հորթարած։ Բնածին տաղանդի տեր պատանին ընկերների հետ հորթերն արոտ տանելիս շարունակ երգում էր հորեղբորից և ուրիշներից լսած, իսկ այնուհետև իր հորինած երգերը։ Զիվանին՝ որպես աշուղ, կայանում է Նախ Թիֆլիսի, ապա Գյումրիի երաժշտական միջավայրում։ Մինչև 1880–ական թթ. Նրա երգերը տպագրվել են տարբեր պարբերականներում և «Սոխակ Չայաստանի» երգարանի հատորներում։ Աշուղական արվեստը Սերոբը սովորում է կարծախցի Նշանավոր աշուղ Սիայու մոտ։ Երկու տարվա ընթացքում պատանին այնպես է առաջագիմում, որ Նույնիսկ դառնում է իր վարպետի մրցակիցը։ Վարպետը հայրաբար օրհնում է իր սանին և անունը դնում Զիվանի։ Նեղ է լինում գյուղական աշխարհը աշուղի համար, և Նա լայն ասպարեզ է որոնում և որոշում է հեռանալ գյուղից։ 1864 թ. մի առիթով Զիվանին հորեղբոր՝ Մարտիրոսի հետ մեկնում է Թիֆլիս, իսկ այնուհետև՝ Ալեքսանդրապոլ։ Կարապետ և Չովհաննես Տալանների սրճարանում Զիվանին ելույթ է ունենում և մեծ հաջողության հասնում։ Նրա համբավը արագությամբ տարածվում է քաղաքում և ապա՝ ողջ Շիրակում։ Բնակավայրն իր հարուստ բանահյուսությամբ, պատմական հուշարձաններով գրավում է երգչին։ Նրա վրա մեծ ազդեցություն են գործում Ալեքսանդրապոլի Նշանավոր աշուղները։ 1872 թ. Զիվանին ամուսնանում է սրճարանատեր Չովհաննես Տալանի աղջկա՝ Աշխենի հետ։ Նրանք ունենում են վեց երեխա՝ երկու աղջիկ՝ Արաբայա և Չոփսիմե, 4 որդի՝ Գարեգին, Գուրգեն, Պարոյր և Լևոն։ Որդիները բոլորն էլ եղել են Նշանավոր մարդիկ, օրինակ՝ Գարեգինը ՉԽՍՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ էր, գրականագետ, արվեստաբան, պրոֆեսոր։ Ներկայում աշուղի մեկ տամայակից ավելի թոռներ ու ծոռներ ապրում են Թբիլիսիում, Երևանում և Մոսկվայում։ Զիվանին իր խմբով շրջագայել է Չյուսիսային Կովկասի, Դրիմի, Ուկրաինայի, Ռուսաստանի և այլ հայաբնակ վայրերում։ 1895 թ. աշուղն ընտանիքով ընդմիշտ տեղափոխվում է Թիֆլիս։ Զիվանին՝ որպես փիլիսոփա–աշուղ, բարոյագետ, մեծ ազդեցություն է թողել հայ աշուղական դպրոցի զարգացման վրա։ Նա հայ Նոր աշուղական դպրոցի հիմնադիրներից է և աշուղական արվեստը բարձրացրել է մի Նոր աստիճանի։ Մեզ է հասել Զիվանու շուրջ 800 երգ, որոնք հեղինակից գրառել և մշակել են Ք. Կարա–Մուրզան, Մ. Եկմալյանը, Կոմիտասը, Ա. Բրուստյանը և ուրիշներ։ Զիվանին բարերար ազդեցություն է գործել հայ աշուղական հետագա սերունդների վրա։ Երևանում Զիվանու անունով կոչվել է փողոց և երաժշտական դպրոց։ Զավախքի Ախալքալաք քաղաքում տեղադրվել է աշուղի բազալտե արձանը։

Աշուղի անվան հետ են կապված «Աշուղ Դարիբ», «Ասլի Զյարամ», ինչպես Նաև արևելյան այլ սիրավեպեր։ Նրա ստեղծագործություններն առանձին գրքերով լույս են տեսել 1882, 1912 թթ.։ Մեր օրերում լույս են տեսել տպագրված և անտիպ երգերի մի քանի ժողովածուներ։ 1909 թ. աշնանը Զիվանին ծանր հիվանդանում է և ընկնում անկողին. հիվանդությունը տևում է հինգ ամիս։ Նույն թվականի մարտի 5–ին մեծ աշուղը մահանում է։

Jivani

Jivani (Serob Stepan Levonian) was born in 1846 in Kartsakh village of Akhalkalaki province. His years of childhood were bitter. His father died when he was young, and his mother got married in the neighboring Dadash village. Serob and his two brothers, Kerob and Pillibos, stayed without mother care and tenderness. The sorrow of separation from his mother forever remained in Serob's heart. His uncle Martiros, who was a famous person in Kartsakh, took care of the three orphans. The life conditions and the period did not allow Serob to obtain comprehensive education. Hardly had he learnt reading and writing in a local school when his uncle took him out of it and assigned to be a cattleman. On his way to the mountains the gifted young Serob was always singing songs heard from his uncle and others, later creating his own ones. Jivani established himself as an ashik in the musical atmosphere of Tbilisi and that of Gyumri. Until the 1880s his songs were published in different periodicals and in the volumes of the musical collection named “Nightingale of Armenia.”

Jivani learned the ashik art with the support of the notable ashough Siayi at Kartsakh village and within two years he became successful enough to compete with his master. The latter blessed his talented student and named him Jivani. He wanted to leave the village for the city to look for a bigger audience and implement his ideas. In 1864, on one occasion Jivani went to Tbilisi with his uncle Martiros, and then visited Alexandropol (Gyumri). In the café of Karapet and Hovhannes Talyan, Jivani's performance had a great success and his fame quickly spread in the city and later in the whole region of Shirak. The region attracted the singer with its unique folk lore and historical monuments. He was greatly influenced by notable ashoughs of Alexandropol. In 1872 Jivani got married to Ashkhen – the daughter of the café owner Hovhannes Talyan. They had 6 children, two daughters – Araksya and Hripsimeh, and sons – Garegin, Gurgen, Paruyr and Levon. His sons became recognized as well: Garegin was Honoured Art Worker of Soviet Armenia, a literary critic and artist, professor. Now more than a dozen of Jivani's grandchildren and great–grandchildren live in Tbilisi, Yerevan and Moscow. Jivani with his group toured the Armenian communities of Northern Caucasus, the Crimea, Ukraine, Russia and other places. In 1895 Jivani permanently settled in Tbilisi with his family.

As a publicist, philosopher and moralist, Jivani has left a great impact on the development of Armenian school of ashik art. He was one of the founders of the new Armenian troubadour school. About 800 songs written by Jivani have reached us. Jivanis songs were copied from the author and interpreted by Kara–Murza, M. Yekmalyan, Komitas, A. Brutyan and others. He brought up the ashik art to a new level leaving a salutary impact on future generations of bards. There is a street named after Jivani in Yerevan. In Akhalkalaki city of Javakha a basalt statue of the gusan is erected.

His name is linked with “Ashik Gharib,” “Asli Kyaram,” and other eastern romance poems. His works were published in separate books in 1882 and 1912. In our days several printed and earlier undisclosed compilations of his songs have been published. In the fall of 1909, Jivani got seriously ill and was confined to bed for five months. The same year the great singer died on March 5.

Հավասի

Հավասին (Արմենակ Պարսամի Մարկոսյան) ծնվել է 1896 թ. Ծավկայի շրջանի Այազմա գյուղում: Երեք տարեկանում հիվանդության պատճառով Արմենակը զրկվում է տեսողությունից: Որդուն բուժելու ծնողների գործադրած ջանքերն ապարդյուն են անցնում... Երեխան ընդմիշտ կորցնում է տեսողությունը: Արմենակի ծանր վիճակը շատ է մտատանջում ծնողներին, նրանք երեխայի համար ելք են որոնում: Հայրը գյուղում հայտնի երգասաց էր և հեքիաթներ պատմող: Նա Արմենակի մոտ նկատում է ծայնային լավ տվյալներ ու երգելու ունակություն և որոշում է որդուն ուղարկել աշուղի մոտ սովորելու: Այստեղ Պարսամին օգնության է հասնում հարևան գյուղի բնակիչ աշուղ Դովրանը: Վերջինս Արմենակին սովորեցնում է սագ նվագել, որոշ գիտելիքներ է հաղորդում աշուղական արվեստի մասին: Արդեն տասներկու տարեկանում Արմենակը, ընկերակցելով տեղի աշուղներին, շրջագայում է գավառի գյուղերում:

Հայրը ճանաչում էր Սուլդա գյուղի Նշանավոր աշուղ Թիֆիլուն և որդուն ուղարկում է Նրա մոտ սովորելու: Արմենակը Սուլդայում մնում է մոտ երկու տարի, վարպետը նրան հռչակում է աշուղ և կնքում Հավասի աշուղական անվամբ: Հավասի «հավաս» բառից է, որը հայերեն թարգմանվում է մի քանի ձևով՝ ցանկություն, տրամադրություն, սեր: 1929 թ. Հավասին արդեն ընտանիք կազմած և երկու երեխայի հայր, մշտական բնակություն է հաստատում Ախալքալաքում: Այստեղ երիտասարդ աշուղի համար մի նոր ասպարեզ է բացվում: Հավասին բոլոր գյուղերից հրավերներ է ստանում և սիրով այցելում: Ճակատագրի բերումով աշուղը ընկերակցում է տեղի Նշանավոր երաժիշտներ՝ ջութակահար Աշո Գրիգորյանին և դուդուկահար Հարութ Դավթյանին, որոնք բապես նպաստում են Հավասու երաժշտական ունակությունների զարգացմանը:

Ջավախքում ամենուր հնչում են անվանի աշուղի երգերը: Տեղական ռադիոհաղորդումների ծրագրում շարունակ մեծ տեղ են գրավում Հավասու երգերը, որոնք ավելի հաճախ կատարում էր աշուղը:

1944 թ. մեկնում է Երևան, դառնում մայրաքաղաքի մշտական բնակիչ: Ստեղծագործական աշխատանքի մի նոր շրջան է սկսվում Նրա համար:

Հավասու աշուղական արվեստը և գործունեությունը բարձր են գնահատվել. Նա արժանացել է ՀԽՍՀ Ժողովրդական արտիստի կոչման: Աշուղը մահացել է 1978 թ. փետրվարի 22-ին:

Ջավախքի Ախալքալաք քաղաքում տեղադրված է Հավասու բազալտե կիսանդրին, իսկ բնակավայրի փողոցներից մեկը կրում է աշուղի անունը:

Havasi

Havasi (Armenak Parsam Markosyan) was born in 1896 in Ayazma village of Tsalka region, Javakheti. At the age of three the boy went blind because of an illness and despite the parents' efforts to cure their child, he permanently lost his eyesight. Worried about the child's physical state Armenak's parents sought an occupation for their son. His father was a noted singer and storyteller in the village. Being aware of his son's fine vocal abilities he made up his mind for Armenak to be taught by a folk singer/ ashough/. Ashough Dovrani from a neighbouring village helped Parsam's son to learn the ashik art and play the musical instrument saz. At the age of twelve Armenak was touring in the province accompanying the local folk singers. Armenak's father knew the famous troubadour Tifil from Sulda village, and sent his son to take some classes from him. The boy stayed in Sulda for over two years. The master gave him the ashough name Havasi, proclaiming a troubadour. The name comes from the Armenian word Havas, which has several meanings – wish, mood, love. In 1929, married and with two children, Havasi settled in Akhalkalaki. Here new horizons were hidden for the young troubadour. Havasi was invited from other villages to perform and in his visits he was lucky to accompany the locally famous violinist Asho Grigoryan and duduk player Harut Davtyan, the both playing a great role in the development of Havasi's musical abilities.

His songs could be heard everywhere in Javakheti being continually included in the local radio program, usually performed by the ashough himself. In 1944 he resided in Yerevan where a new creative period started for the bard.

His folk art and activities were highly valued. He was awarded the title of People's Artist of the Armenian Soviet Socialist Republic. The troubadour died on February 22, 1978.

In Akhalkalaki city of Javakhk Havasi's basalt bust is erected, and one of the streets of the city is named after him.

ԱՄՆ • USA

Արտո Թունջբոյաջյան Arto Tuncboyacyan

«Գրեմմի» մրցանակակիր, թմբկահար, վոկալիստ, կոմպոզիտոր Արտո Թունջբոյաջյանը ծնվել է 1957 թ. օգոստոսի 4-ին Ստամբուլի մոտակայքում՝ Գալա-թարիայում: 2այրը կոշկակար էր: Դեռ մանկությունից երաժշտությունը եղել է Արտոյի կյանքի հիմնական տարրերից, որի միջոցով նա փորձում էր փոխանցել մեծագույն արժեքներ՝ սեր, հարգանք ու ճշմարտություն: Արտոյի կյանքում երաժշտական ամենամեծ ազդեցությունը թողել է Նրա եղբայրը՝ շատ հայտնի երաժիշտ և կոմպոզիտոր Օննո Շովհաննես Թունջբոյաջյանը:

Օննոն ոչ միայն եղբայրն էր, այլ նաև դաստիարակը, ընկերը, մարդ, ով խրախուսում էր և օգնում Արտոյին երաժշտի ձևավորման հարցում: 11 տարեկանից սկսում է Նրա կարիերան. հանրահայտ երաժիշտների և եղբոր հետ սկսում է նվագել ու ծայնագրել Անատոլիայի ավանդական երաժշտությունը՝ այդպիսով հաստատվելով որպես պրոֆեսիոնալ երաժիշտ, ճանաչում է ձեռք բերում Թուրքիայում, ապա՝ նաև՝ Եվրոպայում:

1981 թ. Արտոն տեղափոխվում է ԱՄՆ՝ որպես երաժիշտ իրեն դրսևորելու ու կյանքն ազատ ապրելու համար:

The Grammy Award Winner, percussionist, vocalist, and composer Arto Tuncboyacyan was born on August 4, 1957, in Galataria, near Istanbul, the son of a shoemaker of Armenian descent. Since childhood, music has been Arto's fundamental element of life, by which he has tried to communicate his greatest values: "love, respect and truth."

The greatest musical influence of his life was his brother – a very famous musician and composer Onno Ohannes Tuncboyacyan. Onno was not only his brother, but his mentor, friend, supporter and the one who encouraged Arto to develop his character. At the age of 11, he began his career playing and recording traditional Anatolian music with great legendary musicians and his brother, thus establishing himself as a professional musician throughout Turkey and Europe.

In 1981, Arto moved to the United States to find his world, to live the life as a free and creative person. Here he performed and recorded with many great musicians such as Paul Motian, Chet Baker, Joe Zawinul, Jim Pepper, Michael Sterni, Bill Evance, Paul Winter, System of a Down and etc. Later on, Arto started a fruitful cooperation with the Armenian oud player Ara Dinkjian.

In 1985, Ara Dinkjian founded the NIGHT ARK band. Arto recorded a project "Tears of Dignity" with Ara Dinkjian (1994); and Onno (1996) homage devoted to his brother Onno who tragically died in a plane crash in 1996. These compositions

Այստեղ նա նվագում ու ճայնագրություններ է անում մի շարք հայտնի երաժիշտների՝ Փոլ Մոսյանի, Չեթ Բեյքերի, Ջո Չավինուփի, Ջիմ Փեփերի, Մայք Սթերնի, Բիլ Էվանսի, Փոլ Վինթերի, «System of a Down» խմբի և ուրիշների հետ: Կարճ ժամանակ անց Արտուն մի հրաշալի համագործակցություն է սկսում ուղահար Արա Դինքջյանի հետ:

1985 թ. Արա Դինքջյանի ղեկավարությամբ հիմնադրում է «Գիշերային տապան» քառյակը: Արտուն 1994 թ. Դինքջյանի հետ ձեռնարկում է «Արժանապատվության արցունքներ», իսկ 1996 թ. եղբոր՝ Օննոյի հիշատակին, որ մահացել էր ողբերգական ավիավթարից, «Օննո» նախագծերը: Այս կոմպոզիցիաները եղբոր մասին Արտոյի հիշողությունների արտահայտություններն էին: 1988 թ. լույս է տեսնում Արտոյի «Virginland» և «Main Root» սոլո ալբոմները:

35 տարի աշխարհի մի շարք հեղինակավոր բեմերում երաժշտությունը ներկայացնելուց հետո Արտո Թունջբոյաչյանը հանգեց այն համոզմանը, որ առաջ շարժվելու համար հարկավոր են խելացի ու խանդավառ հայաստանցի երիտասարդ երաժիշտներ: Իր երկարատև ու հարուստ ուսումնասիրությունների արդյունքում Արտուն հասկացավ՝ հարկավոր է ստեղծել բնության հնչյուններն այն ձևով, ինչին երկար

were a clear expression of Arto's memories of his brother. In 1988, his solo albums “Virginland” and “Main Root” were released.

After 35 years of exploring music on all important stages of the world, Arto Tuncboyacıyan realized that to move forward meant looking for open minded and enthusiastic musicians from Armenia. Through his long-lasting and exciting musical research, Arto understood that he needed to make “sounds of nature” finally audible in the form he had wanted for a long time and which fit his identity. Looking for answers, Arto decided to visit Armenia, the country of his ancestors. Two years later, in 1998, he returned to Yerevan, this time with a mission. There he met a very talented pianist and keyboardist Vahagn Hayrapetyan. He asked Vahagn to introduce him to other musicians in town to find out, if eventually, he could start a new band project with them. Ten young, outstanding and talented musicians got together for a first rehearsal and soon became what today is known as The Armenian Navy Band. He created the Avant-Garde Folk music, for which he was called Mr. Avant Garde Folk . The same year the band recorded the song “Bizdik Zinvor”. The recording was followed by their first

Ժամանակ ձգտում էր ինքը, և որը համահունչ էր իր ինքնու-
թյանը: Այս հարցերի պատասխանների որոնման արդյունքում
Արտոն որոշում է այցելել իր Նախահայրերի երկիր: Երկու տարի
անց՝ 1998 թ., Նա վերադառնում է Երևան, այս անգամ արդեն
հատուկ նպատակով: Այստեղ Նա հանդիպում է տաղանդավոր
երաժիշտ Վահագն Շալոապետյանին: Արտոն խնդրում է
Վահագնին իրեն ներկայացնել քաղաքի երաժիշտներին,
որպեսզի ի վերջո հասկանա, թե արդյոք այստեղ կարող է
կյանքի կոչել իր Նոր նվագախմբի ստեղծման գաղափարը:
Այսպիսով, ճանաչված երաժիշտները համախմբվեցին և
ստեղծեցին առաջին ծայնագրությունը, և ստացվեց այն, ինչն
այսօր կրում է «Armenian Navy Band» անունը:

Թունչբոյաջյանը հիմք դրեց ավանգարդ ֆոլկ երաժշտու-
թյանը, այդ պատճառով էլ ստացավ Միստր Ավանգարդ ֆոլկ
անունը: Նույն թվականին Նա ծայնագրեց «Պզդիկ զինվորը»:
Չայնագրությանը հետևեց Նրանց առաջին եվրոպական
շրջագայությունը (2000 թ.): Ավանգարդ ֆոլկ երաժշտությամբ
Նրանց հաջողվեց գրավել իտալացի, գերմանացի, ավստրիա-
ցի ու իսպանացի հանդիսատեսների սրտերը: Չետո Նվագա-
խումբը համերգներով ելույթ ունեցավ Նաև Ֆրանսիայում,
Բելգիայում ու Նիդեռլանդներում: 2000 թ. երաժիշտը կյանքի է
կոչում հաջորդ՝ «Ամեն օրը Նոր կյանք է» ալբոմը: Իր մյուս
ալբոմը, որ Արտոն ծայնագրել էր 2001 թ. «Armenian Navy Band»-
ի հետ համատեղ (երաժշտությունը անատոլիական, խոսքը՝
թուրքերեն), Նա նվիրեց իր բոլոր անատոլիացի ընկերներին ու
երկրպագուներին:

2003 թ. «Armenian Navy Band»-ի դաշնակահար Վահագն
Շալոապետյանն ու Թունչբոյաջյանը ծայնագրում են առաջին՝
դուո «Love Is Not in Your Mind» Նախագիծը. սա Նրա սիրո՝
յուրահատուկ արտահայտությունն էր՝ նվիրված իր մորը:
2005-ի փետրվարին Արտոն լույս ընծայեց իր առաջին սոլո
«Արտոստան» Նախագիծը: 2000 թ.՝ «Նոր ծիրան», 2002 թ.՝ «Մեր
կյանքի ձայները-Բնական սերմեր»-ի առաջին մասը, 2003 թ.՝
«Որքանն է քոնը», որը 2006 թ. արժանացավ BBC-ի «Չան-
դիսատեսի համակրանք» մրցանակին, 2004 թ.՝ «Under Your
Thoughts», 2005 թ.՝ «Ճամփորդություն դեպի Շայաստան» ֆիլմի
երաժշտությունը: «Armenian Navy Band»-ը համագործակցում է
Արտոյի որդու՝ Սեթո Սեդրակ Թունչբոյաջյանի «P. Boyz Intl.»
խմբի հետ: Իրենց համատեղ առաջին ալբոմը՝ «Բաղադրա-
տոմսը», Նրանք ծայնագրեցին 2006 թ.: Երկու տարի անց
ծայնագրվեց «Պլատոն» ֆիլմի Արտոյի հեղինակած ալբոմի
սաունդթրեքը, որի «Life is Deeper Than What You Think»-ը մեծ
ճանաչում ունեցավ: Սրան հետևեցին «Զրի Նման պարզ, ջրի
Նման խորը» և «Մեր կյանքի ձայները՝ Բնական սերմեր»-ի
երկրորդ մասը:

2007 թ. Նշանավորվում է Թունչբոյաջյանի «200 Thoughts 200
Million Meanings Outside Looking In» գրքի լույս ընծայումով:
Գրքում արվեստագետի կենսափորձն է ու կյանքի հանդեպ
ունեցած հայացքները: 2011 թ. Նա մի Նոր ալբոմ է թողարկում
արդեն Նոր կազմավորված՝ «Մարդկային էլեմենտներ» խմբի
հետ:

European tour in 2000, where they gained the hearts of the
audiences in Italy, Germany, Austria and Spain with their
Avant-garde Folk Music. The band then performed concerts in
France, Belgium and the Netherlands.

The album Every Day is a New Life was brought to life in 2000.
The next album Light Anatolian Music with the Armenian Navy
Band released in the winter of 2001 was in Turkish and
addressed to all his Anatolian friends and fans.

In 2003 the Armenian Navy Band pianist Vahagn Hayrapetyan
and Tuncboyacian released their first duo project, Love Is Not
in Your Mind – a very personal declaration of love – dedicated
to his mother. In February of 2005, Arto recorded his first solo-
project Artostan.

Other highlights include: In 2000 New Apricot, 2002 Sound of
Our Lives Natural Seed Part 1; 2003 How Much is Yours, (the 2006
BBC People’s Choice Award); 2004 Under Your Thoughts; 2005
Le Voyage En Armenie (Film Music). Armenian Navy Band
collaborated with his son, Seto Setrak Tuncboyacian’s group,
P. Boyz Intl.

They recorded their debut album The Recipe in 2006. Two
years later he recorded "Platon" movie soundtrack album
totally consisting of Arto’s works; “Life is Deeper Than What You
Think” became widely known. Simple Like Water Deep Like
Water, and Sound of Our Lives Part 2 followed.

Արտոն ապահովում է խմբի վոկալը և նվագում հարվածային
գործիքներով, Սթոթ Զինսին Նվագում է ստեղնաշարային
գործիքներ, Մեթյու Գերիսոնը՝ բաս կիթառ, իսկ Գերի Նովակը՝
հարվածային գործիքներ: Երաժշտի հետևողականությունն ու
նվիրումն աշխատանքին Նրան սիրված դարձրին ամբողջ
աշխարհում: Նրա փառքն աճում է առանց սահմանների, գույների ու
կրոնի ճանաչման:

Նա վերջերս «Փոլ Վինթեր Կոնսորտ» խմբի «Միհո. ճամփոր-
դություն լեռն ի վեր» ալբոմում մի քանի ծայնագրություն արեց՝
«Before It’s Too Late», «Singing to the Mountain», «Love Is Not in Your
Mind», «Saturday Night in Peach Blossom Valley». այս ստեղծա-
գործությունների համար Արտոն 2011 թ. արժանացել է «Գրեմմի»
մրցանակի:

«Երաժշտությունն իմ կյանքն է, ես ոչ ոքի ուղղություն չեմ տալիս: Ես
թույլատրում եմ, որ դուք ինքներդ պատկերացնեք, սակայն այն, ինչ
ես փորձում եմ ձեզ փոխանցել, սերն է, հարգանքն ու ճշմար-
տությունը»: Այս ալբոմը ճանաչվեց «Նոր դարի լավագույն ալբոմ»
և արժանացավ «Ոսկե Գրեմմի»-ի: Նվագախմբի կազմը բազ-
մազան է. ավանդական դուդուկը, զուռնան, քամանչան ու քանոնը
համադրվում են ժամանակակից տրոմբոնի, ալտ սաքսոֆոնի,
տենորի, սոպրանո սաքսոֆոնի, շեփորի, բաս կիթառի, հարվա-
ծային ու ստեղնաշարային գործիքների ու դաշնամուրի հետ: Այս
յուրահատուկ համույթը մարդուն տեղափոխում է մի կախար-
դական աշխարհ, որտեղ միախառնվում են անցյալն ու ներ-
կան:

2007 marked the release of his book named 200
Thoughts 200 Million Meanings Outside Looking In. The
book shares artist’s experiences and views of life. The
musician has released another album under the newly
formed group Human Element in spring of 2011.

The band has Arto on percussions and vocals, Scott
Kinsey on keyboards, Matthew Garrison on electric bass,
and Gary Novak on the drums.

Arto’s persistency and dedication to his craft has earned
him admirers all over the world. His legend only continues
to grow not knowing any borders, color, or religion.

He recently made several recordings for " Paul Winter
Consort " "Miho. Journey to the Mountain " –" Before It’s
Too Late", Singing to the Mountain", "Love Is Not in Your
Mind", "Saturday Night in Peach Blossom Valley " and for
these arrangements he got a Grammy in 2011.

“Music is the time of my life. I don’t give direction to
anybody. I let you imagine for yourself, but what I try to
give you is Love, Respect, Truth”. The album earned the
group a Grammy Award for the Best New Age Album.

The lineup varies from traditional (duduk, zurna,
kemanche, kanun) to contemporary (trombone, alto sax,
tenor, soprano sax, trumpet, bass, drums, keyboard and
piano). The unique ensemble delivers a magical world
where past and present are intertwined.

տարիքում տղային հաջողություն բերեցին: «Լիբանանցի տղաներ» խմբում ծեռք բերած կապերի շնորհիվ 1947 թ. երիտասարդ ջազ դաշնակահարը հայտնվում է ԱՄՆ-ում. Նյու Յորքի Զուլիարդի երաժշտական դպրոցում նա սովորում է դաշնամուր և կոմպոզիցիա: Նվագելուց բացի, Ավո Ուվեզյանը նաև գրում է երգեր, որոնցից մեկը եղել է «Կոտրված կիթառը»՝ Ֆրենկ Սինատրայի «Strangers in the Night» երգի նախատիպը: Սինատրան այն ծայնագրել է 1966 թ. համանուն ալբոմում: Ալբոմը երեք «Գրեմմի» Նվաճեց լավագույն փոփ երգ, վոկալ կատարում և լավագույն երգ անվանակարգերում: Ուսումնառության տարիներին Ավոն մեծ հաջողությունների է հասնում՝ Նվագելով տարբեր խմբերում: Սակայն Կորեայի պատերազմը ընդհատում է նրա կարիերան, քանի որ նա մինչև 1953 թ. ծառայում է ամերիկյան բանակում՝ որպես երաժիշտ: Չետո Նա շարունակեց իր գործունեությունը՝ Նվագակցելով 50-60-ական թվականների լավագույն ջազ երաժիշտներն: Ավո Ուվեզյանը, սկսելով իր կարիերան որպես երաժիշտ, փոխում է մասնագիտությունն ու դառնում որակյալ սիգար արտադրող: Այսպիսով, նա հաստատվեց նաև որպես

Frank Sinatra recorded for his 1966 album of the same name. The album won three Grammy Awards, including Best Male Pop Vocal Performance for the song. During his studies Avo played with great success in various bands. The Korean War interrupted his career, as he served with the US Army as a musician until 1953. After that, Avo played with the great jazz musicians of the 50s and 60s. His dream had come true – he had established his career as a musician. Avo Uvezian is a cosmopolitan who began his career as a musician– composer and then he went on to become a creator of fine cigars. Avo, who lent his name to AVO Cigars, has nurtured all these talents in his quest for perfection. In both music and the creation of cigars, passion is the driving force that spurs him to find perfect harmony. So Avo also established himself as a businessman. Travelling to Puerto Rico in the 1980s, he opened a restaurant and a music bar. It was in Puerto Rico that Avo discovered his love for cigars which was to become his second great passion. He very soon had his own AVO cigars rolled and gave them away to his guests. The cigars were in high demand. It was however his five-year-old daughter who was to prove

Ավո Ուվեզյան

Ավո Ուվեզյանը ծնվել է 1926 թ. Լիբանանի մայրաքաղաք Բեյրութում՝ հայ երաժիշտների ընտանիքում: Չայրը կոմպոզիտոր էր ու սիմֆոնիկ նվագախմբի ղեկավար, իսկ մայրը՝ երգչուհի: Ծնողների մասնագիտությունը տղայի մեջ զարգացրին երաժշտական ունակությունները, և Ուվեզյանը միացավ «Լիբանանցի տղաներ» անունը կրող ջազ եռյակին: Շուտով նրանք պայմանագիր են կնքում Բաղդադի հյուրանոցներից մեկի հետ և մեկ տարի շարունակ հանդես են գալիս հյուրանոցում: Սրան հետևում է Իրանի հյուրանոցներից մեկում հանդես գալու պայմանագիրը: Այս ընթացքում Ավոն հրավեր է ստանում Ռեզա Փահլավի շահից: «Ես պարսկերեն էի խոսում, և դա իհարկե հնարավորություն տվեց անմիջականորեն շփվել շահի հետ,– ասում է նա,– հիշում եմ, որ պալատում փորձում էին պարել ջիթերբազ ջազային պարը, և ես ասացի,– Դուք սխալ եք պարում, նայեք, ահա այսպես են պարում այն. շահը թույլ տվեց ցույց տալ: Չետո մեզ երկու անգամ կրկին հրավիրեցին պալատ, ի վերջո ես դարձա շահի դաշնակահարը»: Տաղանդավոր երիտասարդ դաշնակահարի երազանքը երաժշտության ոլորտում մեծ հաջողությունների հասնելն էր: Ուվեզյանի ունակություններն ու մեծ նվիրումը, որ հատուկ են նրան մինչ օրս, դեռ երիտասարդ

Avo Uvezian

Avo Uvezian was in born in 1926, in Beirut, Lebanon, into an Armenian family of musicians. His father was a composer and conductor of a symphony orchestra, his mother was a gifted singer. His parents' experience with music allowed him to develop his talents as a young man and Uvezian joined a jazz trio called the Lebanon Boys. Soon they received a contract to perform at a hotel in Baghdad where they stayed for one year. After this, they signed a contract to perform at a hotel in Iran. While there, Avo received an invitation from Shah Reza Pahlavi to perform at his palace. "I spoke Persian, so it sort of broke the ice with the Shah," he says. "I remember they were trying to dance the jitterbug and I said, 'You don't know how to dance that right. Let me show you.' We were invited back for two or three more events and finally I became the Shah's pianist." The young talented pianist dreamed of making it big in music. His ability and enormous commitment still evident to this day brought him success at an early age. The contacts made in the Lebanon Boys led the young jazz pianist to the USA in 1947 where he studied classical piano and music composition at the Julliard School of Music in New York. In addition to performing, Avo Uvezian also wrote songs, one of which was the "Broken Guitar" – the prototype for "Strangers in the Night," which

գործարար: 1980-ականներին ճամփորդելով դեպի Պուերտո Ռիկո՝ Ուվեզյանը բացում է ռեստորան և երաժշտական բար: 26-նգ Պուերտո Ռիկոյում էլ բացահայտեց իր սերը սիգարների հանդեպ, որը դարձավ կյանքի երկրորդ մեծ կիրքը: Նա շատ շուտով ստեղծեց իր «Ավո սիգարները» և հյուրասիրեց այն իր հյուրերին: Դրանք մեծ պահանջարկ ունեին: Սակայն Նրա բիզնեսի ռզեշնչման աղբյուրը Ավոյի հնգամյա դուստրն էր: Մի անգամ, երբ բարում Նրա ունկնդիրներից մեկը խնդրում է հերթական սիգարը, դուստրն ասում է. «Պապ, եթե Նրանք էլի են սիգար ուզում, ուրեմն թող վճարեն դրա համար»: 26-նգ այս միջադեպն էլ պատճառ է դառնում, որ Ուվեզյանը մտածի սիգար արտադրելու մասին: Կոմպոզիտորից դեպի սիգարի գիտակ դառնալու ճանապարհը միայն ժամանակի խնդիր էր: 1982 թ., երբ Նա իր սիգարների ստեղծման համար արտադրող էր փնտրում, Դոմինիկյան Հանրապետությունում ծանոթանում է սիգար արտադրող վարպետ 26-նդրիկ Քելների հետ. Նրանց միջև ջերմ ընկերություն է սկսվում: Աաջին «Ավո սիգարը» վաճառքի է հանվում Նյու Յորքում 1988 թ.: Շուտով Ավոն իր սիգարների համար սկսում է Նույնքան հաճոյախոսություններ ստանալ, որքան իր մեղեդիների: 26-նգ առաջին տարվա ընթացքում Ավո Ուվեզյանն ու 26-նդրիկ Քելները վաճառում են հարյուր հազար սիգար: Տասը տարվա ընթացքում Նրանք տարեկան վաճառքի թիվը հասցնում են երեք միլիոնի: Հաջողությունը Նրան ուղեկցում է թե՛ հրաշալի երաժշտության և թե՛ սիգարի անզուգական որակի հարցում:

the inspiration for his business. When one of Avo's listeners at the bar asked him for a cigar, she said: "Daddy, if he wants another one, let him pay for it". Perhaps that was the decisive signal to open up his second passion to a wider audience. The path from a composer to a cigar connoisseur was just a matter of time. In 1982, while seeking a suitable manufacturer, Avo made the acquaintance of the master cigar maker Hendrik Kelner in the Dominican Republic and a harmonious relationship developed between them. The first AVO cigars went on sale in New York in 1988. Avo was soon receiving as many compliments for them as for his melodies. Hendrik Kelner and Avo Uvezian started off with 100,000 cigars in the first year. Within ten years, sales rose to over three million cigars per year. The success of Avo Uvezian has harmoniously accompanied him both in music and unrivalled quality of cigars.

Ծխելը վնասակար է առողջությանը

Զիլջյաններ

Ավետիս Առաքինը հայ ալքիմիկոս էր և ապրում էր Պոլսում։ Նա բացահայտում է մետաղի համաճուլվածքներում տեղի ունեցող գաղտնի պրոցեսը և կիրառում այն պնակների (ափսե, ծնծղա) վրա, որոնք աներևակայելի պարզության կայուն ձայն էին արձակում։ Սուլթանը շուտով այս հայտ-նագործությունը որոշում է կիրառել ժողովրդին ամենօրյա աղոթքի կանչելու, կրոնական արարողությունների և արքայական հանդիսությունների ժամանակ, ինչպես նաև այն գործածվում էր օսմանյան բանակում։ Օսման երկրորդ սուլթանը Ավետիսին վճարում է ութսուն ոսկի, ինչպես նաև ընտանիքը ստանում է Զիլջյան ազգանունը, որը հայերեն նշանակում է «Պնակի դարբին»։ 1623 թ. Ավետիսը սուլթանի թույլտրվությամբ իրավունք է ստանում Պոլսի Սամաթիա արվարձանում իր սեփական ափսեները ձուլելու։ Պնակներ կամ ծնծղաներ ձուլելու իր գաղտնիքը Ավետիսը փոխանցում է ավագ որդուն՝ Ահկամին։ Շուտով նաև կոմպոզիտորներն են սկսում այդ ափսեներն օգտագործել իրենց աշխատանքներում։ Առաջին ակնառու օրինակը գերմանացի կոմպոզիտոր Նիկոլաուս Ադամս Ստրանկզն էր, որն այդ գործիքն օգտագործեց իր «Էսթեր» օպերայում։ 18-րդ դարի ընթացքում ծնծղաները մեծ ճանաչում են ձեռք բերում եվրոպական ռազմական նվագախմբերում։

Zildjians

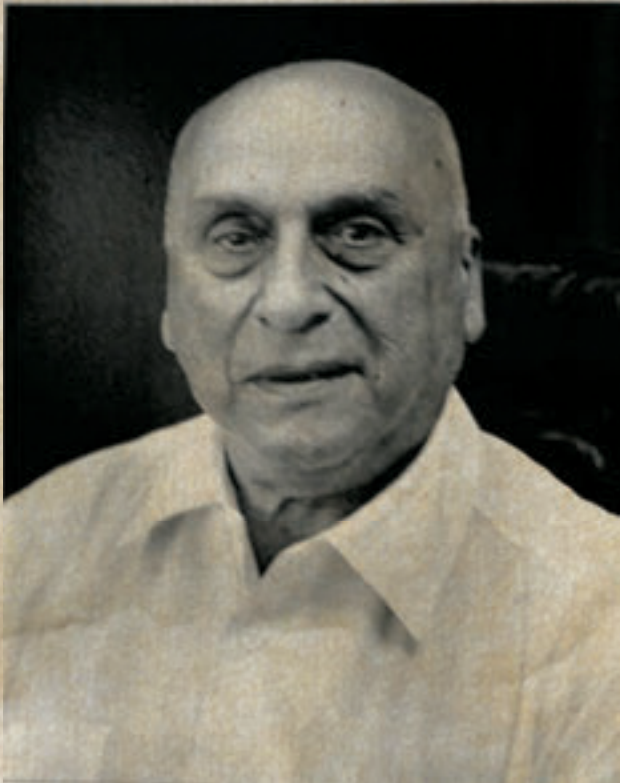
Avedis I, an Armenian alchemist living in Constantinople, discovers a secret process for treating alloys and applies it to the art of making cymbals of extraordinary clarity and sustain. The sultan is quick to adopt Avedis' cymbals for daily calls to prayer, religious feasts, royal weddings and for the use in the Ottoman army. Sultan Osman II gives Avedis 80 gold pieces and the family name 'Zildjian,' which means 'cymbal smith' in Armenian. In 1623, Avedis receives the Sultan's blessing, allowing him to leave the Ottoman palace. He starts his own cymbal foundry in Samatya in the suburbs of Constantinople. Avedis passes the secret process to his eldest son Ahkam. Soon classical composers begin to incorporate cymbals into their works, the first known example being the German composer Nicolaus Adam Strungk in his opera Esther. During the 18th century, the cymbals become increasingly popular in European military bands. In 1782, Mozart uses cymbals to represent the popular Janissary music in Il Seraglio. Twelve years later, Haydn uses cymbals in his 'Military Symphony.' During the mid to late nineteenth century, Berlioz and Wagner begin featuring an abundance of cymbals in their compositions and request that only Zildjian cymbals be used. Cymbals achieve an important and permanent position in orchestras. Avedis II moves to Marseilles and then London (1851, 1862) to exhibit his cymbals at International Trade Fairs, winning medals and certificates of commendation. Upon the death of Avedis II in 1865, the business passes to Avedis' younger brother Kerope because Avedis' sons (Haroutune and Aram) are too young. Kerope exports 1300 pairs of cymbals per year throughout Europe and continues to travel to exhibitions, winning honors in Paris (1867), Vienna (1873), Boston (1883), Bologna (1888) and Chicago (1893).

1782 թ. Մոցարտը պնակները ներառում է իր հայտնի «Janissary music in Il Seraglio»-ում: Տասներկու տարի անց Յոզեֆ Չայկոսն այն գործածում է իր «Ռազմական սիմֆոնիայում»: 19-րդ դարի երկրորդ կեսին Բեռլինում ու Վազներն սկսում են լայնորեն կիրառել ծնծղաներն իրենց գործերում և պահանջում են, որ գործածվի միայն «Չիլջյան»-ի արտադրանքը: Դրանք շուտով հաստատուն տեղ են գրավում նվագախմբերում: Ավետիս Երկրորդը տեղափոխվում է Մարսել, ապա՝ Լոնդոն (1851, 1862)՝ Միջազգային առևտրային տոնավաճառներում իր ծնծղաները ներկայացնելու համար: Դրանք արժանանում են բազմաթիվ մեդալների ու հավաստագրերի: 1865 թ. Ավետիս Երկրորդի մահից հետո գործը ժառանգում է Ավետիսի կրտսեր եղբայր Բերորը, քանի որ Ավետիսի զավակները՝ Չարությունն ու Արամը, չափազանց երիտասարդ էին: Բերորը ծնծղաների վաճառքը ողջ Եվրոպայում հասցնում է տարեկան 1300 զույգի և շարունակում շրջագայել՝ ներկայացնելով իրենց արտադրանքը ցուցահանդեսներում ու նորանոր ձեռքբերումների հասնում: Փարիզում (1867), Վիեննայում (1873), Բոլոնիայում (1883) և Չիկագոյում (1893): Մի քանի աղետալի հրդեհներից հետո Չիլջյան ընտանիքը չի կարողանում վճարել կուտակած պարտքերը: Ընտանիքը գործը Փարիզ տեղափոխելու գայթակղիչ առաջարկ է ստանում, սակայն չի ցանկանում հեռանալ հայրենի երկրից: Աբդուլ-Ազիզը բարեխոսում է՝

After a series of disastrous fires, the Zildjian family is unable to pay their accumulated debts. The Zildjians receive attractive offers to transfer the business to Paris, but do not want to leave their homeland. Sultan, Abdul-aziz intercedes, ordering that “everything necessary be done to help the Zildjian family, whose quality of cymbals is unrivaled throughout the world.” In 1909, the year of his death, Kerope passes the secret process back to Avedis’ family. Avedis’ older son Haroutune declines his birthright in favor of entering a career in law and politics. The secret then goes to Haroutune’s younger brother Aram. Aram finds it difficult to continue manufacturing cymbals in Constantinople during a period of political upheaval. After joining the Armenian National Movement, he is forced to flee to Bucharest where he opens a second Zildjian factory. Eventually Aram returns to his native country, where he exports cymbals around the world, to America, in particular, now the largest consumer of musical instruments in the world. In 1927, Aram writes his nephew, Avedis III, who is already living in America, telling Avedis that it is now his turn to carry on the family business. Avedis III, is now an American citizen, who owns a successful candy factory. Avedis tells Aram that he would not return to Turkey, but would like to relocate the family business here in America. Aram agrees to come and help Avedis set up the first

պատվիրելով, որ բոլոր հարցերում աջակցեն նրանց, քանի որ նրանց արտադրած ծնծղաները լավագույնն էին ողջ աշխարհում: 1909 թ. Քերոքը մահից առաջ արտադրության գաղտնիքը փոխանցում է Ավետիսի ավագ որդի շարությունին, որը սակայն հրաժարվում է ընդունել ընտանեկան գործը՝ հանուն իրավաբանական և քաղաքական կարիերայի: Գաղտնիքը փոխանցվում է նրա կրտսեր եղբայր Արամին: Արամը դժվարանում է քաղաքական հեղաշրջման այդ ժամանակաշրջանում գործը շարունակել Պոլսում: Միանալով շայկական ազգային շարժմանը՝ նա ստիպված է լինում հաստատվել Բուխարեստում, որտեղ էլ նա հիմնում է «Չիլջյան» երկրորդ գործարանը: Ի վերջո Արամը վերադառնում է իր հայրենի երկիր և շարունակում ծնծղաներ արտադրել ու արտահանել ամբողջ աշխարհով՝ հատկապես Ամերիկա, որն արդեն դարձել էր երաժշտական այդ գործիքի խոշորագույն սպառողը: 1927 թ. Արամը նամակ է գրում իր զարմիկ Ավետիս երրորդին, որը բնակվում էր Ամերիկայում, այն մասին, որ եկել է ընտանեկան գործով զբաղվելու նրա հերթը: Այդ ժամանակ Ավետիսն արդեն Ամերիկայի քաղաքացի էր և ուներ իր սեփական քաղցրավենիքի գործարանը: Ավետիսը պատասխանում է Արամին, որ չի վերադառնա Թուրքիա, սակայն ընտանեկան գործը ԱՄՆ տեղափոխելու մեծ ցանկություն ունի: Արամը համաձայնվում է մեկնել Նահանգներ և օգնել Ավետիսին՝ «Չիլջյան» ծնծղաների առաջին գործարանը Ամերիկայում հիմնելու: Ընկերությունը 1929-ին հիմնադրվում է

Zildjian cymbal foundry in America. The company is incorporated in Quincy, Massachusetts in 1929 just as the Jazz Era begins. Avedis develops a life-long relationship with Gene Krupa (American jazz and big band drummer), who helps Avedis adapt marching cymbals to the emerging drum set by encouraging Avedis to make thinner cymbals. Avedis passes along the secret process to his 14 year old son, Armand, who begins learning every facet of the business. Avedis is also quick to embrace the talented African American musicians who are leading the jazz movement. Having been discriminated during his own childhood as an Armenian living in Turkey, Avedis vows there will be no place for discrimination at the Zildjian Company. He works closely with artists like Chick Webb and Papa Jo Jones and others. Once America enters the Second World War in 1941, both copper and tin are rationed by the War Production Board. Avedis, however, receives enough of an allocation to fill American and British military band orders. This allows the business to continue through the tough war years. World War II also marks the only time the secret process is ever actually written down. Avedis keeps a copy of the formula in the company vault and another in his home in the event that his sons don't return from the war. In 1945, Armand Zildjian, the most musical of all the Zildjians, returns from the war ready to assume the responsibility for the manufacturing side of the business. Armand can now experiment with developing new sounds, an opportunity he has looked forward to for many years. By 1950, Zildjian employs 15 workers, increasing output to 70,000 cymbals per year. The post war economy and growing popularity of “modern jazz” continues to grow sales. In hand-selecting cymbals for all the top professional drummers, Armand acquires a keen sense of what drummers are looking for. Following his father's lead, Armand Zildjian, also known as the “Father of Artist Relations,” develops close personal relationships with all the top drummers and percussionists of the day, such as Gene Krupa,

Մասսաչուսեթս Նահանգի Քուինսի քաղաքում այս ամենը համընկնում է ջազի դարաշրջանի սկզբի հետ: Ավետիսը ծանոթանում է Ջենե Կրուպայի հետ. նրանց ընկերությունը տևում է մինչև կյանքի վերջը: Կրուպան օգնում է Ավետիսին ճևափոխել ու բարակեցնել ծնծղաները՝ հարմարեցնելով դրանք թմբուկներին: Շուտով Ավետիսը գործի գաղտնիքը փոխանցում է իր 14-ամյա որդուն՝ Արմանդին, որը սերտում է բոլոր մանրամասները: Ավետիսը սկսում է ընկերանալ աֆրո-ամերիկացի տաղանդավոր երաժիշտների հետ, որոնք նույնպես միանում են ջազի շարժմանը: Քանի որ սեփական փորձով գիտեր՝ ինչ է խտրականությունը՝ չէ՞ որ Թուրքիայում հայ լինելով դեռ երեխա ժամանակ բազմիցս բախվել էր այդ երևույթին, Ավետիսը որոշում է, որ «Չիլ-ջյան» ընկերությունում խտրականությունն անընդունելի է: Նա սերտորեն համագործակցում է Չիք Վեբի, Պապա Ջո Ջոնեսի և այլոց հետ: 1941 թ., երբ Ամերիկան մասնակից է դառնում Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին, պղնձի և թիթեղի պաշարներն ամբողջությամբ սկսում է տնօրինել Ռազմամթերք արտադրող խորհուրդը: Այնու-ամենայնիվ, Ավետիսը մեծ քանակությամբ պատվերներ է ստանում ամերիկյան և բրիտանական ռազմական նվազախմբերի պահանջարկը բավարարելու համար: Սա հնարավորություն է տալիս, որ աշխատանքը չդադարի անգամ պատերազմի ընթացքում: Այդ տարիներին առաջին անգամ արտադրության գաղտնիքը փոխանցվում է

Buddy Rich, Max Roach, Shelly Manne, Elvin Jones and Tony Williams. Inspired by Louie Bellson, Zildjian introduces ‘New Beat’ HiHats, matched with a lighter top cymbal but heavier bottom for a more pronounced “chick” sound. The ‘New Beats’ becomes a common equipment for all drummers overnight. The Beatles appear on the Ed Sullivan show and the demand for Zildjian cymbals explodes. The company ends the year with 90,000 cymbals on backorder. Breaking with tradition, Avedis invites his granddaughter Craigie Zildjian to join the family business. For the next three years, there are three generations of Zildjians working side by side in the family firm. In 1977, Avedis names Armand President of the company. Armand sets a company-wide mission to take cymbal making to the next level. He invests millions to update the manufacturing operation.

In the early 1980’s, Armand reinvests profits to finance revolutionary advances in manufacturing. Armand now has the equipment he needs to find the new sounds he is looking for.

In 1981, when in Canada, Robert Zildjian came to understand that drummers needed a better choice of cymbals. He opened the company SABIAN in the small eastern Canadian village of Meductic. Since that time the SABIAN has become a global center for cymbal and sound innovation. Today, with offices and depots around the globe, and distribution into approximately 120 countries, SABIAN is exactly what Bob Zildjian and his family envisioned back in 1981.

թղթին: Ավետիսը մեկ օրինակը պահում է ընկերության պա-
հոցում, իսկ մյուսը՝ իր տանը, ապահովության համար, եթե
հանկարծ որդիները ճակատից չվերադառնային: 1945 թ.
Արմանդ Չիլջյանը՝ երաժշտական ընդունակություններով
օժտված ընտանիքի ներկայացուցիչը, վերադառնում է
պատերազմից: Նա պատրաստ էր ստանձնելու ընտանեկան
գործի արտադրական մասը: Այժմ Արմանդը կարողանում է
զարգացնել գործն ու Նոր հնչյուններ ստանալ. սա հնարա-
վորություն էր, որին Նա ճգտել էր տարիներ շարունակ: 1950 թ.
Չիլջյանն ուներ 15 աշխատակից և ծնծղաների արտադրու-
թյունը հասցրել էր տարեկան 70.000-ի: Չետպատերազմյան
տնտեսությունն ու ժամանակակից ջազի աճող փառքն էլ
ավելի են մեծացնում վաճառքի ծավալները: Արմանդը
յուրահատուկ տաղանդ ուներ և կարողանում էր անսխալ
ընտրել, թե ինչ ծնծղա է անհրաժեշտ պրոֆեսիոնալ թմբկա-
հարներին: Առաջնորդվելով հոր օրինակով՝ Արմանդ Չիլ-
ջյանը հրաշալի հարաբերություններ է ստեղծում երաժիշտ-
ների միջև, Նա ընկերանում է լավագույն թմբկահարների՝
Ջին Կրուպայի, Բադի Ռիչի, Մաքս Ռոուչի, Շելլի Մենի, Էվլին
Ջոնսի և Թոնի Վիլիամսի հետ: Ոգեշնչվելով Լուի Բելսոնից՝
Չիլջյանն արտադրություն է մցնում «Լոր հարված» HiHats
-երը, որոնք նախատեսված էին ավելի թեթև գլխիկով, բայց
ծանր հիմքով թմբուկների համար: Շուտով «Լոր հարվածը»
դարձավ ժամանակի բոլոր թմբկահարների գործիքը: Երբ
«Բիթլզ»-ի անդամները հայտնվում են Էդ Սուլիվանի շոուին
«Չիլջյան» ծնծղաներով, դրանց պահանջարկը մեծանում է,
և ընկերությունը տարին փակում է 90.000-ի պատվերով:
Կոտրելով ավանդույթը՝ Ավետիսը ընտանեկան գործին
միանալու համար կանչում է իր թոռնուհուն՝ Քրեյջի Չիլ-

Later the Zildjian company sets up its own fully-integrated
Drumstick Manufacturing Facility in Alabama. Zildjian
drumsticks soon become the first choice of top drummers
like Louie Bellson, Vinnie Colaiuta (Sting), Dennis Chambers
(Santana), and Joey Kramer (Aerosmith). Vinnie Colaiuta
(Sting) helps Zildjian develop the “A Custom” range of
cymbals. “A Customs” series set a new standard in modern
cymbal making, soon becoming one of Zildjian's most
popular models.

Soon Zildjian becomes the first Percussion Company in the
world to obtain the prestigious ISO 9001 Quality
Certification.

The company celebrates its 375th Anniversary by
honoring four legendary musicians: Roy Haynes, Elvin
Jones, Louis Bellson, and Max Roach. This leads to the
establishment of the scholarships named after the four
musicians at Berklee College of Music. This event marks the
first time all the four are on stage together.

Armand Zildjian names his daughter Craigie, Chief
Executive Officer. She becomes the first woman to ever hold
the position. His younger daughter Debbie becomes Vice
President of Human Resources.

Beloved Chairman, Armand Zildjian, passes away at the
age of 81.

The 16th generation of Zildjians carry on the family
tradition, runing business in the USA.

ջյանին: Չաջորդ երեք տարիներին Չիլջյան ընտանիքի երեք
սերունդ է կողք կողքի աշխատում ընկերությունում: 1977 թ.
Ավետիսն ընկերության նախագահ է Նշանակում Արմանդին:
Նա ավելի է բարձրացնում Նշանոցը և ծնծղաների արտա-
դրությանը Նոր որակ հաղորդում: Նա միլիոնավոր դոլլարներ
է Ներդնում արտադրական բարեփոխումների մեջ:

80-ականներին Արմանդը ընկերության ողջ շահույթով
կրկին ներդրում է անում, որպեսզի կարողանա արտա-
դրության մեջ հեղափոխական առաջընթաց գրանցել: Այժմ
արդեն Արմանդն ուներ բոլոր անհրաժեշտ սարքավո-
րումները, որոնց միջոցով կկարողանար ստանալ այն
հնչյունները, որոնք վաղուց էր ցանկանում:

1981 թ. Ռոբերտ Չիլջյանը Կանադա կատարած այցելության
ժամանակ գալիս է այն համոզման, որ հարկավոր է ծնծ-
ղաների առավել լայն ընտրություն առաջարկել, ու արևելյան
Կանադայի փոքրիկ Մեդաթթիք գյուղում հիմնադրում է
«Սաբիան» ընկերությունը: Այդ ժամանակվանից ի վեր
«Սաբիան»-ը դարձավ ճայնի Նորարարության ու ծնծղա-
ների արտադրության մեծ կենտրոն: Այսօր աշխարհով մեկ
սփռված գրասենյակներով ու պահեստներով «Սաբիան»
ընկերությունը ներկայացուցչություններ ունի ավելի քան 120
երկրում, և իսկապես, կայացավ այն տեսլականը, որ Բոբ
Չիլջյանն ու ընտանիքը նախատեսում էին 1981 թ.-ին:

Չետագայում «Չիլջյան» ընկերությունն Ալաբամայում
հիմնում է թմբուկի փայտիկների սեփական արտադրությունը:
Նրանց արտադրանքը շուտով ընտրում են ժամանակի

լավագույն թմբկահարները Լյուի Բելսոնը, Վինի Կոլաիտան
(Սթինգ), Դենիս Չեմբերը (Սանթանա) և Ջոյ Կրամերը
(Աերոսմիթ): Վինի Կոլաիտան օգնում է ընկերությանը
թողարկելու Ա դասի ծնծղաներ, որոնք այդ ոլորտում
Նորարարություն էին և շուտով դարձան «Չիլջյանի» լավա-
գույն մոդելը:

«Չիլջյանը» շուտով դառնում է աշխարհում հարվածային
գործիքներ արտադրող առաջին ընկերությունը, որն
արժանանում է ISO 9001 հավաստագրի:

Ընկերությունը տոնում է իր 375-ամյակը չորս լեգենդար
երաժիշտների՝ Ռոյ Չայնեսի, Էվլին Ջոնսի, Լուի Բելսոնի և
Մաքս Ռոչի մասնակցությամբ: Միջոցառման արդյունքում
Բերքլիի թուեջում ստեղծվում է Չորս երաժիշտների անվան
կրթաթոշակ: Այս միջոցառումն առանձնանում էր նաև այն
առումով , որ առաջին անգամ մի բեմի վրա էր հավաքել այս
չորս երաժիշտներին:

Արմանդ Չիլջյանն իր դուստր Քրեյջիին Նշանակում է
գլխավոր գործադիր տնօրեն: Նա դառնում է առաջին կինը,
որը երբևէ զբաղեցրել է այս պաշտոնը: Նրա կրտսեր դուստրը՝
Դեբին, ստանձնում է մարդկային ռեսուրսների բաժնի
փոխնախագահի պաշտոնը:

Չարգարժան Նախագահ Արմանդ Չիլջյանը 81 տարեկա-
նում մահանում է:

Չիլջյան ընտանիքի 16-րդ սերունդը ԱՄՆ-ում շարունակում
է ընտանեկան ավանդույթը:

Մանուել Մենենկիչյան

Մանուել Մենենկիչյանը ծնվել է Լիբանանի մայրաքաղաք Բեյրութում։ Փոքրիկ տղայի երաժշտական ունակություններն ակնհայտ էին դեռ վաղ մանկությունից։ Թեև տղան մանուկ հասակում երաժշտական մասնագիտական կրթություն չէր ստացել, ինքնուրույն էր, նրան հաջողվեց գրավել Հայաստանի, սփյուռքի և արտերկրի հանդիսատեսի սրտերը։ Ինը տարեկանում, երբ Մանուելը դպրոցական ներկայացման մեջ դեր է ստանձնում, որոշում է, որ բեմն իր տունն է։ Տասնչորս տարեկանում Մանուելը թողնում է դպրոցը, իսկ տասնութում տեղափոխվում Փարիզ՝ երաժշտական կրթություն ստանալու ու աշխատելու նպատակով։

Մանուելի առաջին բեմերը Հայաստանում եղավ 1967 թ., ապա նաև 1968 թ.։ Մեկ տարի անց Մանուել Մենենկիչյանը հայտնի է դառնում, որպես Աթենքի միջազգային երաժշտական փառատոնի հաղթող։

Շրջագայությունների ընթացքում Մանուելը սովորում է ազատ գրել, խոսել և, իհարկե, երգել՝ լեզվով՝ անգլերեն, հայերեն, ֆրանսերեն, իտալերեն, իսպաներեն, արաբերեն ու թուրքերեն։ Նրա համար եական չէ, թե որ լեզվով է երգում։ «Եթե մեղեդին գեղեցիկ է, ուրեմն լավ երգ է»,– նշում է երգիչը։

Manuel Manankichian

Manuel Manankichian was born in Beirut, Lebanon. The little boy's musical abilities became apparent in early childhood. Though he managed to win the hearts of the audience in Armenia, Diaspora and abroad, initially the boy was self-educated. He decided to make the stage his life at the age of nine after landing a role in a school play. Manuel left school at fourteen and upon turning 18 went to Paris to study music and work.

Manuel's first professional appearance in Yerevan, Armenia was in 1967 and then in 1968.

In 1969, he became the Winner of the Athens International Music Festival.

While on tour Manuel learned to fluently write, speak and, of course, sing in seven different languages such as English, Armenian, French, Italian, Spanish, Arabic, Turkish.

It would not matter much to him what language to sing, "If it is a pretty melody, it is a good song."

70-ականների սկզբին Մանուելը հավաքում է իրերն ու տեղափոխվում ԱՄՆ՝ Նշանակետ ընտրելով Լաս Վեգասը: «Ես ուզում էի ճանաչել հանդիսատեսի ճաշակը, ցանկանում էի վստահ լինել, որ այն, ինչ առաջարկելու եմ՝ կընդունվի նրանց կողմից»,– բացատրում է Մանուելը,– «Վեգասում ես կարող էի դիտել բոլոր խոշոր ներկայացումները, և միայն այդ ժամանակ պարզ կլիներ, թե ինչ կարող էի անել»:

Որոշ ժամանակ անց Մանուելը զգաց, որ պատրաստ է: Այդ ժամանակվանից ի վեր երկրի Նշանավոր ակումբներում հանդես գալուց հետո, Նա մշակեց ամերիկյան իր փիլիսոփայությունը:

Մանուելը կատարել է «խորթ մայրը» ֆիլմի գլխավոր երաժշտական թեման՝ Փոլ Ֆրենսիսի հեղինակած «Տարօրինակ են սիրո ուղիները» երգը: Այն 1972 թ. առաջադրվում է Երգի ակադեմիայի մրցանակաբաշխությանը՝ լավագույն առաջին հնգյակում:

Ֆիլմարտադրության ոլորտում Նրա գործունեությունը չի սահմանափակվում այսբանով, դրան հաջորդում են՝ «Սուսա լեռան բառասուն օրը», «Սասունցի որդիներ», «Հարավային կրկնակի խաչը»:

Նա նաև նկարահանվել է արտասահմանյան «Երջանկության արցունքներ» կինոնկարում: Դա երաժշտական դրամա էր, որն անգլերեն տիտրերով էկրան բարձրացավ Լոս Անջելեսում:

«Ես սիրում եմ խաղալ,– ասում է Մանուելն ու ավելացնում,– իհարկե, ես պարզապես դուրս չեմ գալիս բեմ ու սկսում երգել, ես խաղում եմ բոլոր երգերի ժամանակ»:

Ազատ ժամերին Նա նախընտրում է հեռուստացույցով հին կինոնկարներ, վիկտորիանա-շոուներ, ինչու չէ՝ Նաև կատակերգություններ դիտել,–«Ես նայում եմ այնքան, որքան կարողանում եմ՝ նոր բառեր ու արտահայտություններ սովորել»,– ասում էր Նա, երբ դեռ նոր էր սկսում կարիերան:

Մենենկիչյանին մեծ համբավ բերեց Նաև ֆրանսերեն երգերի սկավառակը, ինչի շնորհիվ Նա հայտնի դարձավ Նաև ֆրանսիական շանսոնի սիրահարների շրջանում: Երաժշտի «Երջանկության արցունքները» երգը տարիներ շարունակ վերածվել էր սիրո խորհրդանիշի:

Բեմում Մանուելը շատ արհեստավարժ է՝ հզոր դինամիկ ծայնով:

Մանուելն իր կնոջ Ժակի Աբկիանի հետ ապրում է Լոս Անջելեսում: Նա շարունակում է ստեղծագործել ու վայելել իր հանդիսատեսի սերը:

In the early 70s Manuel went to the United States and headed directly for Las Vegas. “I wanted to be sure of the taste of the public, sure if what I had to offer would be acceptable,” explained Manuel. “In Las Vegas I could watch all the big performances to understand what I could do.”

After some time Manuel felt he was ready. By then, having performed in famous American clubs, he developed a philosophy about his American appearances.

Manuel sang the theme song for the motion picture “Stepmother”. He sang the Main Title Song, “Strange Are The Ways of Love” written by Paul Francis. It was one of the five selections nominated for the 1972 Academy Award for Best Song.

Hereby his activities in the film industry were not limited to it: “The Forty Days Of Musa Dagh”, “Sons Of Sassoon”, “Southern Double Cross” followed.

He also starred in the foreign film “Tears of Happiness” – a musical drama first shown to American audience with English subtitles in Los Angeles.

“I enjoy acting”, says Manuel and adds, “Of course I don’t get up and just sing. I act on the stage with all my songs.”

His favorite pastime is watching television... old movies, quiz shows and even comedy runs. “I watch as much as I can to learn new words and meanings,” he said when he was just starting his career.

Manankichian also got a great fame due to the CD released in French, so he became famous among the lovers of French chanson. The musician’s song “Tears of Happiness” has turned into a symbol of love for many years.

On the stage Manuel is all professional with a strong dynamic voice.

Manuel with his wife lives and works in the USA still being appreciated and loved by his audience.

Ավստրիա • Austria

Նարե Արղամանյան

Նարե Արղամանյանը ծնվել է Չայաստանում 1989 թ.: Նա սկսել է դաշնամուր նվագել, երբ դեռ հինգ տարեկան էր: Երեք տարի անց սկսել է իր ուսումնառությունը Երևանի Չայկովսկու անվան շնորհալի երեխաների երաժշտական դպրոցում՝ Ալեքսանդր Գուրգենովի դասաբանում: 2004 թ. երբ նա ընդունվում էր Վիեննայի Երաժշտության ու կատարողական արվեստի համալսարան, նա կրթօջախի ամենաերիտասարդ ուսանողն էր: Այնտեղ սովորեց Չեյնց Մեջիմորեքի հետ, իսկ կամերային երաժշտության դասեր առել է Ավետիս Կոչումջյանից: 2011 թ. Նարե Արղամանյանը բացառիկ պայմանագիր է ստորագրել «Պենտատոն» հանրահայտ ձայնագրման ընկերության հետ՝ թողարկելով Ռախմանինովի ստեղծագործությունների մենանվագների սկավառակը, ինչպես նաև Լիստի կոնցերտները: Նույն թվականին «Պենտատոն»-ը Նրան ճանաչել է տարվա լավագույն երաժիշտ: Նրա վերջին ձայնագրությունների մեջ հատկանշական են նաև Ա. Խաչատրյանի և Ս. Պրոկոֆևի դաշնամուրի կոնցերտները:

Nare Arghamanyan

Nareh Arghamanyan was born in Armenia in 1989. She started playing the piano when she was only five. Three years later she began her studies with Alexander Gurgenov at the Tchaikovsky Music School for Talented Children in Yerevan. In 2004 she was the youngest student to be admitted to the University for Music and Performing Arts in Vienna, where she studied under Heinz Medjimorec and took classes of chamber music with Avedis Kouyoumdjian.

In 2011 Nareh Arghamanyan signed an exclusive contract with the renown Pentatone (Dutch classic music label) releasing a CD of solo works by Rachmaninoff and a disc featuring the Liszt concertos. The same year she was named Pentatone's Artist of the Season. Her latest recording includes piano concertos by Khachaturian and Prokofiev.

2015 թ. կարևորագույն ծրագրերից են Դյուսելդորֆի Տոնհալլեն դահլիճում և Մոնրեալի կերպարվեստի թանգարանում կայանալիք համերգները: Նա 2015 թ. նախատեսում է առաջնախաղով ներկայանալ Վիեննայի հռչակավոր Մուսիկվերեինի Goldener Saal սրահում՝ Վիեննայի ռադիոսիմֆոնիկ նվագախմբի հետ՝ ներկայացնելով Արամ Խաչատրյանի դաշնամուրի կոնցերտը: Նա նվագակցել է Վիեննայի, Բիրմինգհեմի, Ցյուրիխի Տոնհալլե, Ֆրանկֆուրտի սիմֆոնիկ, Համբուրգի ՆԴՌ սիմֆոնիկ, Համբուրգի սիմֆոնիկ, Ստրասբուրգի ֆիլհարմոնիկ, Մոնտե Կառլոյի ֆիլհարմոնիկ, Դուբլինի ՌՏԻ, Հոնկոնգի սիմֆոնիետտա և մի շարք այլ հեղինակավոր նվագախմբերի հետ: Նարեհ Արղամանյանը դաշնամուրային 18 մրցույթների դափնեկիր է. 2008 թ. ստացել է Մոնրեալի միջազգային երաժշտական մրցույթի առաջին մրցանակ, 2007 թ. Pontoise-ի Կամպուսի միջազգային երաժշտական մրցույթի առաջին մրցանակ, 2005 թ. Վիեննայի Յոզեֆ Դիչլերի դաշնամուրային մրցույթի մրցանակ և այլն...

The highlights of the 2015 seasons include her recital debuts at Tonhalle Dusseldorf and at the Montreal Museum of Fine Arts. The Khachaturian's piano concerto with Radio -Symphonieorchester Vienna will be premiered in the main hall ("GoldenerSaal") of the Musikvere in Vienna.

She has given debuts with orchestras such as the Vienna Symphony, City of Birmingham Symphony Orchestra, Tonhalleorchester Zurich, Sinfonieorchester Frankfurt, NDR Sinfonieorchester Hamburg, Rundfunk-Sinfonieorchseter Berlin, Orchestre Philharmonique de Strasbourg, Orchestre Philharmonique de Monte-Carlo, RTE Dublin, Hong Kong Sinfonietta and many other famous orchestras.

Nareh Arghamanyan is a laureate of more than 18 piano competitions including the 1st Prize at the 2008 Montreal International Music Competition, 1st Prize at the 2007 Piano Campus International Competition in Pontoise, and the 2005 Josef Dichler Piano Competition in Vienna, etc.

Narek Hakhnazaryan

The cellist Narek Hakhnazaryan was born in Yerevan, into a family of musicians: his father is a violinist and his mother is a pianist. Hakhnazaryan's early studies were at the Sayat-Nova School of Music in Yerevan with Zareh Sarkisyan and subsequently at the Moscow Conservatory with Alexey Seleznyov; he also had the honor of being mentored by the late Rostropovich. He has received scholarships from the Rostropovich Foundation and the Russian Performing Arts Fund, and his prizes include First Prize in the 2006 Aram Khachaturian International Competition in Armenia and First Place in the 2006 Johansen International Competition for Young String Players (USA). As First Prize winner in the 2008 Young Concert Artists International Auditions, Hakhnazaryan made his debut at Carnegie's Zankel Hall and in Washington, DC. In 2011 he received an Artist Diploma from the New England Conservatory.

Hakhnazaryan has played with some of the world's finest orchestras including the London Symphony, Chicago Symphony, Rotterdam Philharmonic, Seoul Philharmonic, Toronto Symphony and Mariinsky orchestras Saint Petersburg, Filarmonica della Scala Milan and Orchestre National de Toulouse, and with conductors such as Gergiev, Koopman, van Zweden, Sokhiev, Neemi Järvi, Spivakov, Pletnev, Robertson, B. Iohlávek. In chamber and duo recitals he has performed in the halls such as the Salle Pleyel Paris, Wigmore Hall (London), Berlin Konzerthaus, Vienna Konzerthaus, Amsterdam Concertgebouw, Oji Hall Tokyo, Zankel Hall (Carnegie Hall) etc...

Նարեկ Հախնազարյան

Նարեկ Հախնազարյանը ծնվել է Երևանում՝ երաժիշտների ընտանիքում: Նրա հայրը ջութակահար է, իսկ մայրը՝ դաշնակահարուհի: Հախնազարյանը վաղ ուսումնառությունը ստացել է Երևանի Սայաթ-Նովայի երաժշտական դպրոցում՝ Զարեհ Սարգսյանի դասարանում, հետագայում՝ կրթությունը շարունակել է Մոսկվայի կոնսերվատորիայում՝ Ալեքսեյ Սելեզնյովի մոտ: Նարեկն արժանացել է Նաև Ռոստրոպովիչի մոտ՝ ուսանելու բախտին: Ռոստրոպովիչի և Ռուսաստանի կատարողական արվեստի հիմնադրամների կողմից ստացել է կրթաթոշակներ, իսկ 2006 թ. արժանացել Հայաստանում անցկացվող Արամ Խաչատրյանի անվան միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակին, նույն թվականին արժանացել է Նաև Յոհանսենի երիտասարդ լարային կատարողների միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակին (ԱՄՆ):

Որպես Young Concert Artists International Auditions 2008 մրցույթի առաջին մրցանակակիր՝ Նարեկն իրավունք է ստանում ղեկավարող հանդես գալու Վաշինգտոնի Քարնեգի

Զանկել սրահում: 2011-ին Նա ստանում է Նոր Անգլիայի կոնսերվատորիայի դիպլոմ:

Հախնազարյանը նվագել է աշխարհի այնպիսի լավագույն նվագախմբերի հետ, ինչպիսիք են Լոնդոնի, Չիկագոյի սիմֆոնիկ, Ռոտերդամի, Սեուլի ֆիլիարմոնիկ, Տորոնտոյի սիմֆոնիկ և Սանկտ Պետերբուրգի Մարիինյան, Միլանի Լա Սկալայի ֆիլիարմոնիկ և Թուլուզի ազգային նվագախմբերը: Նվագել է աշխարհահռչակ խմբավարների՝ Գերգիևի, Կուլամանի, Վան Զվեդենի, Սոխիևի, Նեմի Յարվինի, Սպիվակովի, Պլետնևի, Ռոբերտսոնի, Բելոլիավենի հետ:

Կամերային երաժշտության կատարումներով, ինչպես Նաև դուետներով հանդես է եկել Փարիզի Փլեյեր սրահում, Լոնդոնի Վիգմոր դահլիճում, Բեռլինի Կոնցերտհաուսում, Վիեննայի Կոնցերտհաուսում, Ամստերդամի Կոնցերտգեբաուում, Տոկիոյի Օջի սրահում, Քարնեգի Հոլի Զանկել սրահում և դահլիճներում:

Թուրքիա • Turkey

Սիբիլ Փեթթորոսոլյու

Սիբիլ Փեթթորոսոլյուն ծնվել է Ստամբուլի Բանկալթի թաղամասում. տարրական կրթությունը ստացել է Մխիթարյան վարժարանում: Հետո աղջնակը հետևել է տնտեսագիտության դասընթացներին: Դեռևս մանկուց ի հայտ են եկել նրա բացառիկ սերն ու ձիրքը երաժշտության նկատմամբ: Փոքր հասակից՝ որպես մեներգչուհի, հանդես է եկել Ֆերիզյուդի Սրբոց Վարդանանց դպրաց դաս երգչախմբում: Հետագայում արդեն Սիբիլը հանդես է եկել տեղացի ու եվրոպական մի շարք հայտնի երաժիշտների հետ, ինչպիսիք են Սեզեն Աքսուն, Անտոնիո Փիրոլը, Հասմիկ Պապյանն ու ուրիշներ: 1999 թ. գլխավոր դերերգով հանդես է եկել Տիգրան Չուխաջյանի «Լեբեբիջի Հոր-հոր աղա» երաժշտական կոմեդիայում: Հետագա տարիներին Սիբիլը մասնակցում է միջազգային մի շարք փառատոների ու օտարներին ներկայացնում հայկական երգը: 2010 թ. նոյեմբերին լույս է տեսնում երգչուհու առաջին ճայնասկավառակը, որտեղ ընդգրկված էին հայ ժողովրդական երգեր: Այն բարձր գնահատականի արժանացավ արվեստասեր հասարակության, երաժշտագետների ու անգամ քննադատների շրջանում: Թուրքիայի պատմության մեջ առաջին անգամ պետական ռադիոյի ու հեռուստատեսության եթերում հեռարձակվում էին ազգությամբ հայ երգչուհու ժողովրդական երգերն ու հոլովակները: 2011 թ., որպես հրավիրյալ երգչուհի՝ մասնակցում է «Ստամբուլ Սազենդեների» համերգին: Նույն թվականին Սիբիլ Փեթթորոսոլյուն պատմական հայրենիք այցելելու հրավեր է ստանում և մասնակցում Համահայկական խաղերի բացման և փակման հանդիսավոր արարողություններին. այստեղ նրա «Տեսնեմ Անին» երգը բացառիկ ընդունելության է արժանանում: Մեկ տարի անց հյուրախաղերով մեկնում է ԱՄՆ, հանդես գալիս Նյու Յորքում ու Լոս Անջելեսում: Ապրիլին Մոսկվայում կայացած «Հայկական երաժշտական մրցանակաբաշ-

խության» ժամանակ արժանանում է «Կախարդական ճայն» մրցանակին: Մի քանի օր անց Նրան հրավիրում են Հայաստան՝ հանձնելու «Հայ երաժշտությունը սփյուռքում պահպանելու առաքելություն» հատուկ մրցանակը: 2012 թ. հոկտեմբերին սիմֆոնիկ նվագախմբի նվագակցությամբ և Մաժակ Թոշիկյանի ղեկավարությամբ համերգով հանդես է գալիս Մոսկվայում:

2014 թ. «Օսսի Մյուզիք» ընկերությունը լույս է ընծայում Սիբիլի երկրորդ ծայնասկավառակը, որը կրում էր «Սեր» անունը: 2014 թ. Կալիֆոռնիայի Փալմ Սփրինգսում անցկացվող «Հայկական համաշխարհային երաժշտական մրցանակաբաշխության» ժամանակ Սիբիլ Փեթթորոսօղլուն արժանանում է «Սփյուռքի լավագույն երգչուհի» մրցանակին:

Սիբիլն այն եզակի երաժիշտներից է, ում հաջողվել է ճեղքել երկաթե վարագույրն ու հայերեն կատարումներով հանդես գալ թուրքական առաջատար հեռուստաալիքներով:

2014 թ. սեպտեմբերին երևանում իրականացվեց Սիբիլի «Սեր» ծայնասկավառակի շնորհանդեսը, որի վաճառքից գոյացած հասույթը Սիբիլը նվիրաբերեց հայաստանյան մանկապարտեզներից մեկին:

Հայաստան կատարած այդ այցելության ժամանակ սփյուռքի Նախարար Հրանուշ Հակոբյանը երգչուհուն պարգևատրում է «Կոմիտաս» մեդալով:

Sibil Pektorosoglu

The Armenian Turkish singer Sibil Pektorosoglu was born in Bankalti district of Istanbul, she got elementary education at Mkhitarian college. Later the girl took courses in economics. Since early childhood her exceptional love for music and talent was obvious. As a child she performed in the Ferigyugh St. Vardanants Chorus as a soloist. Later on her way she performed on different stages with local and European artists such as Sezen Aksu, Antonio Pirolli, Hasmik Papyan and others. In 1999 she took part in Tigran Tchoukhajian's "Leblebiji Hor-Hor Agha" musical comedy. Later Sibil started taking part in different international festivals presenting Armenian music to foreigners. In November 2010 Sibil released her first CD which included Armenian folk songs. It was highly appreciated among art lovers, musicians and even critics.

For the first time in Turkey's history the State Radio and Television broadcast folk songs and videos of an Armenian singer. In March 2011 she guest-starred at the concert of "ISTANBUL SAZENDELERI." In the summer of the same year Sibil Pektorosoglu was invited to her historical homeland to sing at the opening and closing ceremonies of the Pan Armenian Games in Yerevan,

where she performed the song "Tesnem Anin", which was exceptionally welcomed by the audience. A year later she toured the USA performing in New York and Los Angeles.

Sibil won the prize in the "Magical Voice" nomination at the "Armenia Music Award 2012" in Moscow. Some days later she was invited to Armenia to be honored with the "Promotion and Protection Mission of Armenian Music in Diaspora" award.

In October 2012, Sibil performed in Montreal accompanied with the Symphonic Orchestra conducted by Majak Tosikian. In 2014, the Ossi Music label released her second album called "Love."

Sibil is one of those unique musicians who managed to break through the iron curtain and and to perform on Turkey's leading TV Channels.

In 2014, the "World Armenian Entertainment Awards" was held in Palm Springs, California, where Sibil Pektorosoglu received the "Best singer in the Diaspora" award. In September 2014, in Yerevan, the presentation of the album "Love" was held, the proceeds being donated to one of the Armenian kindergardens.

During the Armenian visit Sibil was honored with the Gomidas Medal from the Minister of Diaspora Hranush Hakobyan.

Լեհաստան • Poland

Քշիշտոֆ Պենդերեցկի

Մեր օրերի մեծագույն կոմպոզիտորներից մեկը՝ Քշիշտոֆ Պենդերեցկին, ծնվել է 1933 թ. Նոյեմբերի 23-ին Լեհաստանի Դեբիցա քաղաքում։ Նրա տատը հայ էր, գաղթել էր Սպահանից (Պարսկաստան)։ Կոմպոզիցիա է ուսանել Կրակովի կոնսերվատորիայում՝ Արթուր Մալավսկու և Ստանիսլավ Վիեխովսկիի դասարաններում. այն ավարտել է 1958 թ.։ Այնուհետև Նշանակվել է Նույն կոնսերվատորիայի դասախոս, 1972 թ.՝ Կրակովի կոնսերվատորիայի ղեկավար։ 1959 թ. գրել է հոգեհանգստյան պատարագ՝ Նվիրված Չիրոսիմայի զոհերի հիշատակին, որի համար արժանացել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մրցանակին։ 1966 թ. գրել է իր առաջին խոշոր աշխատանքը՝ «Չարչարանքներ ըստ Սուրբ Դուկասի»՝ ի նշանավորումն Մյունսթերի Մայր տաճարի 700-ամյակի, 1968-69 թթ.՝ իր առաջին օպերան՝ «Լուդոմի դևերը», Չամբուրգի պետական օպերայի պատվերով։

1988 և 1999 թթ. Պենդերեցկին արժանացել է «Գրեմմի» մրցանակների։ 1996 թ. Պենդերեցկին ավարտել է իր Նոր աշխատանքը՝ «Երուսաղեմի յոթ դարպասները»՝ Նվիրված

Krzysztof Penderecki

One of the greatest composers of our century Krzysztof Penderecki was born on November 23, 1933, in Debica, Poland. His grandmother was an Armenian emigrant from Isfahan (Iran). He studied composition at the Krakow Conservatory under Artur Malawski and Stanislaw Wiechowicz and graduated it in 1958. He was then appointed as a professor at the Conservatory and later, in 1972 – the rector of the Krakow Conservatory. In 1959, he composed Threnody for the Victims of Hiroshima. For this he received the UNESCO prize. In 1966 he wrote St. Luke Passion, the first major work of his career, commissioned to celebrate the 700th anniversary of the Munster Cathedral. In 1968-69,

Երուսաղեմի 3000-ամյակին. մեկ տարի անց այն առաջին անգամ Ներկայացվել է Երուսաղեմում։

1997 թ. Պենդերեցկին սկսում է ղեկավարել Վարշավայի սիմֆոնիկ նվագախումբը՝ որպես Երաժշտական տնօրեն։ 2000թ. Կաննի ճայնասկավառակների և Երաժշտական հրատարակությունների միջազգային շուկայում Պենդերեցկին ստացել է «Լավագույն ապրող կոմպոզիտոր» մրցանակը։ Մեկ տարի անց Պենդերեցկին ավարտել է Երեք թավջութակի համար գրված «Concerto grosso»-ն։ Նույն թվականին Պենդերեցկին ստացել է հեղինակավոր Աստուրիայի արքայազնի արվեստի մրցանակը։ 1987-90 թթ. եղել է Կրակովի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավարը, իսկ 1992-2002 թթ.՝ «Պոլերտո Ռիկո Կասալս» փառատոնի գեղարվեստական տնօրենը։ 1998-ից Պենկինի Երաժշտական փառատոնի գեղարվեստական խորհրդակցան է, իսկ 2000 թ. հոկտեմբերից՝ Չինաստանի Նորաստեղծ ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հրավիրյալ խմբավարը։

Penderecki wrote his first opera, The Devils of Loudun, commissioned by the Hamburg State Opera.

In 1988 and 1999 Penderecki received a Grammy Award. In December 1996 Krzysztof Penderecki completed his new work, “Seven Gates of Jerusalem”, premiered in 1997 to commemorate the third millennium of the city of Jerusalem. In 1997 K.Penderecki became the musical director of the Sinfonia Varsovia orchestra. In 2000, K.Penderecki received the “Best Living Composer” award at the Midem Classic in Cannes. In January 2001 he completed his “Concerto Grosso” for viola.

2005 թ. Պենդերեցկին պարգևատրվել է Լեհաստանի բարձրագույն պարգևով՝ «Արծաթե արծիվ» շքանշանով, իսկ 2006-ին՝ Լատվիայի «Երեք աստղ» շքանշանով:

2007 թ. կոմպոզիտորը դարձել է Սանկտ Պետերբուրգի Ռիմսկի-Կորսակովի անվան կոնսերվատորիայի, իսկ 2008 թ.՝ Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի պատվավոր պրոֆեսոր: 2008 թ. Պենդերեցկին ստացել է «Արծիվներ-2008» մրցանակը Անջեյ Վայդայի «Կատին» կինոնկարի երաժշտության համար: Մեկ տարի անց երաժիշտն արժանացել է Լյուքսեմբուրգի մեծ դքսի «Արժանյաց» շքանշանին:

2013 թ. 22 նախագահ Սերժ Սարգսյանը կոմպոզիտորի 80-ամյա հոբելյանի առթիվ նրան շնորհել է «Պատվո շքանշան»: Պենդերեցկու մրցանակներն ու պարգևները բազմաթիվ են:

«Երևանյան հեռանկարներ» փառատոնը 3 անգամ կազմակերպել է «Պենդերեցկու օրեր Չայաստանում», որի շրջանակում բազմաթիվ համերգներ են անցկացվել:

1976-ից Պենդերեցկին կնոջ հետ ապրում է Կրակովից ոչ հեռու գտնվող Լուսավիցե քաղաքում:

In 2001 K. Penderecki received the prestigious award of Principe de Asturias de las Artes. From 1987-1990 he was the artistic director of the Krakow Philharmonic Orchestra and from 1992-2002 the artistic director of the Casals Festival in San Juan, Puerto Rico. Since 1998, he has been the artistic advisor to the Beijing Music Festival and from October 2000 - a guest conductor of the newly formed China Philharmonic Orchestra. In 2005 K. Penderecki was awarded the Order of the White Eagle (Poland's highest decoration) and in 2006 he received the Three Star Order of Latvia.

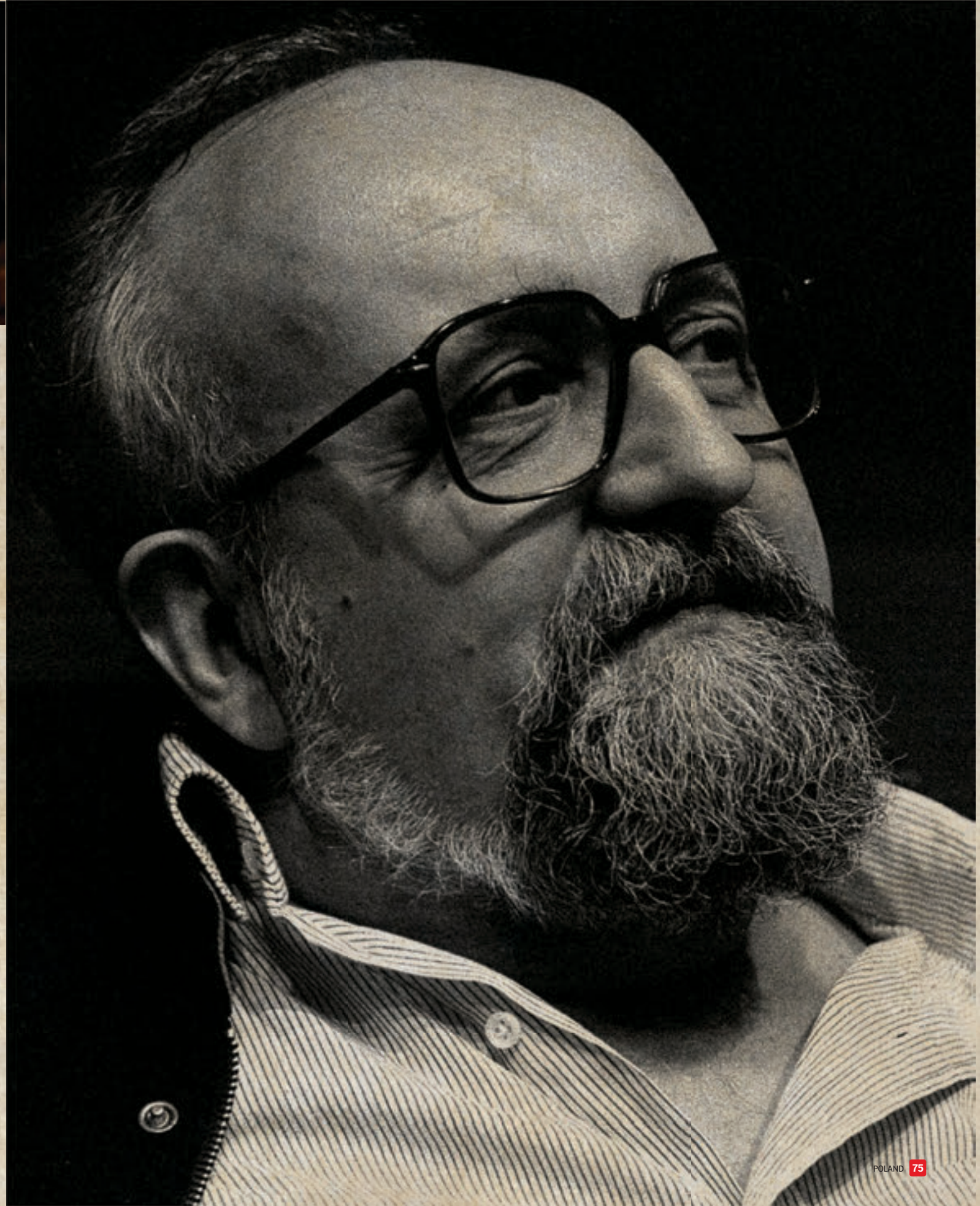
In 2007 the composer became the Honorary Professor of St. Petersburg Rimski-Korsakov State Conservatory and in 2008 he became the Honorary Professor of Yerevan Komitas State Conservatory. Also In 2008, K. Penderecki received the "Orły 2008" Award for his music to Andrzej Wajda's film Katy. In 2009, Krzysztof Penderecki received the Ordre de Mérite du Grand-Duché de Luxembourg.

On his 80th anniversary in 2013, the President of Armenia Serzh Sargsyan awarded him an Honorary Order.

Penderecki possesses countless awards and prizes. "Yerevan Perspectives" International Music Festival three times organized "Penderecki days in Armenia" in the framework of which numerous concerts took place.

Since 1976, Penderecki has been living with his wife in Luslawice, not far from Krakow.

Լիբանան • Lebanon

Հարութ Ֆազլյան

Մանեստրո Հարութ Ֆազլյանը կինոռեժիսոր Պերճ Ֆազլյանի և նկարչուհի Սիրվարդ Գրիգորյանի որդին է։ Այն ամենը, ինչ նա հիշում է իր վաղ մանկության տարիներից, թատրոնն էր և արվեստով ներժձված այն մթնոլորտը, որով շնչում էին իր ծնողները։ Թատրոնում խաղալուց բացի, նրա մայրը նաև դաշնամուր էր նվագում։ Մանկության տարիներին երաժշտությունը մշտապես ուղեկցել է Հարութին։ Բնական է, որ նա սիրահարվում է երաժշտությանը, քանի որ մեծացել էր արվեստի, երգի, երաժշտության ու թատրոնի մթնոլորտում։

Նա ընդամենը յոթ տարեկան էր, երբ ծնողները նրան ուղարկեցին կոնսերվատորիա՝ ջութակի դասեր առնելու, բացի այդ, նա տանը սովորում էր դաշնամուր նվագել։

1975 թ.՝ Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի բռնկումից մեկ տարի հետո, Ֆազլյանների ընտանիքն ապահով կյանքի որոնումների արդյունքում հաստատվում է Կանադայի Մոնրեալ քաղաքում։ Տղան հայտնվում է մի այնպիսի երկրում, որը միանգամայն տարբերվում էր Լիբանանից։ Նա սկսում է լսել ռոք և ամերիկյան ֆոլկ երաժշտություն, որն էլփոխում է տղայի ամբողջ կյանքը։

Harout Fazlian

Lebanon-born Maestro Harout Fazlian is the son of the film director Berj Fazlian and painter Sirvart Gregorian. All he remembers about his early childhood is the theater and art that were his parents' obsession.

In addition to acting and painting, Fazlian's mother played the piano. Music was always blasting in his head throughout his childhood. It's hardly strange that he fell in love with music, having grown up in a dynamic environment of art, song, music, and theater.

He was only seven years old when his parents sent him to the music conservatory to learn how to play the violin, along with his piano lessons at home. Seeking safety one year after the eruption of the Lebanese Civil War in 1975, Fazlian's family immigrated to Montreal, Canada.

He found himself in a country totally different from Lebanon and this environment drastically changed the course of his life. He started to listen to rock and American folk music.

He took up the guitar and played for his new friends, and soon created a band. They toured Canada and the United States, where they performed six days a week as he found familiar comfort on the stage.

Thus, the young maestro and Gholmiyeh embarked on forming the Lebanese Philharmonic Orchestra, which was officially established in 1999 under Fazlian's leadership. Foreign musicians joined the orchestra the following year, raising the number to more than 100.

Fazlian also contributed to reviving the Armenian Philharmonic Orchestra in Lebanon and organizing the music department at Haigazian University.

He has been collaborating with such famous Lebanese artists as Fairous and Julia Boutros and others.

After the demise of its director Gholmiyeh, in addition to management tasks at the conservatory, Fazlian has taken up the position of the lead conductor of the Lebanese Philharmonic Orchestra.

Նա ծեռքն է վերցնում կիթառն ու նվագում իր նոր ընկերների համար, հետագայում ստեղծում է նվագախումբ, որով շրջագայում է ողջ Կանադայով, ինչպես նաև Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներով: Բեմը նրանց այնքան հարազատ էր, որ կարողանում են շաբաթը վեց օր ներկայանալ համերգով:

1983 թ., երբ Ֆազլյանը Կանադայում ավարտում է ավագ դպրոցը, հայրը որոշում է տղայի համար բացահայտել յուրահատուկ երաժշտության աշխարհը: Չանգահարում է Հայաստանի իր ընկերներին: Մի օր, երբ Հարութը դպրոցից տուն է գալիս, հայրն ասում է, որ տղան պետք է մեկնի Հայաստան վեց ամսով ու այնտեղ երաժշտության մեջ իր բախտը փորձի. «Եթե այնտեղ քեզ դուր չգա, կվերադառնաս ու ոչինչ չես կորցնի»,–հիշում է Ֆազլյանը:

Կյանքը Հայաստանում բոլորովին տարբերվում էր Լիբանանից ու Կանադայից: Ապագա երաժիշտը պետք է ընտելանար նոր միջավայրին, որտեղ գերիշխում էր լուրջ ուսուցումը: «Իմ ուսուցիչներն այստեղ ավելի բանիմաց էին, քան Կանադայում և սիրում էին կարդալ»,– պատմում է Ֆազլյանը:

Չոր սահմանաժ վեցամյա ժամկետի փոխարեն, Հայաստանում նա մնաց յոթ տարի: Այդ ընթացքում նա իր ժամանակն անց էր կացնում ընթերցանությամբ, հաճախում օպերաների և բալետների ներկայացումների: Մասնորոն հետո խոստովանում է, որ ընդհանուր առմամբ ինքը չկարողացավ բացահայտել Հայաստանը, քանի որ ողջ ընթացքում նա փակվում էր սենյակում և երաժշտություն սովորում: 1990–ին Հայաստանում ուսումնառության ավարտին Ֆազլյանը ստանում է մագիստրոսի աստիճան:

After Fazlian finished high school in Canada in 1983, his father decided to teach the teen original music. The father called his friends in Yerevan, Armenia. One day when Harout came home from school, his father said that he had to go to Armenia and try his luck with music for six months. "If you don't like it, come back and you will have nothing to lose," Fazlian remembers.

Life in Armenia was different from Lebanon and Canada. The future musician had to adapt to the new situation, where he sensed more seriousness. His music teachers were "much smarter than those in Canada and they loved to read," Fazlian says.

Instead of the six months his father gave him in Armenia, the young Fazlian ended up staying seven years, where he spent time attending operas, ballets, and reading.

He confessed that he had not seen much of Armenia. He just shut the door of his room and studied music. By the end of his musical education in Yerevan in 1990, Fazlian received his Master's degree.

Later Fazlian's father ran into the late Walid Gholmiyeh, director of the National Higher Conservatory of Music in Lebanon. When the elder Fazlian briefed him on his son's education and specialization, Gholmiyeh told him that Harout would have a place at the conservatory if he decided to return to the country. "We don't have an orchestra in Lebanon, and I want Harout by my side in establishing this orchestra", he said to Fazlian.

Ֆազլյանի հայրը դիմում է Վալիդ Գոլմիյեհին, որը Լիբանանի ազգային բարձրագույն երաժշտական կոնսերվատորիայի տնօրենն էր: Երբ հայրը ներկայացնում է որդու կրթությունն ու մասնագիտացումը, Գոլմիյեհն անմիջապես ասում է, որ Հարութն իր տեղը կունենա կոնսերվատորիայում, եթե որոշի վերադառնալ Լիբանան: «Մենք Լիբանանում չունենք նվագախումբ, և ես կուզենայի, որ Հարութն իմ կողքին լիներ ստեղծման ժամանակ»,– ասում է նա ավագ Ֆազլյանին:

Այսպիսով, մասնորոն և Գոլմիյեհը ծեռնամուխ են լինում Լիբանանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ստեղծման գործին, որը հիմնադրվում է 1999 թ.: Ֆազլյանի ղեկավարությամբ: Հետագա տարիներին արտերկրից ևս մի շարք երաժիշտներ են միանում նվագախմբին. անդամների թիվը անցնում է հարյուրի սահմանը:

Ֆազլյանը նաև նպաստում է Հայկական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի վերականգնմանը և Լիբանանում Հայկազյան համալսարանում երաժշտական բաժնի ստեղծմանը:

Նա համագործակցել է լիբանանցի այնպիսի հայտնի երաժիշտների հետ, ինչպիսիք են Ֆեյրուզն ու Յուրիա Բուտրոսը:

Կոնսերվատորիայի տնօրեն Գոլմիյեհի հեռանալուց հետո Ֆազլյանը Լիբանանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ղեկավարի պարտականություններից բացի, ստանձնել է նաև կոնսերվատորիայի ղեկավարի պաշտոնը:

Ռուսաստան • Russia

Չառա Դոլուխանովա

Չայ մեծանուն երգչուհի, մեցցո-սոպրանո և կոնսերտ-ալտ Չառա Մակարյանը (Դոլուխանյան) ծնվել է արվեստասեր և տաղանդավոր ընտանիքում: Նրա մայրը երգչուհի էր, իսկ հայրը՝ ինժեներ, որը նաև ֆլեյտա, կլառնետ և փողային այլ գործիքներ էր նվագում: Սկզբում Չառան սովորում է դաշնամուր նվագել, հետո՝ ջութակ, իսկ 16 տարեկանում որոշում է նվիրվել երգեցողությանը: Մասնագիտական կրթությունը ստանում է Մոսկվայի Գնեսինների անվան երաժշտական մանկավարժական ինստիտուտում: Չառա Մակարյանի առաջնախաղը եղել է 1938 թ. երևանի պետական օպերայի բեմում. նա հանդես է եկել Չիբելի («Ֆաուստ») դերերգով: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին երգչուհին մշտական աշխատանքի է անցնում Երևանի օպերայի թատրոնում: Օպերայում, երբ պատրաստում էին Մեյերբերի «Հուգենոտները» օպերան, առաջին իսկ փորձի ժամանակ, երբ նա կատարում էր Պեգայի արիան, խմբավար Միքայել Թավրիզյանը հասկացավ, որ ականատես է կամերային մեծ երգչուհու ծնունդին: Մակարյանը շուտով հեռացավ օպերային թատրոնից և երբեք չզոջաց այդ քայլի համար: Կարճ ժամանակ անց նա ամուսնացավ կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Դոլուխանյանի հետ և վերցրեց ամուսնու ազգանունը: Թատրոնում նա մշտապես կախում ուներ խմբավարից, գործընկերներից: Երբեմն նրան դուր չէր գալիս խաղի զաղափարը, երաժշտական մեկնաբանությունը, նա զգում էր, որ անհնար էր ինքնարտահայտվել որպես անհատ, և իր կատարման մեջ ուրիշների ճաշակն է գերիշխելու: Կամերային երգեցողությունը նրան սեփական մեկնաբանությունները ներկայացնելու ազատություն էր տալիս: Այսպիսով, նա հասկացավ, որ սա է իր կոչումը:

Zara Dolukhanova

The great Armenian mezzo-soprano and contralto, ZaraMakarian (Dolukhanian) was born in a talented family. Her mother was an Armenian singer while her father, an engineer, played the flute, clarinet and trumpet. Zara first studied the piano, then violin, and finally decided, at the age of 16, that she wanted to study singing. She studied at the Gnessin Institute of Music in Moscow.

Zara Makarian made her operatic debut in 1938 at the Yerevan State Opera as Siebel in Gounod's Faust. During the World War II she started to work with the Yerevan Opera Theatre. While staging Meyerbeer's The Huguenots (she was singing the Page's aria) at the first rehearsal the conductor Mikhail Tavrizian realized that he had witnessed the birth of a great chamber singer. Makarian soon left the theatre and never had regrets about it: Shortly after leaving the Opera she married the composer Alexander Dolukhanian and adopted husband's last name. In opera she felt too dependent on a conductor, partners, etc; sometimes she didn't like the concept of staging, of musical interpretation, she felt she would not self-express as an individual, and someone else's taste would take over. Chamber singing gave her freedom for exploring an individual approach and realizing her true vocation as a singer.

Չամա Դոլուխանովան շատ դերեր է կատարել օպերայի բեմում, սակայն Նրան մեծ ճանաչում են բերել համերգներն ու ռադիոտելյությունը: 1944 թ. Նա դառնում է Մոսկվայի ռադիոյի, իսկ 1959-ին՝ ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի մենակատարը:

Շատերն էին ամբողջ աշխարհում Նրան երգեր ու բանաստեղծություններ նվիրում: Նա կերտել է Նաև Պուշկինի «Քույր Անժելիկա»-ն, որն ի դեպ խորհրդային միությունում առաջին անգամ էր կատարվում:

Չամա Դոլուխանովան առաջին արտիստներից էր, որին հաջողվեց շրջանցել երկաթե վարագույրը և Ներկայանալ Նաև արևմտյան երկրների հանդիսատեսին: խորհրդային լեզենդար երգչուհին շրջագայում է Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Արևելյան Եվրոպայում, Սկանդինավյան երկրներում, Լատինական Ամերիկայում.: 1959 թ. Նա երգում է Նաև ԱՄՆ-ում: Այդ շրջագայության ընթացքում երգչուհին մեծ հաջողություններ ունեցավ և կրկին վերադարձավ Նահանգներ 1970 թ.:

Zara Dolukhanova sang many roles on the opera stage, but her career rested primarily in performing on radio broadcasts and on the concert stages. In 1944, she became a soloist with Moscow Radio, then, in 1959 – a leading soloist with the Moscow Philharmonic Orchestra.

People from all over the world were dedicating their music and poetry to Zara Dolukhanova. She premiered, among many others, Puccini's “Suor Angelica”, being performed in the Soviet Union for the first time.

Zara Doloukhanova was the first to break the “Iron Curtain” of the Soviet Regime and perform abroad. A legendary singer toured around Western and Eastern Europe, Scandinavia, Latin America. Her USA debut in 1959 aroused wide interest and great

acclaim and she toured America again in 1970. In 1966 she was honored the Lenin Prize.

After 1970 she went on teaching.

Following is a partial list of works Dolukhanova sang: Benedetto Marcello, Antonio Vivaldi, J.S. Bach, George Frideric Handel, Schubert, Robert Schumann, Franz Liszt, Edvard Grieg, Johannes Brahms, Giuseppe Verdi, etc.... Dolukhanova also sang works of Komitas, A.Spendiaryan, R. Melikyan, A. Khachaturian, A. Harutyunyan, M. Tariverdiev, as well as folk songs.

She died in Moscow on December 5, 2007. Zara Dolukhanova was, and still remains the biggest and brightest figure of Vocal Art of the 20th century.

Գեորգի Գարանյան

Գեորգի Գարանյանը մեկն էր այն երաժիշտներից, որի միջոցով արևմտյան աշխարհի ուշադրությունը սևեռվեց ԽՍՀՄ–ի ջազի վրա: Նա ռուսական ջազմենների առաջին սերնդի ներկայացուցիչն էր, երաժիշտ, խմբավար և կոմպոզիտոր:

Ռուսական ջազի լեգենդը ծնվել է 1934 թ. Մոսկվայում: Նրա հայրը ինժեներ էր և ցանկանում էր, որ որդին հետևի իր օրինակին, մինչդեռ մայրը, որը միջնակարգ դպրոցի ուսուցչուհի էր, մշտապես քաջալերում էր որդու երաժշտական տաղանդը: Այնուամենայնիվ, պատանի Գեորգին ընդունվում է Մոսկվայի տեխնոլոգիական ինստիտուտ: Նա պատմում էր, որ մի օր ընկերներից մեկը Նրան խնդրում է իր սաքսոֆոնը տանել վերանորոգման. գործիքի Նորոգումից հետո սկսվեց ամեն ինչ. Նա այլևս չկարողացավ կանգ առնել: Որոշ ժամանակ ջանասիրաբար պարապելուց հետո Գարանյանը միացավ կրթօջախի Նվագախմբին և սկսեց Նվագել պարային հավաքույթների ժամանակ, մինչև որ Նրան նկատեցին և հրավիրեցին երկրի լավագույն երիտասարդական ջազ Նվագախմբերից մեկում Նվագելու:

Նվագախմբի ղեկավար Յուրի Սաուլսկին ստիպում է Գարանյանին պարապել օր ու գիշեր, մինչև որ Նա դառնում է Նվագախմբի առաջատար սաքսոֆոնահարը: 1957 թ. մասնակցելով Մոսկվայում երիտասարդների և ուսանողների համաշխարհային փառատոնին և հաղթելով՝ խումբը հետաքրքրություն է առաջացնում Նաև արտերկրում: Գարանյանը բազում հրավերներ է ստանում արտերկրից, որոնք սակայն մերժվում են Խորհրդային միության կառավարության կողմից:

«Խորհրդային մշակույթ» թերթում «Նորածնության զոհերը ժամանակակից երաժշտության մեջ» խորագրով հոդվածում Նշվում է. «Մշակույթի տան Նվագախումբը ոճի բացակայության լավագույն օրինակ է, պարզապես Նողկալի է տեսնել Նորածնության երկարավարս զոհերին՝ Նեղ տաքատներով»: Դրանից քիչ ժամանակ անց խումբը ցրվում է: Խմբի անդամները չափազանց հանդուգն էին ու տարբերվում էին Խորհրդային միությունում ընդունված չափորոշիչներից: Այնուամենայնիվ, չանտեսելով իր ինժեներական կրթությունը՝ Գարանյանը ստանում է դիպլոմ, բայց և այնպես շարունակում է Նվագել Նվագախմբերում: 60–ական թվականների կեսերին Գարանյանի և Նրա հետ աշխատող երաժիշտների կատարած ջազային ստեղծագործությունները ճանաչում են ձեռք բերում: Դրանք հնչում են ռադիոյով և հեռարձակվում ողջ Խորհրդային միությունում: Նրա կատարումները հնչում են Նաև «Ամերիկայի ծայն» ռադիոկայանով, որն արգելված էր ԽՍՀՄ–ում:

1973 թ. Գարանյանը սկսում է աշխատել Խորհրդային միության խոշորագույն ծայնագրման ընկերություններից մեկի՝ «Մելոդիա»–ի համար, ինչպես Նաև Նվագել համանուն Նվագախմբում: Նա մեծ հաջողություններ է ունենում. երաժիշտներին հրավիրում են Նվագակցելու ինչպես փոփ աստղերին, այնպես էլ դասական երաժիշտ կատարողներին: Աշխատանքի 13 տարվա ընթացքում «Մելոդիան» թողարկում է 16 սոլո և 6 ալբոմ, որոնք վաճառվում են միլիոնավոր օրինակներով:

Georgy Garanian

Georgy Garanian was one of the first Russian musicians who attracted the attention of the Western world to "jazz from USSR". He belongs to the first generation of Russian jazzmen, being a musician, conductor and composer.

The future legend of Russian jazz was born on August 15, 1934, in Moscow. His father, an engineer, wanted his son to follow his path, while his mother, a primary school teacher, always encouraged his musical talent. However, in his early twenties Garanian found himself in the Moscow Technological Institute. As he tells himself, he was asked to take a friend's saxophone to the repair shop and, when the instrument was fixed, he couldn't give it away. After some time of intensive practising, Garanian started to play with a band at college dance parties, until noticed and then invited to play in one of the country's best young jazz bands of the time .

The band leader Yury Saulsky made Garanian exercise for hours and days until he became a leading sax player of the band. After winning silver at the Moscow World Festival of Youth and Students in 1957, the band drew attention to itself from abroad. However, the invitations from foreign countries were constantly declined by the Soviet government. The newspaper "Soviet Culture" in the article called "Fashion victims in modern music" wrote: "The band of the House of Culture gives us a good example of lack of style. It is most disgusting to see those long-haired fashion victims in awfully tight trousers." Shortly after that the band were sacked. They were too different and too impudent to exist in the Soviet Union.

Not forgetting to obtain his engineering diploma, Garanian started to play in other bands. In the mid–60s the jazz compositions, performed by Garanian and musicians, working with him, were becoming popular. They were broadcasted on the radio all over the Soviet Union. His recordings were also on "Voice of America," – the radio station forbidden in the USSR.

In 1973 Garanian started to work for Melodia – the biggest record company in the Soviet Union – and to play in a band with the same name. It was a big success: the musicians were invited to play both with pop stars and classical musicians. The thirteen–year work of Melodia had resulted in records of 16 solo albums and 9 mini–albums millions of copies of which had been sold.

At the same time Garanian was working as a conductor in the State Cinematic Orchestra, that recorded the music for the best films of the time, later composing music for films himself. Garanian's compositions can be heard in more than 30 motion pictures, amongst them "The recipe of her youth," that won the Russian "Oscar" as "the best musical film of the year" in 1985.

In the 70s Garanian suggested the jazz arrangements for Schubert's "Ave Maria," the Beatles' songs, and the popular films of Russian cinematography.

From 1989 Garanian's life took an unexpected turn – he became the chief–conductor in the Moscow circus. The circus had toured all around the world, with Garanian on board. However, with jazz gaining popularity in Russia he continued playing with other musicians.

In 1998 Garanian took a very hard task: while living in Moscow, he led a Municipal big band of Krasnodar. Not a very noticeable band before, under George's guidance, the GGBB (George Garanian Big Band) became “the best in the history of jazz in modern Russia.” (the newspaper “Argumenty i fakty”)

The long lasting Georgy Garanian – renowned pianist Denis Matsuev duet was “born” right after Denis had won the International Tchaikovsky competition. It was a very successful and demanded ensemble, maybe because it combined classics and jazz.

In 2004 Garanian revived the project Melodia this time being a real success. In 2006 five more musicians joined the band. Now the repertoire consisted of two parts –MELODIA band and the MOSCOW BIG BAND, the latter having already made its own history by participating in some prestigious projects.

Georgy Garanian had the highest rank in RUSSIA – People's artist of Russia; Laureate of local and foreign Jazz Festivals and he was the only jazz musician who gave the series of seasonal jazz concerts in the prestigious Great Hall of the Moscow Conservatory. In the course of his entire creative activities the tickets of Garanian's concerts were always sold out. On 2001 his album was nominated to the Grammy Award as a conductor of the famous Tchaikovsky orchestra for the double CD album “Oregon in Moscow” with renowned American jazz group Oregon. One more surprise from Garanian – an album “Jazz in Tuxedos” recorded with the Moscow Virtuosi state chamber orchestra and pianist Denis Matsuev.

The talented musician died from heart attack on January 11, 2010, in Krasnodar at the age of 75.

Միաժամանակ Գարանյանը նաև Կինեմատոգրաֆիայի պետական նվագախմբի խմբավարն էր, որտեղ ծայնագրում էին երաժշտություն ժամանակի լավագույն ֆիլմերի համար: Չետագայում Գարանյանը սկսում է գրել երաժշտություն կինոնկարների համար: Նա հեղինակել է ավելի քան 30 ֆիլմի երաժշտություն. «Նրա երիտասարդության բաղադրա-տոմսը» ստեղծագործությունը 1985 թ. «Լավագույն երաժշ-տական ֆիլմ» անվանակարգում արժանանում է ռուսական «Օսկար»-ի:

Գարանյանը 70-ականներին զբաղվում է նաև գործի-քավորմամբ. Շուբերտի «Ալվե Մարիա», Բիթերի երգերը, սովետական դասական ֆիլմերի երաժշտությունները երա-ժշտի գործիքավորումով ջազային տարրեր են ստանում:

1989 թ. Գարանյանի կյանքում անսպասելի շրջադարձ է տեղի ունենում. նա սկսում է աշխատել Մոսկվայի կրկեսում՝ որպես զլխավոր խմբավար: Նրա խմբավարությամբ կրկեսը բազում հյուրախաղեր է ունենում, որը սակայն չի ոչնչորոտեց Նրան նվագելու այլ երաժիշտների հետ, հատկապես այն ժամանակ, երբ ջազը Ռուսաստանում թույլատրվում էր և համարվում «նորածն»:

1998 թ. Գարանյանը շատ բարդ պարտականություն է ստանձնում. ապրելով Մոսկվայում՝ նա դառնում է Կրասնոդարի մեծ նվագախմբի զլխավոր խմբավարը: Նախկինում այնքան էլ մեծ ճանաչում չունեցող այս նվագախումբը Գարանյանի ղեկավարությամբ դարձավ «ժամանակակից Ռուսաստանի ջազային պատմության մեջ լավագույնը» («Արգումենտի ի ֆակտի» թերթ):

Գեորգի Գարանյանի և աշխարհահռչակ դաշնակահար Դենիս Մացուկի երկարակյաց դուետը ստեղծվեց անմի-ջապես այն բանից հետո, երբ Դենիսը հաղթեց Չայկովսկու

անվան միջազգային մրցույթում: Այն բավականին հաջողակ և պահանջված խումբ էր երևի թե այն պատճառով, որ համադրում էր դասականն ու ջազը:

2004 թ. Գարանյանը վերստեղծեց «Մելոդիա» կոչվող Նախագիծը: 2006 թ. խմբին միացավ ևս 5 երաժիշտ: Երգացանկն արդեն բաժանվել էր երկու մասի՝ «Մելոդիա» և «Մոսկվայի մեծ նվագախումբ»:

Վերջինն արդեն սկսել էր կերտել սեփական պատմությունը մասնակցելով մի շարք հեղինակավոր Նախագծերի:

Գարանյանն արժանացել է Ռուսաստանում ամենաբարձր կոչումներին՝ Ռուսաստանի ժողովրդական արտիստ և այլն: Նա միակ ջազ երաժիշտն էր, որը սեզոնային համերգներով հանդես էր գալիս Մոսկվայի կոնսերվատորիայի հեղինա-կավոր Մեծ սրահում: Նա տեղական և արտասահմանյան Ջազ փառատոների դափնեկիր է: Նրա ողջ ստեղծագոր-ծական գործունեության ընթացքում համերգների տոմսերը վաճառվում էին աննախադեպ քանակությամբ: Գարան-յանը ղեկավարել է Չայկովսկու անվան նվագախումբը երկու՝ «Օրեգոնը Մոսկվայում» CD ալբոմների ծայնագրությունների ժամանակ, այն ծայնագրվել է նաև Ամերիկայի հանրահայտ «Օրեգոն» ջազ խմբի հետ համատեղ: 2001-ին այդ ալբոմն արժանանում է «Գրեմմի» մրցանակի: Սրան հաջորդում է ևս մեկ անակնկալ. Գարանյանը ծայնագրում է «Ջազ Սմոթինգ» ալբոմը «Մոսկվայի վիրտուոզներ» նվագախմբի և դաշնա-կահար Դենիս Մացուկի հետ համատեղ:

Տաղանդավոր այս երաժշտի ստեղծագործական կյանքն ավարտվեց 2010 թ. հունվարի 11-ին, նա մահացավ 75 տարե-կանում Կրասնոդարում՝ սրտի կաթվածից:

Սերգեյ Մանուկյան

Սերգեյ Մանուկյանը ծնվել է Գրոզնիում 1955 թ. մարտի 15-ին: 12 տարեկանում նա սկսում է ջազ նվագել հարվածային գործիքներով: Երաժշտական ուսումնարանն ավարտելուց հետո սկսում է աշխատել Չեչեն-Ինգուշական ռադիոյի ու հեռուստատեսության պետական, ինչպես նաև ֆիլհարմոնիկ նվագախմբերում՝ որպես մենակատար: Մասնագիտական կարիերայի սկիզբը Սերգեյը համարում է Գորկու Ալեքսանդր Շիշկինի նվագախմբում աշխատանքը:

Առաջին մեծ համբավը Սերգեյին բերեց 1981 թ. Ռիգայի ջազ փառատոնին մասնակցությունը, որտեղ ներկայացավ իր նվագախմբով՝ որպես վոկալիստ և թմբկահար: Քննադատները նրան անվանեցին իմպրովիզացիայի վարպետ և համար 1 ջազային երգիչ:

Նա վոկալիստ է, կոմպոզիտոր, գործիքավորող, թմբկահար, տիրապետում է նաև ստեղնաշարային գործիքներին: Նա լայն լսարաններին հայտնի է ջազային տարրերը ու ժողովրդական երաժշտությունը վարպետորեն համադրելու շնորհիվ:

Չետագայում Սերգեյը՝ որպես թմբկահար, հանդես է գալիս իր ջազ-ռոք խմբում, տեղափոխվում է էստոնիա «Avicenna» խմբի հետ գործակցելու համար:

Նա մասնակցում է ռուսաստանյան, ինչպես նաև Փորիի (Ֆինլանդիա), Ֆրեյբուրգի և Կարլսրուեի (Գերմանիա) փառատոններին: Լեհաստանում տեղի ունեցած առաջին

միջազգային ջազ վոկալիստների մրցույթը հաղթանակ ու մեծ ճանաչում բերեց Սերգեյին:

80-ական թվականների վերջին Մանուկյանը սկսում է աշխատել ԱՄՆ-ում. «Ուորներ բրադրս» ընկերությունում համագործակցում է Ռիչարդ Էլիոթի հետ: Այդ տարիներին նա հանդես է գալիս այնպիսի երաժիշտների հետ, ինչպիսիք են Արթ Ֆարմերը, Դիգի Գիլեսպին, Ջորջ Բենսոնը, Չերի Չենթոքը, Քուինսի Ջոնսը և այլք:

1989 թ. նա ստանում է «Степень к Парнасу» հեռուստատեսային առաջին երաժշտական մրցույթի «Բարձրագույն», ինչպես նաև «Հանդիսատեսի համակրանք» մրցանակները: 1994 թ. Մանուկյանն արժանանում է «Տարվա լավագույն ջազային երաժիշտ» կոչմանը և այս անվանակարգի «Օվա-ցիա» մրցանակին:

1999 թ. Մանուկյանը մասնակցում է Անատոլի Գերասիմովի «Ծիսական պարեր» նախագծին՝ որպես երգիչ և որպես թմբկահար: Նա դուետներով հանդես է եկել դաշնակահարներ Դանիիլ Կրամերի, Օդեսայից Յուրի Կուզնեցովի, ստեղնաշարային գործիքների վարպետ Կյաչեսլավ Գորսկու և այլոց հետ: Ներկայումս Սերգեյը Ռուսաստանի ամենապահանջված ու աշխատասեր ջազ երաժիշտներից մեկն է: Նա նվագում է ստեղնաշարային ու հարվածային գործիքներ, մասնակցում համերգների ու տարատեսակ նախագծերի:

Sergey Manukyan

Sergey Manukyan was born in Grozny on March 15, 1955. He started playing jazz on percussion instruments at twelve. After graduating from the musical college he worked at the Chechen-Ingush Radio and Television Orchestra as well as Philharmonic Orchestra as a soloist. The beginning of his professional career Sergey considers his work in Alexander Shishkin's band from Gorky. The debut on a big jazz scene took place at a Riga jazz festival in 1981, where he performed with his band as a drummer and a vocalist; critics called him “a master of scat and jazz number one singer.”

Sergey Manukyan is a vocalist, a composer, an arranger, a keyboard player and a drummer. He is well-known to a wide audience as a musician who artfully combines jazz elements and popular music.

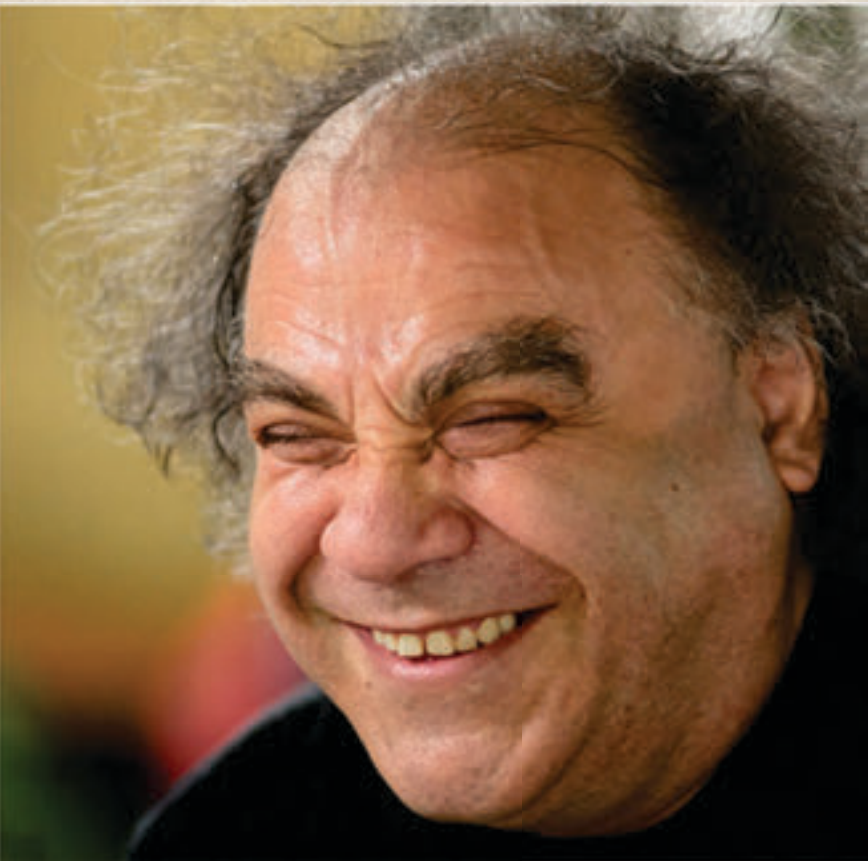
Later Sergey played drums in his own jazz-rock group, worked with “Avicenna” group (having moved for it to Estonia), took part in many Russian jazz festivals and festivals in Pori (Finland), Freiburg, Karlsruhe (Germany). The First International Contest of Jazz Vocalists in Poland brought him an award and popularity abroad.

In the late 80s Manukyan worked in the USA, cooperated with Richard Elliot at “Warner Brothers” Studio, performed on the same stages with such musicians as Art Farmer, Dizzy Gillespie, George Benson, Herbie Hancock, Quincy Jones and others.

In 1989, he received the Grand Prix at the First Television Music Contest “A Step to Parnassus” and the Public Sympathy Award; “the best jazz musician of the year” (1994); and the award “Ovation.”

In 1999 Manukyan participated in Anatoly Gerasimov's project “Ritual Dances” where he played drums and sang. He has a lot of duet projects with such musicians as the jazz pianist Daniel Kramer, keyboardist Vyacheslav Gorsky, the pianist from Odessa Yuri Kuznetsov and others.

At present Sergey is one of the most demanded and hard-working jazzmen of Russia: he plays drums and keyboards, sings, takes part in concert and many different projects.

Առնո Բաբաջանյան

Առնո շարությունի Բաբաջանյանը ծնվել է 1921 թ. հունվարի 22-ին Երևանում: Չայրը թեպետ մասնագիտությամբ մաթեմատիկոս էր, սակայն ֆլեյտայով գերազանց նվագում էր հայկական ժողովրդական երաժշտություն: Չինգ տարեկանում տաղանդավոր փոքրիկ Առնոյին նկատում է Արամ Խաչատրյանը, ով էլ խորհուրդ է տալիս տղային լրջորեն զբաղվել երաժշտությամբ: 1928 թ. Առնոն ընդունվում է Երևանի կոնսերվատորիայի տաղանդավոր երեխաների խմբակ: 9 տարեկանում Բաբաջանյանը գրում է իր առաջին՝ «Պիոներական քայլերգ» ստեղծագործությունը: Դեռ երիտասարդ տարիքում Նրա նվագը նշանավորվում էր անսովոր հուզականությամբ ու տեխնիկական Նրբերանգներով: 12 տարեկանում Առնո Բաբաջանյանը, կատարելով Լյուդվիգ վան Բեթհովենի դաշնամուրի 4-րդ սոնատը և Ֆելիքս Մենդելսոնի «Rhondo Capriccioso»-ն, հաղթում է Չայաստանի երիտասարդ երաժիշտների ազգային մրցույթում:

1936-38 թթ. Բաբաջանյանը երաժշտական ուսումը շարունակում է Նշանավոր հայ կոմպոզիտոր Սերգեյ Բարիսուդարյանի (Բարիսուդարով) դասարանում: 1938 թ. Բաբաջանյանը տեղափոխվում է Մոսկվա և ընդունվում Գնեսինների անվան երաժշտական դպրոցի ավարտական կուրս, որտեղ դաշնամուրի դասեր է առնում Էլենա Գնեսինայի մոտ, իսկ կոմպոզիցիա ուսանում է Վիսարիոն Շերախինի դասարանում: Այդ շրջանում Մոսկվայում շատ մտավորականներ են նկատում Նրա տաղանդը: Նա մասնագիտական կրթությունը շարունակում է Մոսկվայի կոնսերվատորիայում Կ. Ն. Իգումնովի ղեկավարությամբ, որը 1948-ին ավարտում է երկու մասնագիտություններով՝ դաշնամուրի և կոմպոզիցիայի: 1950-56-ական թվականներին Բաբաջանյանը Երևանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր էր: Այդ շրջանում Նա ստեղծում է իր նշանավոր ստեղծագործություններից մեկը՝ «Չերոսական բալլադը» (1950) դաշնամուրի և նվագախմբի համար, որն էլ 1952 թ. արժանանում է Ստալինյան մրցանակի, «Չայկական ռապսոդիան» (1950) երկու դաշնամուրի համար, ինչպես նաև ավարտին է հասցնում «Դաշնամուրային տրիոն» (1952):

1956 թ. սկսվում են «Առաջին սիրո երգը» ֆիլմի նկարահանումները: Առնո Բաբաջանյանին և Դազարոս Սարյանին առաջարկում են գրել երաժշտություն կինոնկարի համար: Բաբաջանյանը գրեց մի այնպիսի ստեղծագործություն, որը Նրան ողջ հորհրդային միությունում ճանաչում բերեց: Բացի «Առաջին սիրո երգը» կինոնկարի երաժշտությունից, Բաբաջանյանը նաև գրել է «Չարսնացուն հյուսիսից» և «Երջանկության մեխանիկա» կինոնկարների երաժշտությունը: Նրա երգացանկում կարևոր տեղ են զբաղեցնում «Նոկտյուրնը» և «Էլեգիան»:

Arno Babajanyan

Arno Harutyun Babajanian was born on January 22, 1921, in Yerevan. His father was a mathematician and also an excellent flute player of the Armenian folk music. At the age of five, his musical talent was clearly apparent and the Aram Khachaturian suggested that the boy be seriously engaged in music. In 1928 he was admitted to the group of gifted children at the Yerevan State Conservatory. At the age of nine, Babajanian wrote his first composition, 'Pioneer's March.' His piano playing at the young age was unusually sentimental and technically refined. At the age of twelve, Arno Babajanian became the First Prize winner at the National Competition of the Young Musicians of Republic of Armenia for the performance of Piano Sonata No. 4 (Ludvig van Beethoven) and Rondo Capriccioso (Felix Mendelssohn-Bartholdy.)

From 1936–38, Babajanian continued his music studies under the tutelage of the notable Armenian composer Sergei Barkhudaryan. In 1938, Babajanian moved to Moscow and was admitted to the graduate level at the Gnessin School of Music, where he studied piano with Yelena Gnessina and composition with Vissarion Shebalin. His talent was noticed by many intellectuals in Moscow. He continued his studies at the Moscow Conservatory under K. N. Igumnov's guidance. Babajanian graduated as a concert pianist and composer in 1948. He was a professor at the Yerevan Conservatory from 1950–1956. At that period Babajanian composed his most celebrated concert works such as the Heroic Ballade for piano and orchestra (1950) for which he got the Stalin Prize in 1952; the Armenian Rhapsody for two pianos (1950), and Piano Trio, bringing to an end in 1952.

Այդ ժամանակաշրջանը մշակութային ալիքը դեկավարվում էր Նիկիտա Խրուշչովի կողմից, ինչը հանգեցրեց գեղարվեստական խոսքի որոշակի ազատության: Բաբաջանյանը հանրահայտ պոետներ Եվգենի Եվտուշենկոյի, Ռոբերտ Ռոժդեստվենսկու, Անդրեյ Վոզնեսենսկու և ուրիշների հետ համագործակցության արդյունքում ստեղծեց իր հայտնի ստեղծագործություններից մի քանիսը: 1956 թ. Բաբաջանյանը հաստատվում է Մոսկվայում և հայտնի երգիչ Մուսլիմ Մագոմաևի հետ հաջողությամբ մի քանի երգ է ձայնագրում: Նրանք միասին գրում ու կատարում են «Գեղեցկության թագուհի», «Հիշողություն», «Կանչիր ինձ», «Գուշակիր ցանկությունդ», «Երախտապարտ եմ քեզ» և «Հարսանիք» երգերը:

Նա 1959 թ. գրում է «Թավջութակի կոնցերտը»՝ Նվիրված Մստիսլավ Ռոստրոպովիչին, և դաշնամուրի համար մի քանի գործեր. մասնավորապես՝ «Վեց պատկեր» դաշնամուրային շարքը (1965): 1961 թ. Բաբաջանյանը գրում է առաջին խորհրդային թվիսթը՝ «Աշխարհի լավագույն քաղաքը», որն էլ դարձավ Մոսկվայի ոչ պաշտոնական օրհներգը:

«Առաջին սիրո երգը», «Իմ երևան», «Երևանի սիրուն աղջիկ» երգերը սիրվեցին համայն հայության կողմից, թարգմանվեցին ռուսերեն և հնչեցին տարբեր երգիչների կատարմամբ:

In 1956, the shootings for the film “Song of First Love” (Arachin Siro Yerge) began and Arno Babajanian and Ghazaros Saryan were assigned to compose the film score. The music Babajanian composed made him popular all over the Soviet Union. Apart from this music, Arno Babajanian also composed the music to the films “Bride from the North” (Harsnatsun Hyusisits) and “Happiness Machine” (Yerjankutyan Mekhanika); the “Nocturne” and “Elegy” were specially distinguished in his repertoire.

At that time the cultural wave was initiated by Nikita Khrushchev allowing some degree of freedom of artistic expression. Babajanian wrote many popular songs in collaboration with the leading poets such as Evgeniy Evtushenko, Robert Rozhdestvensky, Andrei Voznesensky and others. In 1956, Arno Babajanian settled in Moscow and, in partnership with the popular singer Muslim Magomayev, Babajanian produced many successful recordings. They composed and performed the songs “The Beauty Queen” (Geghetskutyun Taguhi), “Memory” (Hishoghutyun), “Call me” (Kanchir Indz), “Guess your Wish” (Gushakir Tsankutyund), “I Thank You” (Yerakhtapart em Qez) and “Wedding” (Harsanik).

He also composed a large-scale ‘Cello Concerto’ (1959) dedicated to Mstislav Rostropovich, and several pieces of music for piano, among which is ‘Six Pictures for Piano’ (1965). In 1961 he wrote the first Soviet twist “The Best city in the world,” which

Բաբաջանյանը ստեղծեց միայն իրեն բնորոշ միջմշակութային ոճ: Այն մի քանի տարբեր ոճերի համադրություն է, այդ թվում՝ ջազ, ռոքնռոլ, դասական և ավանդական հայկական ժողովրդական երաժշտության տարրեր: Բաբաջանյանական յուրահատուկ ոճը ճանաչելի է դառնում հենց առաջին հնչյուններից:

20-րդ դարի Նշանավոր հայ այս կոմպոզիտորն արժանացել է ԽՍՀՄ և ՀԽՍՀ ժողովրդական արտիստի կոչման, մի շարք պետական մրցանակների ու պարգևների, միջազգային մրցույթների հաղթող է ճանաչվել: Նա մարդ էր, որը անցյալ դարի 50–60–ական թվականներին փոխեց խորհրդային երաժշտության մասին բոլոր պատկերացումները և այս ոլորտում հեղափոխություն կատարեց: Նրա կամերային, գործիքային, սիմֆոնիկ ստեղծագործությունները դեռևս ուսումնասիրված չեն: Նա ստեղծագործել է Սերգեյ Ռախմանինովի ոճում և համարվել աշխարհի բացառիկ կոմպոզիտորներից մեկը:

«Բաբաջանյանի ստեղծագործություններն առանձնանում են լավատեսությամբ, սրտաբաց են ու հարուստ մեղեդայնությամբ»,– գրել է ռուս հայտնի կոմպոզիտոր Ռոդիոն Շչեդրինը:

Հանրահայտ ռուս պոետ Անդրեյ Դեմենտևը Բաբաջանյանի մասին ասել է. «Ես բազմիցս համագործակցել եմ Բաբաջանյանի հետ: Նա մարդ էր, որը պարզապես հավերժ

became the non-official anthem of Moscow.

The songs “Song of First Love” (Arachin Siro Yerge), “My Yerevan” (Im Yerevan) and “Pretty Girl of Yerevan” (Yerevani Sirun Aghchik) were loved by all Armenians; they were translated into Russian and were sung by different singers.

Arno Babajanian created a successful cross-cultural style of his own. His original style absorbed a variety of influences including jazz, rock’n roll, classical music, and the traditional Armenian folk-music. Babajanian’s original style is immediately recognizable by everyone who once heard his classical compositions and popular hits.

Arno Babajanian is one of the notable Armenian composers of the 20th century, USSR and ASSR People’s Artist, recipient of the State Awards and awards at international contests, a person who has changed the notions of Soviet pop music in the 1950–60s and made a serious revolution in Soviet song. Even though he was proclaimed as a songwriter-composer, Babajanian’s chamber songs, instrumental and symphonic works still haven’t been studied. He continued with the style of Sergey Rakhmaninov and was considered one of the world’s exceptional composers.

“Babajanian’s songs are distinct with the optimism toward life, the openness, as well as the rich, brilliant melodies,” great Russian composer Rodion Shchedrin wrote.

սիրահարված էր կյանքին: Նա հումորով էր և շատ մարդասեր, հենց այդ բարությունն էլ ծնունդ էր տալիս երաժշտությանը: Գեղեցկության նրա ընկալումը բնածին է: Նման հոյակապ մարդու կյանքումս չեմ հանդիպել»:

Բաբաջանյանն իսկապես ժամանակի լավագույն կոմպոզիտորներից էր: Նա գրել է «Պաղտասար աղբար» մյուզիքլը, ինչպես նաև Գաբրիել Սունդուկյանի անվան թատրոնում բեմադրված Վիլյամ Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է» ներկայացման երաժշտությունը, որը հետագայում դարձավ թատրոնի հիմնը:

Բաբաջանյանը նաև այն եզակի կոմպոզիտորներից է, ով իր գործերում լիարժեք ներկայացնում է Երևանի դիմագիծը: Նրա ընտանիքն ապրում էր քաղաքի կենտրոնական փողոցներից մեկի՝ Նալբանդյանի վրա, նույն բակում բնակվել են Խորեն Աբրահամյանը, Ֆրունզե Դովլաթյանը, ակադեմիկոս էմիլ Գաբրիելյանը և այլք:

2003 թ. Երևանում Թումանյան-Տերյան փողոցների խաչմերուկում տեղադրվեց կոմպոզիտորի արձանը, որի հեղինակն էր քանդակագործ Դավիթ Բեջանյանը: Մի քանի տարի անց՝ 2008 թ., Մոսկվայում բացվեց Բաբաջանյանի՝ Տիգրան Արզումանյանի հեղինակած բրոնզե հուշատախտակը:

Բաբաջանյանը մահացել է 1983 թվականի նոյեմբերի 11 ին Մոսկվայում, մարմինը հանգչում է Երևանի քաղաքային գերեզմանատանը:

Notable Russian poet Andrey Dementyev said the following about Arno Babajanian: “I have collaborated a lot with Babajanian. He was a man who was infinitely in love with life. He was so full of humor and was so humane that kindness gave birth to his music. He had an innate sense of beauty. I have never seen such a brilliant person in my life.”

Arno Babajanian was truly one of the greatest composers of the time. He composed the musical called “Baghdasar Aghbar” and the music for the play “My Heart is in the Mountains” by William Saroyan, which was performed at the G. Sundukyan Theater. The music composed for the trumpet became the anthem of the Theater.

Arno Babajanian is known to many as the composer that portrays the image of Yerevan in his music. His family lived in the central part of the city, in Nalbandyan street, which was a home place to many other notable Armenians (Khoren Abrahamyan, Frunze Dovlatyan, academician Emil Gabrielyan and others.)

In Yerevan in 2003 on the corner of Tumanian and Terian Streets the monument to the composer was erected. The author was sculptor David Bejanyan. Some years later in 2008 in Moscow bronze memorial plaque to Arno Babajanian was opened the author was Tigran Arzumanyan.

Arno Babajanian passed away on November 11, 1983 in Moscow. He is buried in the Yerevan Municipal Cemetery.

Սերբիա • Serbia

Խաչատուր Ալմազյան

Զուգակահար Խաչատուր Ալմազյանը ծնվել է Երևանում՝ մտավորականների ընտանիքում։ Կրթությունը ստացել է հայրենի քաղաքում, նախ՝ Պ. Ի. Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցում՝ Պետրոս Չայկազեանի դասարանում, ապա՝ Երևանի պետական կոնսերվատորիայում՝ Վիլլի Մուկացյանի կուրսում։ Չետագայում նա շարունակել է ուսումը Բրյուսելի Թագավորական կոնսերվատորիայում՝ Իգոր Օյստրախի ղեկավարությամբ, Նյու Յորքում՝ Միշա Կեյլինի դասարանում, ինչպես նաև Փարիզում՝ Էդուարդ Վուլֆսոնի դասարանում։

1997 թ. նա արժանացել է Բելգիայի ռադիոյի և հեռուստատեսության մրցույթի առաջին մրցանակին։

Ալմազյանը բազմաթիվ համերգներով ներկայացել է համաշխարհային ճանաչում ունեցող այնպիսի երաժիշտների հետ, ինչպիսիք են Կոլյա Բլախերը, Ալեքսանդր Մարկովիչը,

Ռուդոլֆ Վերթեն, Մարկո Պարիսոտտոն, Յուստուս Ֆրանցը, Ֆրանկ Շիփվեյը և շատ ուրիշներ։

Նա հեռուստատեսության ու ռադիոյի համար նվագել և ծայնագրություններ է կատարել Շանհայի սիմֆոնիկ, Օնտարիոյի ֆիլհարմոնիկ, Բելգիայի ռադիոյի ֆիլհարմոնիկ, Մորավիայի ֆիլհարմոնիկ, Պրահայի վիրտուոզներ, Բելգիայի ազգային, սերբական Վոյվոդինա սիմֆոնիկ, գերմանական ազգային ֆիլհարմոնիկ, Եվրոպայի «Շարլեմեյն», Դուբրովնիկի սիմֆոնիկ և մի շարք այլ նվագախմբերի հետ։

2003 թ. երաժիշտը «Շարլեմեյն» նվագախմբի հետ ամերիկյան հեղինակավոր Սոնորիս ընկերության համար ծայնագրել է Մենդելսոնի ջութակի, դաշնամուրի և նվագախմբի համար կոնցերտը։ 2007-ին նա սերբ թավջութակահար Թամարա Սավչի հետ հիմնադրել է «Ալմազյան սիմֆոնիա» նվագախումբը։

Khachatur Almazian

The violinist Khachatur Almazian, was born in Yerevan in an artistic family . He studied in his native city with Petros Haykazian at P.I . Tchaikovsky Special Music School and Villy Mokatsian at Komitas State Conservatory .

Later he studied at the Conservatoire Royale de Bruxelles under Igor Oistrakh , in New-York with Misha Keylin and in Paris with Eduard Wulfson .

In 1997 he won the First Prize at the Belgian Radio and TV Competition.

Almazian played countless concerts with world known musicians such as Kolja Blacher, Alexander Markovich, Rudolf Werthen, Marco Parisotto , Justus Frantz, Frank Shipway and many others...

He performed and recorded for Radio and TV with Shanghai Symphony; Ontario Philharmonic; Belgian Radio Philharmonic;

Moravian Philharmonic, Virtuosi di Praga; National Orchestra of Belgium; Serbian Vojvodina Symphony; Philharmonie der Nationen (Germany); Charlemagne Orchestra for Europe; Dubrovnik Symphony, and many other orchestras...

In 2003 the musician recorded a CD – Mendelssohn 's double concerto for violin, piano and orchestra – for SONORIS label (USA) with Charlemagne Orchestra .

In 2007 with the Serbian cellist Tamara Savic he founded the “Almazian Symphony”– a unique project, all female orchestra, performing in a classical crossover style. After the premiere, which took place in Belgrade, the project was called “New classic for new Millennium” by Serbian media. A special media attention was also given to the American composer Ivana Lisak for her arrangements.

Սա եզակի նախագիծ է, որի կազմում բացառապես իգական սեռի ներկայացուցիչներ են և կատարում են դասական քրոսովեր ոճում: Բելգրադում տեղի ունեցած պրեմիերայից հետո սերբական մամուլը նախագիծը կնքեց «Նոր հազարամյակի Նոր դասական երաժշտություն» անվամբ: Լրատվամիջոցների հատուկ ուշադրությանն արժանացավ Նան Նվագախմբի հետ համագործակցող ամերիկացի կոմպոզիտոր Իվանա Լիզակը:

Պրեմիերայից անմիջապես հետո՝ 2008 թ., աշխարհահռչակ կինոռեժիսոր Էմիր Կուստուրիցյան «Ալմազյան սիմֆոնիա» Նվագախմբին հրավիրեց Նվագելու իր առաջին՝ «Կուստենդորֆ» ֆիլմերի և երաժշտության փառատոնի բացման արարողությանը: Նույն թվականին Նվագախումբը հանդես եկավ հեղինակավոր EXIT փառատոնի փակման արարողությանը. ի դեպ, այն եվրամիության փառատոների մրցանակաբաշխության շրջանակներում արժանացել է «Լավագույն եվրոպական փառատոն» կոչմանը: Հրավերները հաջորդում էին մեկը մյուսին՝ «Սկոպյեի փառատոն», «Եվրոպայի ռիթմ» փառատոն և այլն... Կարևորագույն ելույթներից է համարվում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հրավերով Փարիզի համերգը:

2010 թ. Ալմազյանն ու Սավիչը բացառիկ պայմանագիր են կնքել ֆրանսիական «Պալաս» ընկերության և աշխարհահռչակ պրոդյուսերներ Մարկ դի Դոմենիկոյի ու Զվենթին Բաչելետի հետ և միասին ձայնագրել իրենց առաջին՝ «Փոփ սիմֆոնիա» ալբոմը, որը 2013 թ. լույս ընծայեց «Սոնի Մյուզիք Էնթերթեյնմենթ»-ը: Իրադարձությունը լուսաբանվեց բոլոր խոշոր ֆրանսիական հեռուստաալիքներով:

2011 թ. ջութակահարը դարձավ «Միսս Սերբիա» գեղեցկության մրցույթի ժյուրիի նախագահ:

Ալմազյանի կյանքում հատուկ տեղ է զբաղեցնում կինոռեժիսոր Էմիր Կուստուրիցյայի հետ ընկերությունն ու համագործակցությունը: Ալմազյանը, այս անգամ որպես պրոդյուսեր, հրավիրեց Կուստուրիցյային և Նրա «The No Smoking Orchestra» Նվագախմբին՝ առաջին անգամ համերգով Հայաստանում ներկայանալու:

Just after their premiere, the world known film director Emir Kusturica invited “Almazian Symphony” to perform at his first Küstendorf Film & Music Festival 2008. At the same year the ensemble performed at the closing ceremony of the prestigious EXIT Festival, officially recognized as the “Best Major European festival” among the EU Festival Awards. The ensemble was invited at the opening ceremony of Skopje Summer Festival, and the closing ceremony of the “Rhythm of Europe” Street Festival. One of the highlights was an invitation from UNESCO to perform in Paris.

In 2010 Almazian and Savic signed an exclusive contract with Pallass Production House (France), and together with the world known producers Marc Di Domenico and Quentin Bachelet made their first album “Pop Symphony” released in 2013 by Sony Music Entertainment and announced by all major French TV channels.

In 2011 the violonist became President of Jury of Miss Serbia Beauty Contest.

The friendship and cooperation with Emir Kusturica has had a special place in his life. It was Khachatur Almazian, this time as a producer, who invited Kusturica and his band The No Smoking Orchestra for their first ever visit and concert to Armenia.

Ֆրանսիա • France

Պատրիկ Ֆիորի

Պատրիկ Ֆիորին ծնվել է Մարսելում 1970 թ. սեպտեմբերի 29-ին: Կարճ ժամանակ անց Պատրիկի կորսիկացի մայրը և ազգությամբ հայ հայրը՝ Ժակ Շուշայանը, տեղափոխվում են Կորսիկա. պատանին և նրա չորս եղբայրներն ու քույրերը մեծանում են Կարծեսում: Շուտով ակնհայտ է դառնում, որ Պատրիկը բացառիկ ձայնային տվյալներ ունի: Տղան զուր ժամանակ չի վատնում ու սկսում է հետազա կյանքի համար արժեքավոր փորձ ձեռք բերել. ընտանեկան հավաքույթների ժամանակ հանդես է գալիս ներկայացումներով: Պատրիկի տաղանդավոր երիտասարդ քույրը 13 տարեկանում կազմակերպում է նրա բեմերը Մարսելի օպերային թատրոնի բեմում, տղան ֆրանսերենով ներկայացնում է «Մանկության այգում» մյուզիքլը: Կարճ ժամանակում Պատրիկը սկսեց տարածաշրջանի երաժշտական ասպարեզում մեծ հեղինակություն վայելել: 1992 թ. Պատրիկ Ֆիորին կրկին հայտնվում է լրատվամիջոցների ուշադրության կենտրոնում. նա արժանանում է «Ֆրանկոֆոնիայի շանսոն» մրցույթի պատվավոր առաջին մրցանակին: Շատ շուտով Ֆիորիի բացառիկ ձայնային տվյալների մասին լուրերը տարածվեցին ամենուր, և 1993 թվականին նրա մասին լսում է նաև Մարի Ֆրանս Բրիերը, որն այն ժամանակ Ֆրանսիայի ազգային երկրորդ հեռուստաալիքի ռեժիսորն էր: Պատրիկի հզոր ձայնով հիացած՝ տիկին Բրիերը նոր ծագող աստղին առաջարկում է Ֆրանսիան ներկայացնել «Եվրատեսիլ» երգի միջազգային մրցույթում: Նա ֆրանսիացի երգիչ Ֆրանսուա Վալերիին հանձնարարում է երգ գրել Կորսիկայի մասին, և ահա 1993 թվականին Պատրիկ Ֆիորին հայտնվում է Իռլանդիայում և միլիոնավոր հեռուստադիտողների առջև կատարում է «Մամա Կորսիկա» երգը: Երիտասարդ երգիչը ֆրանսիացիներին հպարտանալու առիթ տվեց՝ զբաղեցնելով պատվավոր 4-րդ հորիզոնականը: Ավելի ուշ Ֆիորին ձայնագրում է իր դեբյուտային ալբոմը: 1997 թ. նա ծանոթանում է ֆրանսիացի հայտնի երգահան էդի Մարնեյի հետ: Մարնեյը, տպավորված նրա ձայնային յուրահատուկ տվյալներով, նրան ներկայացնում է իր երգահան գործընկերոջը՝ Լյուկ Պլամոնդոնին, որն այդ ժամանակ անցկացնում էր «Փարիզի Աստվածամոր տաճարը» մյուզիքլի նախընտրական լսումները: Լսումներին մասնակցելով՝ Ֆիորին միանգամից ընտրվում է Ֆեբի դերակատար: Համագործակցելով կանադացի աստղեր Դանիել Լավուայի և Գարուի հետ՝ Ֆիորին շարունակեց հաղթարշավը Եվրոպայում «Բելլ» մեներգով:

Patrick Fiori

Patrick Fiori was born in Marseilles on 29 September, 1970. Shortly after his birth, Patrick's Corsican mother and Armenian father Jacques Chouchayan moved to Corsica, where the young boy and his four brothers and sisters grew up in Cargèse. It soon became obvious that Patrick had an exceptional voice and he wasted no time in building up valuable life experience, performing at family parties and other local events. The sister of the talented singer arranged his stage debut at the Marseilles Opera at the age of 13, performing in the French musical "Au jardin de l'enfance." Patrick rapidly established an excellent reputation for himself on the regional music scene.

In 1992, Patrick Fiori was back in the media spotlight again, he carried off the top award at the "Chanson Francophone." The word of Fiori's exceptional voice soon spread and in 1993 finally reached the ears of Marie-France Brière, at that time the director of France's second national TV channel France 2. Impressed by Fiori's vocal prowess, Madame Brière asked the up-and-coming star to represent France at the Eurovision Song Contest. She commissioned the French singer François Valéry to write a song about Corsica and on 1993, Patrick Fiori

found himself in Ireland, performing "Mama Corsica" in front of several million viewers. The young singer made France feel proud, coming in at a very respectable fourth place. Later the young singer decided to go ahead and record his debut album.

In 1997, he met the famous French songwriter Eddy Marnay. Impressed by the young singer's exceptional voice, Marnay put Fiori in touch with his songwriting colleague Luc Plamondon, who was at that time auditioning singers for their forthcoming musical "Notre-Dame de Paris." After the audition he instantly landed the role of Phoebus. Teaming up with his Canadian co-stars Daniel Lavoie and Garou, Patrick Fiori went on to score a phenomenal hit in Europe with the single "Belle."

The year of 1998 proved to be a major year in Patrick Fiori's career. Following the phenomenal success of "Notre-Dame de Paris," the French singer was obviously much in demand. "Disney" invited Fiori to record the soundtrack for the French version of their animated film "Mulan" and Steven Spielberg's production company Dreamworks also asked the singer to provide vocals for the soundtrack of the French version of "The Prince of Egypt."

1998 թ. նշանակալի եր Պատրիկ Ֆիորիի կարիե-
րայում: «Փարիզի Աստվածամոր տաճարը» մյու-
զիքի բացառիկ հաջողությունից հետո Պատրիկն
իսկապես դարձավ Ֆրանսիայի ամենապահանջ-
ված երգիչներից մեկը: «Դիսնեյ» ընկերությունը
Նրան հրավիրեց ձայնագրելու «Մուլան» անի-
մացիոն ֆիլմի, իսկ Սթիվեն Սփիլբերգի «Դրիմ-
վորքս» ընկերությունը՝ «Եգիպտոսի արքայազնը»
ֆիլմի ֆրանսիական տարբերակների սաունդ-
թրեքները:

2000 թ. ապրիլին Ֆիորին ձայնագրեց իր Նոր
«Քրիզալիդ» ալբոմը:

Հաջորդ տարվա ընթացքում Ֆիորին հյուրախա-
ղերով հանդես եկավ Շվեյցարիայում, Բելգիայում և
Կանադայում:

2002 թ. սեպտեմբերին նա լույս ընծայեց իր Նոր
ալբոմը՝ նվիրված հայրենի Մարսել քաղաքին. ալ-
բոմը վաճառվեց 300 000 օրինակով: Հաջորդ երկու
տարվա ընթացքում Պատրիկն իր Ժամանակն ու
եռանդն ամբողջությամբ նվիրեց հյուրախաղերին,
շրջագայեց Ֆրանսիայով, հանդես եկավ ավելի քան
130 համերգներով:

Ողջ երկրով իրականացված լարված շրջագա-
յությունից հետո երգիչը վերադարձավ ձայնագր-
ման ստուդիա ու սկսեց աշխատել հաջորդ ալբոմի
վրա, որը լույս տեսավ 2005 թ.:

Հետագա տարիները ևս Պատրիկի համար բեղմ-
նավոր էին. մինչ օրս էլ նա ֆրանսիական շոու-
բիզնեսի պահանջված աստղերից է:

In April 2000, Fiori went on to release a new album
entitled "Chrysalide."

The following year was marked by tours to Switz-
erland, Belgium and Canada.

In September 2002, he released a new album dedi-
cated to his hometown Marseilles, with 300,000 sold
copies.

The next two years Patrick devoted much of his time
and energy to touring. He ended up travelling all over
France, performing more than 130 concerts.

After this extensive national tour, the singer returned
to the studio to begin work on a new album, which was
released in 2005.

The following years have also been very productive
for Patrick; until now he is considered to be one of the
most demanded stars of French show business.

Ալան Ալթինօղլու

Ալան Ալթինօղլուն ծնվել է 1975 թ. Ստամբուլից գաղթած հայերի ընտանիքում։ Նա սովորել է Փարիզի ազգային բարձրագույն կոնսերվատորիայում, որտեղ հետագա տասը տարին նաև դասավանդել է որպես վոկալ անսամբլային դասարանի պրոֆեսոր։

Ալան Ալթինօղլուն մշտական հյուր է համաշխարհային այնպիսի առաջատար օպերային թատրոնների, ինչպիսիք են Նյու Յորքի Մետրոպոլիտեն և Չիկագոյի լիրիկական օպերային, Բուենոս Այրեսի Քոլոն, Շտատսօպեր Վիեն, Բեռլինի Դոյչօպեր, Փարիզի բոլոր երեք օպերային թատրոնների, ինչպես նաև այլ հայտնի բեմերի։ Նա ելույթներ է ունեցել նաև Չալցբուրգի, Օրանժի և էքս ան Պրովանսի փառատոններում։

Լինելով վարպետ նվագախմբային դիրիժոր Ալթինօղլուն ելույթներ է ունենում այնպիսի ականավոր նվագախմբերի հետ, ինչպիսիք են Չիկագոյի սիմֆոնիկ, Ֆիլադելֆիայի, Ֆրանսիայի ազգային, Փարիզի, Ռադիոֆրանսի ֆիլհարմոնիկ, Լիոնի ազգային, Բիրմինգհեմ քաղաքի սիմֆոնիկ, Դրեզդենի, Բեռլինի, Վիեննայի ռադիոյի սիմֆոնիկ, Ցյուրիխի Տոնհալե, Լիսաբոնի Գյուլբենկյան և մի շարք այլ նվագախմբերը։

Անցած թատերաշրջանի օպերային կարևոր իրադարձությունները ներառում են վերադարձ Մետրոպոլիտեն օպերային թատրոն՝ Մասնեի «Վերթերի տառապանքները», «Սիմոն Բոկանեգրա», «Ֆիգարոյի ամուսնությունը» օպերաների, ինչպես նաև Վիեննայի Շտասօպերայում «Դոն Ջիովանիի», և Ցյուրիխում «Սալոմեի» նոր ներկայացումների ղեկավարումը։

Այս թատերաշրջանի օպերային ելույթները ներառում են նաև Վիեննայի Շտատսօպերայում «Դոն Կառլոս» և «Սալոմե» օպերաները, «Մանոն Լեսկո» նոր ներկայացումը, Մյունխենի Բայրիխ Շտատսօպերայում, Փարիզի Ազգային օպերային թատրոնում «Դոն Ջիովանի» օպերայի, Մայքլ Չանեկեի դերի ներկայացումը և Ցյուրիխում Քրիստիան Ջոսֆի նոր օպերայի՝ «Ռոտե Լաթերնե» համաշխարհային

պրեմիերան։

Ալթինօղլուն դեբյուտային ելույթներ կունենա Լոնդոնի թագավորական օպերային թատրոնում («Դոն Ջիովանի»), ինչպես նաև Բայրոթյան Ֆեսթսպիելում («Լոհենգրին»)։ Դեբյուտային ելույթներում ներառված են Գոթենբուրգի սիմֆոնիկ, ինչպես նաև Ցյուրիխի «Թոնհոլ» նվագախմբերի ղեկավարումը։ Նա կղեկավարի նաև Վիեննայի Մյուզիքֆերեինում (Musikverein) Պոլենսի «Ստաբատ Մատերի» ներկայացումը և Մոցարտի «Ռեքվիեմը», որը նվիրված կլինի շայոց ցեղասպանության հարյուրամյա տարելիցին։

Խմբավարությանը զուգահեռ Ալթինօղլուն լավագույնս տիրապետում և հատուկ նշանակություն է տալիս Լիեդի երգացանկին։ Նա պարբերաբար համագործակցում է մեցցո-սոպրանո Լորա Գուբիշի հետ. «Naïve» ծայնագրման ստուդիայում նրանց վերջին համատեղ ծայնագրությունը ներառում է դը Ֆալլայի, Օբրադորսի, Գրանադոսի, Բերիոյի և Բրամսի ժողովրդական երգերը, ինչպես նաև Մորիս Ռավելի և Չենիի Դյուպակի երգերի ծայնագրությունը։

«Naïve» ծայնագրման ստուդիան թողարկել է Սիմֆոնիա Վարսովիայի հետ համատեղ Չենիի Գորեկիի Երրորդ սիմֆոնիայի, Ֆրանսիական ազգային նվագախմբի հետ Թանգիի թավջութակի կոնցերտի և Դուսապենի «Պերելա» օպերայի ծայնագրությունները։ Բացի այդ, այս ամառ Ալթինօղլուն ծայնագրվելու է «Գերմանական գրամֆոնին» արժանացած Պյոտր Բեչալայի հետ։ Անցյալ թատերաշրջանի ծայնագրությունների շարքում են Մոնպելյեի ազգային նվագախմբի հետ Լալոյի «Պեռլա» օպերան, Ռոբերտո Ալագնայի և Բեռլինյան Ռոնֆոլդ սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ Լիստի կոնցերտները, ինչպես նաև «Պենտատոն» ծայնագրման ստուդիայի համար Նարե Արղամանյանի ելույթը։ «Ակորդ» ծայնագրման ընկերությունը թողարկել է Չոնեգերի «Ժաննա Դ'Արկը խարույկի վրա» օրատորիայի DVD տարբերակը։

Alain Altinoglu

Alain Altinoglu was born in 1975 into an Armenian family who were originally from Istanbul. Alain Altinoglu studied at the Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris, where he has also taught as a professor of the vocal ensemble class for ten years.

Alain Altinoglu is a regular guest at the world’s leading opera houses such as the Metropolitan Opera New York, the Lyric Opera of Chicago, the Teatro Colon in Buenos Aires, the Staatsoper Wien (the Vienna State Opera), the Deutsche Oper Berlin, and all three opera houses in Paris as well as on many other famous stages. He has also appeared at the festivals in Salzburg, Orange and Aix-en-Provence.

An accomplished orchestral conductor, Altinoglu appears with such distinguished orchestras as the Chicago Symphony, Philadelphia Orchestra, Orchestre National de France, Orchestre de Paris, Orchestre Philharmonique de Radio France, Orchestre National de Lyon, City of Birmingham Symphony Orchestra, Staatskapelle Dresden, Staatskapelle Berlin, Radio-Symphonieorchester Vienna, the Tonhalle Orchester Zurich, the Gulbenkian Orchestre Lisbon and many others.

Last season’s opera highlights included a return to the Met (the Metropolitan Opera) with a production of Massenet’s “Werther”, “Simon Boccanegra” (Giuseppe Verdi), “Le Nozze di Figaro” and “Don Giovanni” (Wolfgang Amadeus Mozart) at the Staatsoper Wien, as well as “Salome” (Richard Strauss) in Zurich.

This season, opera appearances include “Don Carlos” and “Salome” at Staatsoper Wien, a new production of “Manon Lescaut” at Bayerische Staatsoper Munchen, a Michael Haneke

production of “Don Giovanni” at Opéra National de Paris and a world premiere production of Christian Jost’s new opera “Rote Laterne” in Opera House Zurich.

Altinoglu will give debut appearances at London’s Royal Opera House (“Don Giovanni”) as well as Bayreuther Festspiele (“Lohengrin”, Wagner). On the concert podium, debut appearances include Gothenburg Symphony as well as Tonhalle Orchester Zurich. He will lead the performance of Poulenc’s “Stabat Mater” at the Musikverein in Vienna and Mozart’s Requiem to mark the 100th anniversary of the Armenian Genocide in April. Alongside his conducting, Altinoglu maintains a strong affinity and command over the Lied repertoire. Regularly accompanying mezzo-soprano Nora Gubisch, their most recent recording for Naïve record label includes folk songs by de Falla, Obradors, Granados, Berio and Brahms. Other recordings together have included a disc of songs by Henri Duparc (Cascavelle) and Maurice Ravel. The Naïve also released a recording of Henryk Gorecki’s Third Symphony, together with the Sinfonia Varsovia as well as Tangy’s Cello Concerto with the Orchestra National de France and Dusapin’s “Perela”. Furthermore, this summer Altinoglu records a disc with Deutsche Grammophon artist Piotr Beczala. Past releases include Lalo’s Fiesque with the Orchestre National de Montpellier and Roberto Alagna for Deutsche Grammophon and Liszt’s Piano Concertos with the Rundfunk-Sinfonie-Orchester Berlin and Nareh Arghamanyan for Pentatone. A DVD recording of Honegger’s “Jeanne d’Arc au bûcher” was released by the French record label Accord.

Lիզ Սարյան

Լիզ Սարյանը ծնվել է հայ գաղթականների ընտանիքում։ Մանկուց ականջ դնելով մոր երգած հայկական երգերին՝ Լիզը սկսել է երգել։

Նա առաջին անգամ հեռուստատեսյանին հայտնվել է 1964 թ. մայիսի 1–ին՝ կիրակնօրյա հաղորդման ժամանակ, որի սպորտային հատվածը ներկայացնում էր Ռեյմոն Մարսիակը, իսկ Ռոժե Լանգաքը և Գի Լյուքսը՝ խտրադայինը։ Չաղթողը պետք է մրցոյթին ներկայանար հաջորդ շաբաթ։

Բազմաթիվ մասնակիցներից ընտրված Լիզը հանդես եկավ կոմպոզիտոր Ժորժ Կառվարենցի «Բալալայկա» երգով։

Լիզ Սարյանը երկրորդ անգամ ներկայացավ ժան–ժակ Վարուժյանի ստեղծագործության հիման վրա Պոլ Կուլակի գրած «Փոթորիկը» երգով։

Ժյուրիի նախագահը՝ Ռոբեր Բովեն, առաջին մրցանակը շնորհեց Լիզ Սարյանին։ Արդյունքում Լիզը «Դիսկ Վոգ» ընկերության հետ կնքեց սկավառակի ծայնագրման պայմանագիր։

Չետո Նրան առաջարկվեց հյուրախաղերով հանդես գալ Ֆրանսիայի հարավում։ Երջագայության ընթացքում Նրան հնարավորություն ընձեռվեց հանդես գալու այնպիսի հայտնի արտիստների հետ, ինչպիսիք են Պետուլա Կլարկը, Ֆրանսուա Արդին, Ռիշար Անտոնին, Զոնի Չոլիդեյը և հանրաճանաչ ժակ Բրեյը։ Կարճ ժամանակ անց Նա հասկանում է, որ արվեստի աշխարհում տիրող մթնոլորտը ճնշող է, հարցա–

զրույցների ընթացքում, որոնք տալիս էր, ասելիք չունեի։ Շուտով որոշում է ինչ–որ ժամանակով հեռանալ բեմից, քանի որ դժվարությամբ էր շփվում լրատվամիջոցների ներկայա–ցուցիչների հետ։

Չնայած մեկուսացմանը՝ «Vogue»–ը Նրան ներկայացնում է «ՄԻԴԵՄ» երաժշտական փառատոնին՝ ճայնասկավառակ–ների և երաժշտական հրապարակումների միջազգային շուկային, որտեղ Նրա արվեստը մեծ պահանջարկ ուներ։

Ամուսնությունն ու հետագայում երեխայի ծնունդը Նոր լույս են սփռում Նրա կյանքին։

Այնուհետև Նրան համակում է մայրենի լեզվով երգելու ցանկությունը, լեզու, որի նկատմամբ Նա առանձնահատուկ մոտեցում ուներ։ Լիզ Սարյանը կոմպոզիտոր Արա Պար–թեյանի ղեկավարությամբ ծայնագրում է իր առաջին սկավառակը, որը կրում էր «30 CM» անունը։ Նա ելույթներով հանդես է գալիս բազմաթիվ բարեգործական երեկոների ընթացքում։ Չետագայում Լիզը ելույթ է ունենում տարբեր երկրների բեմահարթակներում՝ Նյու Յորք, Կահիրե, Ալեք–սանդրիա, Սան Պաուլո, Բրյուսել, Ժնև, Լոնդոն և այլն... ամենուր, որտեղ կար հայ համայնք։

Թեև վախենում էր ինքնաթիռից, Լիզ Սարյանը որոշում և առաջին անգամ Չայաստան է գալիս 1984 թ. և տալիս 15 համերգ։ Այդ համերգներն անջնջելի հետք թողեցին Նրա հոգում՝ դառնալով հայ հասարակության կողմից ջերմ

ընդունելության հուշ։ Սա զգացողություն էր, որ երբևէ Լիզը չէր ունեցել, երբ այլբեմահարթակներում հանդես էր գալիս։ Չամերգների ընթացքում Սարյանին նվա–գակցում էր Ֆրեդերիկ Մանուկյանը, Չայկական ռադիոյի և հեռուստատեսության պետական նվա–գախումբը՝ Մելիք Մավիսակալյանի գլխավորու–թյամբ։

1974 թ. Մարտելում Լիզն առաջին անգամ հանդիպում է Մելինե Մանուշյանին՝ ֆրանսիական Դիմադրության շարժման հայտնի գործչի՝ Միսաք Մանուշյանի կնոջը։ Ծնվում է Նրանց մեծ բարեկամությունը, որը տևում է մինչև Մելինեի մահը։

Նրանք համակարծիք էին անարդարության բոլոր ձևերի դրսևորման հարցում։ Այդ ժամանակվանից ի վեր Նրանք ծեռնամուխ են լինում Չայոց ցեղասպան–ության ճանանաչման ընթացքին։

Սարյանի առաջին համերգը Երևանում տեղի է ունե–ցել 1984 թ. Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզա–համերգային համալիրում, այնուհետև 2009 թ. Աիդա Կառվարենցի և Սեդա Ազնավուրի հետ համատեղ ելույթ է ունեցել Երևանի օպերային թատրոնում, Գյումրիում և Ստեփանակերտում՝ «Քեզ համար, Չայաստան» համերգային ծրագրի շրջանակներում՝ նվիրված Շառլ Ազնավուրի ծննդյան 85–ամյակին։

Լիզ Սարյանն ապրում է Ֆրանսիայում, չի ստեղ–ծագործում, սակայն շարունակում է վայելել իր հանդիսատեսի սերը։

Liz Sarian

Liz Sarian was born to a family of Armenian Genocide survivors. She started to sing in childhood after she had listened to Armenian songs sung by her mother.

Liz Sarian first appeared on the screen on May 1, 1964, in a Sunday TV show. The sport part of the program was presented by Raymond Marcillac, whereas Roger Lanzaç and Guy Lux introduced the variety section. The winner was to arrive the following week.

Having performed the composer Georges Garvarentz' song Balalaïka, she was delighted to have been shortlisted among the numerous participants. At the second round Liz Sarian performed Paul Koulak's (Koulaksezian) song – the variation of Jean–Jacques Varoujian's composition La tempête – and was awarded the first prize by the president of the jury Robert Beauvais. As a result, Liz Sarian signed a contract with the Disques Vogue record label. Afterwards she was suggested taking a tour to the South of France, where she had the opportunity to sing with the famous artists such as Petula Clark, Francoise Hardy, Richard Anthony, Johnny Hallyday and Jacques Brel.

However, the fake atmosphere of the bohemian life and meaningless interviews created difficulties communicating with media represen–tatives and she took the decision to leave the stage for some time. Nevertheless, the Vogue record label introduced her at MIDEM (the annual international market of discs and music publications) in Cannes as a highly demanded artist.

The marriage and baby birth brought a new meaning into her life. Liz Sarian was overwhelmed with the desire to sing in her native language. She recorded her first disc, named “30 CM” under the guidance of the composer Ara Bartevian.

She sang at various charity evenings and international stages: New York, Cairo, Alexandria, Geneva, London– anywhere where the Armenian community existed.

Despite her fear for planes, she first flew to Armenia in 1984 projecting 15 concerts. The latter forever remained in her heart as the memory of hospitable acceptance of the Armenian society. This was a feeling that she had never felt before in other places. The concerts were accompanied by Frederic Manoukian and the Armenian radio and television state orchestra headed by Melik Mavisakalyan.

Liz first met the spouse of a famous activist of Resistance Meline Manouchian in Marseille, in 1974. They became big friends and the two women regularly met each evening until the death of Meline. They shared the same ideas about the unfair things, held common opinions and launched the campaign for the recognition of the Armenian Genocide.

Sarian's first concert in Yerevan took place in 1984 at Karen Demirchyan Sports and Concerts Complex. She is also known for joint concerts with Aida Garvarentz and Seda Aznavour. In 2009, they performed in Yerevan Opera Theater, and then in Gyumri and Stepanakert, in the context of the concert program "For You, Armenia" devoted to Charles Aznavour's 85th anniversary.

Liz Sarian lives in France, she doesn't compose, but is still being appreciated and loved by her audience.

Մեծ նվիրվածությամբ, համբերությամբ ու սիրով Լևոնն ի վերջո կարողանում է տիրապետել դուդուկին և նրա նրբություններին:

Այդ ժամանակից ի վեր արվեստագետը ինքնավստահությամբ է ձեռք բերում և աստիճանաբար ճանաչվում որպես աշխարհի տաղանդավոր դուդուկահարներից մեկը:

1985 թ. կոմպոզիտոր Ժորժ Կառվարենցի երաշխավորությամբ Նրան են վստահում «Դրոշմված հիշողություններ» ֆիլմի երաժշտության դուդուկի հատվածը: Դա կինոյում նրա առաջին համագործակցությունն էր. դրան հաջորդեցին Լևրի Վեռնոյի «Մայրիկ», «Պարադիզ փողոց 588» և շատ այլ ֆիլմեր:

first collaboration in the film industry, which was followed by Henri Verneuil's Mayrig, Paradise Street 588, and many others. The gifted musician spread the duduk melody over the screens.

Soon an incredible event took place that seems to have changed his life. In 1992 Peter Gabriel offered Levon Minasian to take part in the creation of his album Us. Later Peter asked him to play at the opening ceremony of his solo world tour “Secret World Live”. Levon Minasian became popular and later collaborated with Charles Aznavour, Patrick Fiori, Ellen Segara, Christoph Mae, Daniel Lavua, Sting, and many other musicians. Afterwards Levon headed off to a new collaboration with the composer Armand Amar.

Լևոն Մինասյան

Լևոն Մինասյանը ծնվել է Մարսելում՝ Սուրբ-ժերոմ թաղամասում, որտեղ նրա նախնիները ապաստան էին գտել: Շրջապատված լինելով ընտանիքի անդամներով և հայ համայնքով՝ դեռևս երիտասարդ հասակում ժողովրդական գործիքների խմբում Լևոնը սկսում է մանդոլինա նվագել:

Տասնհինգ տարեկան էր, երբ ծնողները նրան հայկական դուդուկ նվիրեցին, և այդ օրվանից նա այն այլևս ձեռքից վայր չդրեց:

Ֆրանսիայում հայ արտիստների շրջագայությունների ժամանակ պատանի Լևոնն իր ընտանիքի հետ անբաժան էր նրանցից: Այնուհետև 70-ական թվականների վերջերին մի քանի անգամ ուղևորվում է Հայաստան՝ հատկապես Ջիվան Գասպարյանից և Վոլոդյա Հարությունյանից դուդուկի դասեր առնելու:

Levon Minassian

Levon Minassian was born in Marseilles, Saint-Jerome district, where his ancestors had settled down. Surrounded with family members and the Armenian community the young Levon started playing the mandolin in a folk band. He was fifteen years old when his parents presented him with the Armenian duduk and since then he has never handed it down. Levon and his family always accompanied the French tours of Armenian artists. Then, in the late 70s, Levon travelled to Armenia for several times with the main goal to take master classes with the famous duduk players Djivan Gasparyan & Vladimir Harutyunyan. With great devotion, patience and love Levon finally was able to master duduk and its nuances. Since then, he gradually obtained self-confidence and recognition as one of the world's talented duduk players. In 1985, the composer Georges Garvarentz entrusted him with the duduk part of the soundtrack to the film Engraved Memories. It was his

Չետո կատարվեց անհավատալի մի իրադարձություն, որը կարծես թե փոխեց Նրա կյանքը: 1992 թ. Պիտեր Գաբրիելը դիմեց Լևոն Մինասյանին՝ մասնակցելու իր «ԱՏ» ալբոմի ստեղծմանը, իսկ հետո նաև սուր կատարմամբ բացելու իր համաշխարհային շրջագայության «Secret world live tour» մենահամերգները:

Լևոն Մինասյանը դարձավ հանրաճանաչ դուդուկահար և հետագայում համագործակցեց Շառլ Ազնավուրի, Պատրիկ Ֆիրրիի, Էլեն Սեգարայի, Քրիստոֆ Մաեի, Դանիել Լավուայի, Սթիվեն և շատ այլ երաժիշտների հետ: Որոշ ժամանակ անց Լևոնը սկսում է Նոր համագործակցություն կոմպոզիտոր Արմանդ Ամարի հետ:

2003 թ. հենց Նրա հետ էլ ստեղծում է իր առաջին «Լևոն Մինասյան և ընկերներ» ալբոմը, որտեղ ընդգրկված էր աշխարհիկ ու հոգևոր երաժշտություն: Այստեղ վարպետը դուդուկը համատեղել էր աշխարհի այլ գործիքների հետ՝ հնդկական ջութակից մինչև ուղ:

2003 թ. Նախագահ Ժակ Շիրակը Նրան շնորհում է Արվեստի և գրականության ասպետի պատվավոր կոչում:

2006 թ. ստեղծվում է Նրա երկրորդ՝ «Songs from a world apart» ալբոմը:

Այսօր Լևոն Մինասյանն անկասկած իր սերնդի լավագույն դուդուկահարներից մեկն է և նպաստում է այդ գործիքի բացահայտմանն ու ճանաչմանը:

In 2003, Levon Minassian released his first album “Levon Minassian and Friends” with Armand Amar which included both secular and spiritual music. The master combined duduk with other folk instruments ranging from Indian violin to oud. In 2003, the President Jacques Chirac awarded him the Honorary title of Knight of Arts and Literature. In 2006, he released his second album, called “Songs From a World Apart”.

Levon Minasyan, surely, is one of the best duduk players of his generation and he does his best to introduce the instrument and spread it in all the continents.

Միշել Լեգրան

«Երբ դեռ մանուկ էի, իմ ցանկությունն էր կյանքում երաժշտությամբ շրջապատված լինելը: Իմ երազանքն էր ոչինչ բաց չթողնել: Այդ պատճառով էլ ես երբեք չեմ կենտրոնացել երաժշտության միայն մեկ ուղղության վրա: Ինձ դուր է գալիս նվագել, խմբավարել, երգել ու ստեղծագործել բոլոր ոճերում: Այս պատճառով էլ զբաղվում եմ ամեն ինչով, բնավ դա չի նշանակում ամեն ինչից մի քիչ, հակառակը: Ես այս ամենն անում եմ միանգամից, լուրջ, անկեղծ ու մեծ նվիրումով:»

Միշել Լեգրանը ծնվել է 1932 թ. երաժշտական ընտանիքում. երաժշտական տաղանդով աչքի էին ընկնում հայրը՝ Ռայմոնը, Լեգրանը, և մայրական պապը՝ Ժակ Չելիանը, որը հայկական ծագում ուներ և սերում էր բուրժուական ընտանիքից: Տասը տարեկանում նա ընդունվում է Փարիզի կոնսերվատորիան, որն անսպասելի հայտնություն էր տղայի համար: «Մինչ այդ իմ մանկությունը միապաղաղ էր ու տխուր, – ասել է նա, – կյանքս անցնում էր մի հին դաշնամուրի շուրջը, ես միայնակ էի ու ծանձրանում էի: Սակայն մի օր, երբ մասնակցեցի Լուսեթ Դիսքավեզի երաժշտության տեսության դասընթացին, բացահայտեցի այն աշխարհը, որն ինձ էր պատկանում, հանդիպեցի մարդկանց, որոնք ինձ հետ միևնույն լեզվով էին խոսում: Չենց այդ պահից ես հասկացա, որ կյանքը հետաքրքիր է ու շատ բան կարող է առաջարկել»:

Նադիա Բուլանժի, Չենրի Զալանի և Նոել Գալոնի ղեկավարությամբ գերազանցության վկայականներով Լեգրանն ավարտում է կոնսերվատորիան: Որպես երաժշտական ռեժիսոր՝ համագործակցում է Մորիս Շևալյեի հետ: Նա ֆրանսիացի այս հանրահայտ երգչին ուղեկցում է

Michel Legrand

“Ever since I was a boy, my ambition has been to live completely surrounded by music. My dream is not to miss out anything. That’s why I’ve never settled on one musical discipline. I love playing, conducting, singing and writing in all styles. So I turn my hand to everything – not just a bit of everything. Quite the opposite. I do all these activities at once, seriously, sincerely and with deep commitment.”

Born in 1932, Michel Legrand came from a family with a musical tradition represented by his father, Raymond Legrand and his uncle Jacques Hélian. His maternal grandfather was descended from the Armenian bourgeoisie. When he was ten, he entered the Paris Conservatory, which proved to be an unexpected revelation. “Until then, my childhood had been flat and unhappy,” he relates. “My life revolved around an old piano and I was very bored. I was very lonely. Suddenly, when I joined Lucette Descaves’ music theory class, I discovered a world that belonged to me, people who spoke my language. From then on, I felt that life had something exciting and motivating to offer.”

After studying under the iron rule of Nadia Boulanger, Henri Challan and Noël Gallon for several years, Legrand left the Conservatory with top honors in harmony, piano, fugue and counterpoint. He immediately gravitated to the world of song, working as an accompanist musical director to Maurice Chevalier. He traveled with the famous French singer on his international tours. This gave him the opportunity to visit the United States for the first time. His instrumental LP, I Love Paris, did extremely well in that country in 1954. His first hit record also had great symbolic significance, revealing his

Կաննի փառատոնին «Ոսկե արմավենի» և «Լուի Դելլաբ» մրցանակներին արժանանալուց հետո նրա «Շերբուրգյան հովանոցներ»-ը, չնայած մասնագետների հոռետեսական կանխատեսումներին, համաշխարհային հաջողության հասավ:

Բաժանվող սիրահարների՝ «Ես չեմ կարող ապրել առանց քեզ» երգը, որն առաջինը ներկայացրեց Նանա Մուսկուրին, շատ հայտնի դարձավ, հիմնականում Նորման Գիմբելի («Ես կսպասեմ քեզ») անգլերեն տարբերակի շնորհիվ:

1968 թ. Լեգրանը տեղափոխվում է Լոս Անջելես: Չե-տագայում նա որոշում է իր ժամանակը բաշխել Փարիզի և Չիկլոդի միջև՝ փորձելով ամեն բան, որ հանդիպում էր իր ճանապարհին երաժշտության ասպարեզում:

Կինոնկարի երաժշտությունը երկխոսության այլըն-տրանքային տարբերակ համարելով՝ Միշել Լեգրանը եվրոպացի եզակի կոմպոզիտորներից է, ում ֆիլմա-ցանկում առկա են այնպիսի անուններ, ինչպիսիք են Օրսոն Ուելսը, Մարսել Կարնեն, Քլինթ Իսթվուդը, Նորման Ջոիսը և ուրիշներ:

միջազգային շրջագայությունների ժամանակ: Այսպիսով, նա առաջին անգամ ԱՄՆ այցելելու հնարավորություն է ունենում: Նրա գործիքային՝ «Ես սիրում եմ Փարիզը» ստեղծագործությունը 1954 թ. Նահանգներում մեծ հաջո-ղություն է ունենում: Նրա ծայնագրած առաջին հիթը ևս խորհրդանշական էր. դրանով նա բացահայտեց իր ներուժը: 22-ամյա տաղանդավոր երիտասարդը կանգ չէր առնում, շարունակում էր ամրապնդել դիրքերը թե՛ Ֆրանսիայում, թե՛ արտերկրում:

1950-ականներին Միշել Լեգրանը սկսեց երաժշտություն գրել նաև այն երաժիշտների համար, որոնց նվագակցում էր: Նրա առաջին հանրահայտ ստեղծագործությունը՝ «La Valse des Lilas», աչքի էր ընկնում յուրահատուկ մեղե-դայնությամբ, ինչն էլ հետագայում դարձավ նրա առան-ձնահատուկ ոճը. «Ես մեծ հավատ եմ դնում երաժշտու-թյան հիմքում»,– խոստովանում է Լեգրանը:

1955 թ. Միշել Լեգրանը սկսեց Նոր արտահայտչամիջոցներ կիրառել, հատկապես երբ գրեց երաժշտություն Անրի Վեռնոյի «Les Amants du Tage» կինոնկարի համար: Չորս տարի հետո ֆրանսիական Նոր ալիքի ի հայտ գալու հետ, Լեգրանը դարձավ ֆրանսիական Նոր կինոյի վերածննդի ակտիվիստներից մեկը: Նա սկսեց համագործակցել հանրահայտ կինոգործիչների հետ:

international potential: the talented 22 year old man did not look back and continued going from strength to strength in France and abroad.

In the 1950s, Michel Legrand also started composing for some of the artists he was accompanying. His first great song La Valse des Lilas, displayed an individual style of melodic writing which soon became his hallmark. “I put a great deal of faith in melody,” he admits.

In 1955, Michel Legrand turned his hand to another mode of expression when he wrote the film score to Les Amants du Tage by Henri Verneuil. Four years later, with the advent of the French New Wave, he became one of the architects of the revival of French cinema. He began collaborating with famous film directors. Along with the Palme d’Or award at the Cannes festival and the Prix Louis Delluc, The Umbrellas of Cherbourg achieved massive worldwide success despite the pessimistic predictions of many industry professionals. The parting lovers’ theme song, Je ne pourrai jamais vivre sans toi, initially covered by Nana Mouskouri, became a popular standard, largely owing to the English adaptation by Norman Gimbel (I Will Wait for You). Legrand moved to Los Angeles in 1968.

Այդուհանդերձ, կինոյի ոլորտում՝ Նրա հեղինակավոր մրցանակները (երեք «Օսկար») որևէ ազդեցություն չթողեցին Նրա ստեղծագործական կյանքի վրա:

«Օսկար»-ը, -պնդում է Լեգրանը,- մի ոսկե աստղ է, հաճոյախոսություն, հաջողության քաղցր համ, սակայն դա չի կարող որևէ դրական կամ բացասական ազդեցություն ունենալ կոմպոզիտորի վրա, այդ մրցանակի արդյունքում ուժեղ կամ թույլ կողմերը մնում են անփոփոխ»:

1964 թ. Միշել Լեգրանը որոշում է երգել իր երգերը, ևս մեկ տող ավելացնելով իր բազմազան կենսագրության մեջ: Նրա ծայնը վերածվում է մի Նոր արտասովոր գործիքի:

«Ես ցանկանում էի, - խոստովանում է Նա,- պարզապես փորձել այդ ամենը: Այդ քայլին գնացել եմ Նաև իմ ամոթխաժությունը հաղթահարելու համար: Տարիներ շարունակ բեմում իմ ունկնդրին մեջքով հանդես գալուց հետո որոշեցի փորձել Նաև հակառակը, շրջվել ու դեմ հանդիման կանգնել Նրանց»:

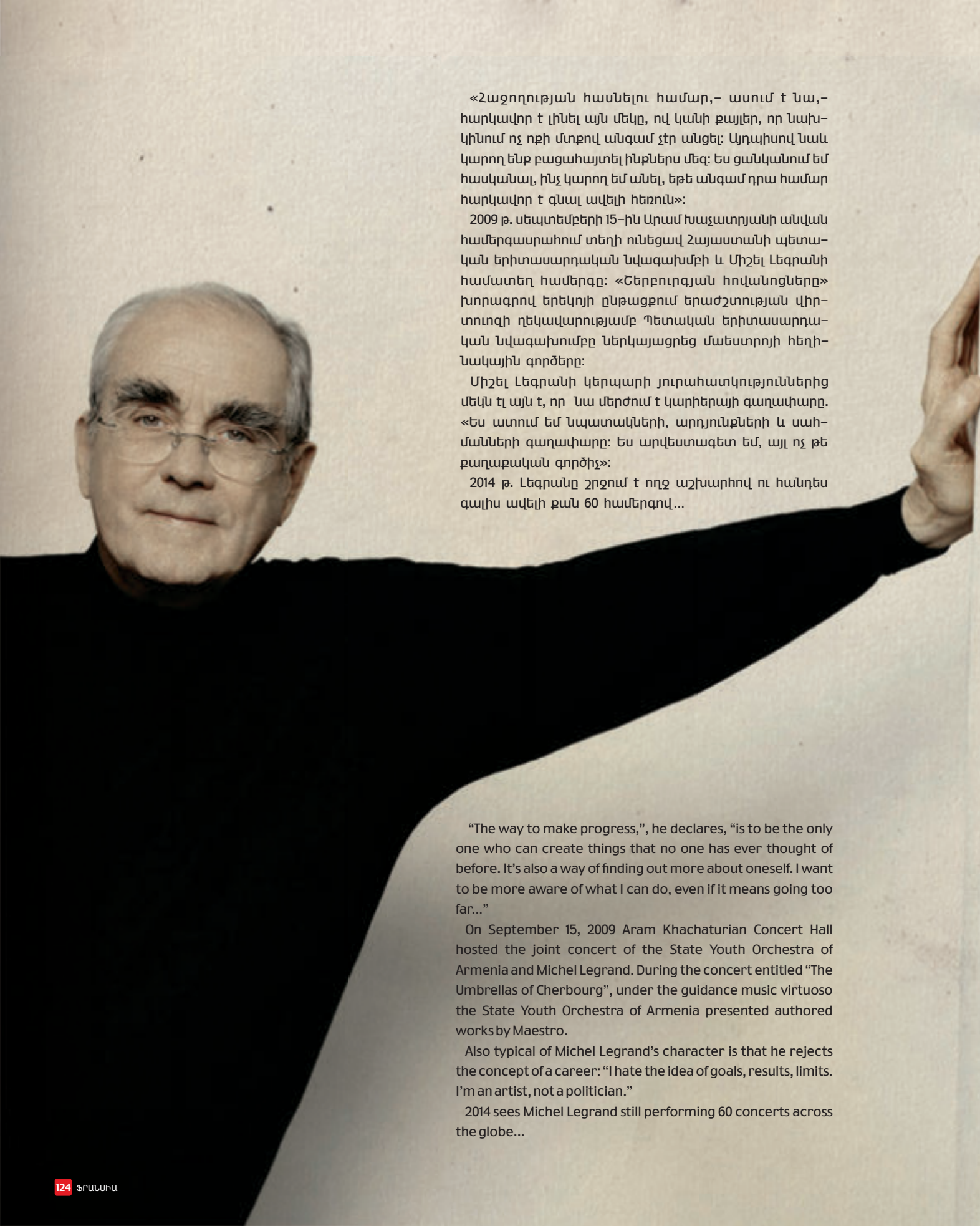
Միշել Լեգրանը սկսում է աշխատել իր ծայնի վրա և կենտրոնանում է մասնավորապես երգացանկի հարստացման ուղղությամբ:

Later he decided to divide his time between Paris and Hollywood, working on anything that appealed to him in the field of music. Regarding film music as another form of dialogue, Michel Legrand is the only European composer with a filmography that includes names like Orson Welles, Marcel Carné, Clint Eastwood, Norman Jewison and others. Nonetheless, his prestigious awards in the field of screen music (three Oscars) have had no impact on his creativity. “An Oscar”, he stresses with conviction, “is a gold star, a piece of flattery, the sweet taste of success but it doesn’t make you any better or worse as a composer, your strengths or weaknesses remain unchanged.”

In 1964, Michel Legrand decided to perform his songs himself, adding yet another string to his bow. His voice became an additional instrument that he could put to unaccustomed use. “My idea,” he admits, “was simply to give it a try, to see what it was all about. I also did it to overcome my shyness. After years of being on stage with my back to the audience, I made up my mind to do the opposite, to turn round and face the spectators...”

Michel Legrand worked on his voice and focused in particular on building up his repertoire.

«Հաջողության հասնելու համար,- ասում է նա,- հարկավոր է լինել այն մեկը, ով կանի քայլեր, որ նախ-կինում ոչ ոքի մտքով անգամ չէր անցել: Այդպիսով նաև կարող ենք բացահայտել ինքներս մեզ: Ես ցանկանում եմ հասկանալ, ինչ կարող եմ անել, եթե անգամ դրա համար հարկավոր է գնալ ավելի հեռու»:

2009 թ. սեպտեմբերի 15-ին Արամ Խաչատրյանի անվան համերգասրահում տեղի ունեցավ Հայաստանի պետա-կան երիտասարդական նվագախմբի և Միշել Լեգրանի համատեղ համերգը: «Շերբուրգյան հովանոցները» խորագրով երեկոյի ընթացքում երաժշտության վիր-տուոզի ղեկավարությամբ Պետական երիտասարդա-կան նվագախումբը ներկայացրեց մանետրոյի հեղի-նակային գործերը:

Միշել Լեգրանի կերպարի յուրահատկություններից մեկն էլ այն է, որ նա մերժում է կարիերայի գաղափարը. «Ես ասում եմ նպատակների, արդյունքների և սահ-մանների գաղափարը: Ես արվեստագետ եմ, այլ ոչ թե քաղաքական գործիչ»:

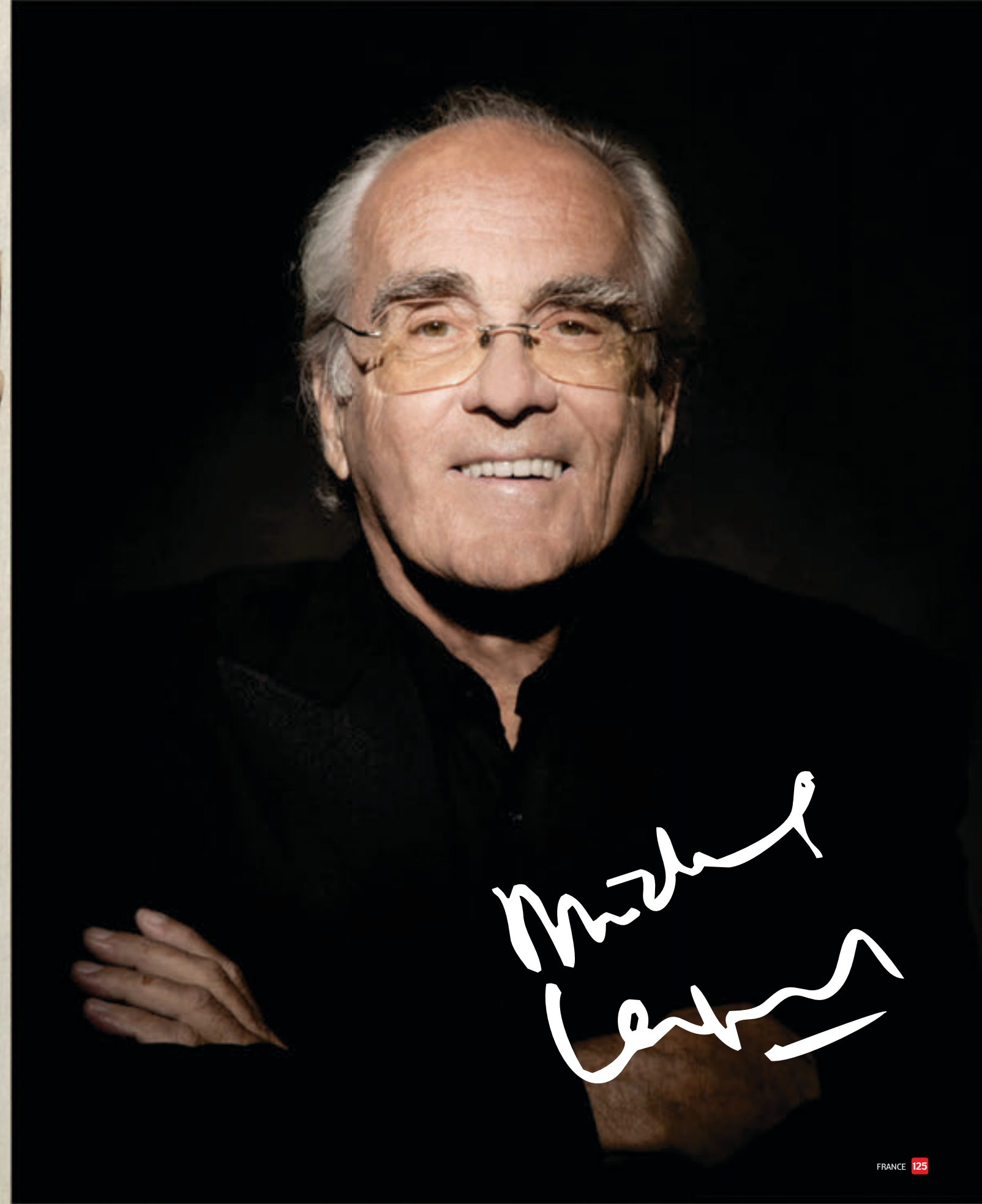
2014 թ. Լեգրանը շրջում է ողջ աշխարհով ու հանդես գալիս ավելի քան 60 համերգով...

"The way to make progress," he declares, "is to be the only one who can create things that no one has ever thought of before. It's also a way of finding out more about oneself. I want to be more aware of what I can do, even if it means going too far..."

On September 15, 2009 Aram Khachaturian Concert Hall hosted the joint concert of the State Youth Orchestra of Armenia and Michel Legrand. During the concert entitled "The Umbrellas of Cherbourg", under the guidance music virtuoso the State Youth Orchestra of Armenia presented authored works by Maestro.

Also typical of Michel Legrand's character is that he rejects the concept of a career: "I hate the idea of goals, results, limits. I'm an artist, not a politician."

2014 sees Michel Legrand still performing 60 concerts across the globe...

Michel Legrand

Հատորի ստեղծմանն աջակցելու համար «Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիան» շնորհակալություն է հայտնում՝

Ժակի Աբկյանին	Մարգարիտա Ազարյանին
Աննա Նադդալյանին	Սիրանուշ Անանյանին
Էնդի Սլոշերին	Արմինե Կիրակոսյանին
Հասմիկ Պապյանին	Աստղիկ Տեր–Սահակյանին
Էլժբետա Պենդերեցկային	Արմեն Ալավերդյանին
Արա Բաբաջանյանին	Միեր Նավոյանին
Մարկով Անատոլիին	Լուսինե Սահակյանին
Դմիտրի Սամոյլովին	Գագիկ Շահազիզյանին
Տիգրան Գալստյանին	Մովսես Դեմիրճյանին
Մաչա Մերիին	Թովմաս Պողոսյանին
	Տեր Գրիգոր քահանա Մարկոսյանին

Հայաստանի Հանրապետության սփյուռքի նախարարությանը

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությանը՝

Տիգրան Մկրտչյանին
Տիգրան Սարգսյանին
Արման Կիրակոսյանին
Էդգար Ղազարյանին
Վիգեն Զիտեչյանին
Շառլ Ազնավուրին

Լուսանկարները՝

Զուլիա Վեսելիի
Նելսոն Ադամսի
Անտոն Ալեքսենի
Ռութ Քրաֆերի
Արմեն Ադայանի
Վլադիսլավ Արտեմևի
Զին Ռադելի
Մարկո Բորգրևի
Քրիստինա Կազարեսի
Վսևոլոդ Յերյոմինի
Տիգրան Նազարյանի
Թամի Թանգի
Անդրեաս Կալիի
Վիլյամ Ռայմոնդի
Կայա Օսգեսգինի
Էնգին Սեբահի
Իշխան Ավագյանի
Ալինա Խուրշուդյանի
Կարոլ Նիենարտովիչի
Իեն Լենիցայի
Լուսինե Մկրտումյանի
Զորջ Նադերի
Վադիմ Արսենևի
Նադիա Եֆրեմովայի
Դմիտրի Լոբանովի

For support in preparing the volume the “Panarmenian Geographic Association” extends its gratitude to:

Jackie Abkian	Margarita Azaryan
Anna Naghdalyan	Siranush Ananyan
Andy Schlosser	Armine Kirakosyan
Hasmik Papian	Astghik Ter– Sahakyan
Elzbeta Penderecka	Armen Alaverdyan
Ara Babajanian	Mher Navoyan
Markov Anatoli	Lusine Sahakyan
DmitriSamoylov	Gagik Shahazizyan
Tigran Galstyan	Movses Demirtshyan
Macha Meri	Tovmas Poghosyan
	Fr Grigor Priest Markosyan

Ministry of Diaspora of the Republic of Armenia

Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia:

Tigran Mkrtchyan
Tigran Sargsyan
Arman Kirakosyan
Edgar Ghazaryan
Vigen Chitechian
Charles Aznavour

Photos by:

Julia Wesely
Nelson Adams
Anton Alexeyev
Ruth Crafer
Armen Aghayan
Vladislav Artemyev
Jean Radel
Marco Borggreve
Kristina Cazares
Vsevolod Yeryomin
Tigran Nazaryan
Tummy Toung
Andreas Kali
William Raymond
Kaya Özsezgin
Engin Sebah
Ishkhan Avagyan
Alina Khurshudyan
Karol Nienartowicz
Jan Lenica
Lusine Mkrtumyan
George Nader
Vadim Arsenyev
Nadia Yefremova
Dmitriy Lobanov